Η ΕΥΤΕΡΠΗ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλλάδ. 39. *Τόμος Β'.*

Εκδίδεται δίς τοῦ μηνὸς. *Ἐν Ἀθήναις, τὴν* 1 *Ἀπριλίου* 1849.

ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗ ΕΙΣ ΚΑΛΛΙΦΟΡΝΙΑΝ.

—

Ἐκ τοῦ ἡμερολογίου τοῦ Κ. Τυρουΐτ Βρούκς.

(Συνέχεια εἴδε φυλάδ. 38.)

« Κυριακὴ, 2 ἰουλίου.—Χθὲς, κατὰ τὴν γενομένην ἀπόφασιν ἀνεχωρήσαμεν ἀπὸ τὰ *ὀρύγματα τῶν Μορμόνων*, καὶ ἠρχίσαμεν νὰ προσαναβαίνωμεν τὸν ποταμὸν τῶν Ἀμερικανῶν. Τὴν πέμπτην τὸ ἑσπέρας ἀπεφασίσαμεν τοῦτο, καὶ τὴν ἐπαύριον τὸ πρωὶ ἤρχισα νὰ περιέρχωμαι τὰς σκηνὰς μετὰ τοῦ Βραδλέη διὰ νὰ πωλήσωμεν τὰς σκάφας μας. Ἡ διαπραγμάτευσις δὲν ἦτον δύσκολος, διότι πανταχόθεν εἴχομεν προσφοράς· καὶ μάλιστα ἐπειδὴ ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ ἐπέκειντο μέχρις ὀχληρότητος εἰς ἡμᾶς διὰ νὰ προτιμηθῶσι, μᾶς ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ τὰς δημοπρατήσωμεν. Τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν εἶχον ἀρκετὸν θάρρος διὰ ν' ἀναλάβω τὰ ἔργα τοῦ κήρυκος· ὁ Βραδλέης λοιπὸν, ἀναβὰς εἰς μίαν ἀπὸ τὰς σκάφας, ἤρχισεν αὐτὸς νὰ προσκαλῇ τοὺς *κυρίους ὑπερθεματιστάς*. Ἡ ἰδέα ἦτον ἐπιτυχεστάτη· διότι ἡ ἀνωτάτη τιμὴ ἥτις μᾶς εἶχε δοθῇ πρὶν διὰ τὴν μεγαλητέραν ἀπὸ τὰς δύω σκάφας ἦτον 848 φράγκων. Ἀλλ' ὁ Βραδλέης διὰ τῶν δημηγοριῶν καὶ τῶν ἀστεϊσμῶν του τὴν ἀνεβίβασε πολὺ περισσότερον. Ἐπαινέσας τὴν μηχανήν του μὲ ἀνεξάντλητον φλυαρίαν, « μάθετε, ἀνέκραξε τέλος, ὅτι ἡ σκάφη αὕτη εἶναι ἐκείνη, αὐτὴ ἐκείνη εἰς ἣν ἔμελλε νὰ ῥιφθῇ τὸ τεμάχιον τῶν δύω ὀγγιῶν καὶ τριῶν τετάρτων, ὅταν παρετηρήθη ὑπὸ τοῦ εὐδαίμονος χρυσωρύχου, τοῦ ἐνταῦθα δεξιῶς ἐμοῦ παρισταμένου κυρίου τούτου, καὶ κατὰ τοὺς ἑξαισίους νόμους τῶν θαυμασίων τούτων καταστημάτων ἔγινε νόμιμος ἰδιοκτησία του! » Ὅλοι ἤρχισαν νὰ γελῶσι, καὶ, τὸ καλήτερον, νὰ ὑπερθεματίζωσιν, ὥστε ἡ μηχανὴ ἐπωλήθη 135 τάλληρα πληρωτέα εἰς χρυσόκονιν, πρὸς 14 τάλληρα τὴν ὀγγίαν, καὶ μ' ἐκπτωσιν 10 0/0 ἂν ὁ ἀγοραστὴς ἐπλήρωνεν εἰς νόμισμα ἀργυροῦν. Ἡ δὲ ἄλλη σκάφη κατεκυρώθη διὰ 180 τάλληρα, ὥστε εἰσεπράξαμεν 375 τάλληρα (1987 φρ.), τὰ ὁποῖα μᾶς ἐπληρώθησαν εἰς χρυσόκονιν.

« Ἡ ὁδός μας ἔπρεπε νὰ διέλθῃ ἐμπρὸς τοῦ μύλου ὅπου ἀνεκαλύφθη κατ' ἀρχὰς ὁ χρυσὸς, καὶ σκοπὸν εἴχομεν νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸ τόσον περίεργον τοῦτο μέρος. Εἴχομεν δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀτενεῖς, ὅταν κρότος πυροβόλου ἀντήχησεν αἴφνης εἰς τὰς ἀκοάς μας, καὶ εἴδομεν ἐξερχόμενον τοῦ δάσους ἄνθρωπον

φέροντα περισκελίδας λευκὰς, ὑποδήματα ἀπὸ δέρμα δορκάδος, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχοντα μέγαν μεξικανικὸν *Σομβρέρον*, καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων τὸ πυροβόλον του. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτον ὁ Κ. Μαρσὰλ, σύντροφος τοῦ Κ. Σοῦτερ, ὅστις περιήρχετο κυνηγῶν συγχρόνως καὶ ἐπιθεωρῶν πεντήκοντα ἢ ἑξήκοντα Ἰνδοὺς, οἵτινες ἠργάζοντο ἀκόμη δι'αὐτὸν, πληρωνόμενοι δι'ἐμπορευμάτων καὶ οἰνοπνεύματος, εἰς οὗ τὴν πόσιν εἰσὶν ὅλως ἔκδοτοι. οἱ δυστυχεῖς οὗτοι. Ὀλίγον περαιτέρω ἄλλοι ἑκατὸν Ἰνδοὶ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ αὐτοὶ πληρωνόμενοι, ἠργάζοντο διὰ τὸν λοχαγόν.

Ὁ Κ. Μαρσάλ.

« 3 Ἰουλίου. — Ἐκλέξαντες θέσιν ἥτις φαίνεται παραγωγικὴ, ἐν μέσῳ ἀποτόμου χαράδρας, μετεκομίσαμεν εἰς αὐτὴν τὰ ἰνδικὰ καλάθια ὅσα εἴχομεν ἀγοράσει εἰς τὸ φρούριον Σοῦτερ, καὶ πληροῦντες αὐτὰ χώματος, τὰ κρεμῶμεν διὰ σχοινίων κατασκευασθέντων ὑφ'ἡμῶν, εἰς ξύλα τὰ ὁποῖα ἐκόψαμεν ἀπὸ τὰ πλησιέστερα δένδρα. Ἔπειτα δὲ τὰ φέρομεν εἰς τὸν ποταμὸν, ὅστις ἀπέχει ὀλίγον. καὶ πλύνομεν τὸ ὀρυκτὸν κατὰ τὴν ἀρχαίαν μέθοδον. Σήμερον εἴμεθα ἐπιτυχέστατοι, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐργασίας ἡμῶν ὑπῆρξε πολὺ ἀφθονώτερον ἀφ'ὅ,τι ἐδύνατο νὰ εἶναι εἰς τὰ *ὀρύγματα τῶν Μορμόνων*. Ἡ γῆ ἐδὼ εἶναι πολὺ πλέον χρυσοῦχος, ἀλλὰ πολὺς εἶναι καὶ ὁ κάματος καὶ ἡ χρονοτριβὴ τῆς μετακομίσεως μέχρι τοῦ ποταμοῦ. Τὸ κατ' ἐμὲ τόσον ἀπηύδησα, ὥστε μόλις ἀπεφάσισα ν' ἀνοίξω ἀπόψε τὸ ἡμερολόγιόν μου καὶ νὰ προσθέσω τὴν μικρὰν ταύτην σημείωσιν.

« 4. Ἰουλίου.—Σήμερον τὸ πρωΐ, ἐν ᾧ ἐμέλλομεν νὰ μεταφέρωμεν εἰς τὸν ποταμὸν τὰ καλάθια πλήρη χώματος, ὁ Λακόσος μᾶς ἀπεύθυνε τὴν ἑξῆς ἐρώτησιν· «Διατί οἱ ἵπποι μας ζῶσιν ὡς κύριοι, ἐνῷ οἱ κύριοι ἐργάζονται ὡς ἵπποι;» Ὅλοι ἐγελάσαμεν, ἐκπληττόμενοι πῶς κάνεις δὲν τὸ ἐστοχάσθη, καὶ μετ' ὀλίγον οἱ ἵπποι μας διευθύνθησαν πρὸς τὸν ποταμὸν, φέροντες τὰ φορτία ἡμῶν.

« Μετὰ τὴν μεσημβρίαν οἱ πλεῖστοι τῶν ἐνταῦθα χρυσωρύχων ἐπανηγύρισαν τὴν ἐπέτειον ἡμέραν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Συμπολιτείας· εἰς αὐτοσχέδιον τελετὴν ἐψάλησαν ἄσματα καὶ ἔγιναν προπόσεις, καὶ ὁ Βραδλέης ἐδημηγόρησε, καὶ παρὰ πᾶσαν συνήθειάν του, ἐδαψίλευσεν ἐπαίνους εἰς ἡμᾶς τοὺς Ἄγγλους καὶ εἰς τὴν μητρόπολιν.

« *Οὐέβερς-Κρὴκ*, 6 ἰουλίου. — Ἡ πεῖρα τινῶν ἡμερῶν πλησίον τοῦ μύλου μᾶς ἐδίδαξεν ὅτι ἡ μεταφορὰ τοῦ χώματος εἰς τὸν ποταμὸν ἦτον ἐπίπονος καὶ μακρὰ· δι'ὃ ἀπεφασίσαμεν νὰ ζητήσωμεν θέσιν καταλληλοτέραν. Ἀφ'ὅτου ἐφθάσαμεν εἰς τὸν μύλον, ἠκούσαμεν ὅτι ἀφθονώτερος εὑρίσκετο ὁ χρυσὸς εἰς *Οὐέβερς Κρὴκ*, ὥστε ἀπεφασίσαμεν νὰ δοκιμάσωμεν καὶ αὐτὴν τὴν θέσιν. Οὐέβερς - Κρὴκ δὲ ὀνομάζεται μικρὸς ῥύαξ, ὁμόῤῥους τοῦ *Ἀμερικανικοῦ Δικράνου ἢ ποταμοῦ τῶν Ἀμερικανῶν* (διότι ἔχει καὶ τὰ δύω ὀνόματα), καὶ βορειότερος αὐτοῦ. Ἀνεχωρήσαμεν λοιπὸν τὸ πρωΐ, καὶ τὸ ἑσπέρας εἴμεθα εἰς τὸν πρὸς ἡμῶν ὅρον μας, ἀπαντήσαντες πανταχοῦ ἀνθρώπους ἐργαζομένους καὶ σκηνὰς πεπηγμένας. Σήμερον ἠγέρθημεν ἐνωρὶς, καὶ ἠρχίσαμεν ἀμέσως ζητοῦντες θέσιν κατάλληλον διὰ τὰς ἐργασίας. Ζητήσαντες δὲ ἐπὶ μίαν ὥραν καὶ ἐπέκεινα, ἀπεφασίσαμεν τέλος νὰ δοκιμάσωμεν εἰς μέρος ἀπέχον δεκαπέντε μίλια τῆς ἐκβολῆς τοῦ Οὐέβερς-Κρὴκ εἰς τὸν ποταμὸν τῶν Ἀμερικανῶν. Καὶ ἐδὼ ὑπῆρχεν ἤδη ὁλόκληρον στρατόπεδον, ὄχι μὲν ὅσον τὸ εἰς τὰ ὀρύγματα τῶν Μορμόνων, ἀλλ' ὅμως πολυάνθρωπον καὶ αὐτὸ, καὶ μάλιστα οἱ Ἰνδοὶ εἰσὶν οἱ πολυπληθέστεροι. Οἱ μὲν ἠργάζοντο ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ, οἱ δὲ πλεῖστοι εἰς τὰς χαράδρας τὰς κατερχομένας ἐκ τῶν ὀρέων· καὶ οἱ μὲν πρῶτοι ἦσαν ἐπιτυχέστεροι ὡς πρὸς τὴν ποσότητα, οἱ δὲ ὡς πρὸς τὴν ποιότητα καὶ τὸ μέγεθος τῶν τεμαχίων. Ἐμάθομεν δὲ ὅτι εἰσὶ μὲν αἱ χασμάδες τοῦ ὄρους πλούσιαι, ἀλλ' ὅτι εὐκολωτέρα καὶ βεβαιοτέρα εἶναι ἡ ἐργασία εἰς τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ. Εἰς τὸ ὄρος ἐνίοτε εὑρίσκονται τεμάχια πολλῶν ὀγγιῶν, ἀλλὰ πολλάκις ὧραι πολλαὶ παρέρχονται χωρὶς νὰ εὑρεθῇ τίποτε. ἐν ᾧ εἰς τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ βεβαίως συλλέγεται μία ὀγγία καὶ περισσότερον καθ'ἡμέραν. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐπροτιμήσαμεν νὰ ἐργασθῶμεν ἐντὸς τοῦ ὕδατος, καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου ἐφροντίσαμεν νὰ κατασκευάσωμεν *σκάφας*. Εἰς ἓν εἶδος ἐργαστηρίου ἐδὼ ὑπάρχοντος εὕρομεν σανίδας, ἀλλὰ μᾶς ἐζήτησαν τιμὰς τόσον ὑπερβολικὰς, ὥστε δὲν ἠθελήσαμεν νὰ συγκατανεύσωμεν εἰς αὐτάς. Ἐζητήσαμεν λοιπὸν τὰ ξύλα ὧν εἴχομεν ἀνάγκην εἰς τὸ παρακείμενον δάσος, καβοηθούμενοι ἀπὸ ξυλουργόν τινα πλοίου, νέον εὐγενέστατον τοὺς τρόπους καὶ ὑποχρεωτικώτατον, ὅστις εἶχε τὴν διάκρισιν νὰ μᾶς ζητήσῃ διὰ μιᾶς

ἡμέρας ἐργασίαν μόνον 30 τάλληρα (195 φρ.), ἐπετύχομεν ὅριστα. Καὶ ἠργάσθημεν μὲν ἐπιπόνως, διότι ὁ κλάδος εἶναι πολὺ ἐπαισθητότερος ἐδὼ παρὰ εἰς τὸ παραθαλάσσιον, ἀλλ'ὅμως ἐπετύχομεν.

« 8 ἰουλίου.—Ἐν ᾧ ἀνεπαυόμεθα ἐπὶ μίαν σιγμὴν μετὰ τὴν μεσημβρίαν, εἴδαμεν αἴφνης μεγάλην ταραχὴν εἰς τὸ στρατόπεδον· ὅλοι ἐξήρχοντο τῶν σκηνῶν των, ἐκάλουν τοὺς γείτονάς των, καὶ τρέχοντες περιεστοίχουν ἱππέας τινάς. Πορευθέντες εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ ἡμεῖς, ὁ Βραδλέη καὶ ἐγὼ, εὕρομεν ὅτι ἦτον ὁ συνταγματάρχης Μάσων, ἐρχόμενος μετὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ καὶ τῆς συνοδείας του νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ μεταλλεῖα διὰ ν'ἀναφέρῃ εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Βασιγκτῶνος. Ὁ συνταγματάρχης προσεφέρθη χαριέστατα πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ χωρὶς νὰ μᾶς δώσῃ θάρρος πολύ. Ὁ Βραδλέης ἀνέλαβε νὰ τὸν περιφέρῃ εἰς ὅλα τὰ σκηνώματα τοῦ Οὐέβερς-Κρὴκ. Ὅταν δ' ἐπέστρεψε, μᾶς εἶπεν ὅτι αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἑσπέραν ὁ συνταγματάρχης ἐπέστρεφεν εἰς τὸ φρούριον Σοῦτερ. Λαβών με δὲ κατὰ μέρος ὁ Βραδλέης μὲ ἠρώτησεν ἂν δὲν ἐνόμιζον ὅτι ἦτον καλὴ ἡ εὐκαιρία ἐκείνη ὅπως πέμψωμεν ὅσον χρυσὸν εἴχομεν πρὸς τὸν λοχαγὸν Σοῦτερ, ὅστις ἀντὶ μικρᾶς ἀντιμισθίας ἤθελε τὸν μεταβιβάσει εἰς ἔμπορόν τινα τῆς Μοντερέης· διότι ἡ ποσότης ἣν εἴχομεν συλλέξει εἶχεν ἀρχίσει νὰ γίνηται μεγάλη, καὶ εἴχομεν φόβους ἀδιακόπους μὴ μᾶς συμβῇ τι δυστύχημα. — Ἰδοὺ ἡ ὥρα, εἶπεν ὁ Βραδλέη, νὰ ἐξασφαλίσωμεν ὅτι ἐκερδίσαμεν· — καὶ ἐπρόσθεσεν ὅτι ἐγνώριζε τὸν συνταγματάρχην Μάσωνα, ὅτι εἶχεν ὑπηρετήσει ὑπ'αὐτὸν, ὥστε, ἂν ἡ πρότασίς του ἐνεκρίνετο, ἦτον πρόθυμος νὰ φέρῃ ὁ ἴδιος τοὺς θησαυρούς μας πρὸς αὐτόν.

« Ἡ πρότασις αὕτη ἐράνη ὄχι παράλογος· καὶ προσέτι ὁ συνταγματάρχης ἐρωτηθείς, ἀπεκρίθη ὅτι ἐδέχετο προθύμως τοῦ Βραδλέη τὴν συνοδείαν. Συνῆλθομεν ἑπομένως, καὶ σταθμίσαντες ὅσον χρυσὸν εἴχομεν, εὕρομεν 27 λίτρας καὶ ὀκτὼ ὀγγίας, ἤτοι 24,580 φρ. συναχθέντα ὑπὸ ἓξ ἀνθρώπων ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἐργασίμων. Ὁ Βραδλέης μᾶς ἔδοσεν ἀποδεικτικὸν παραλαβῆς, καὶ μᾶς ὑπεσχέθη νὰ μᾶς φέρῃ ἄλλο ἀπὸ τὸν λοχαγὸν Σοῦτερ. Ὁ θησαυρὸς ἐκλείσθη ἔπειτα εἰς δερματίνην θήκην, ἐδέθη ὅσον ἐνεδέχετο στερεώτερον εἰς τὴν ῥάχιν τοῦ ἀρίστου τῶν ἵππων ἡμῶν, καὶ ὁ Βραδλέης ὁπλισθεὶς μὲ πυροβόλα καὶ πιστόλια, καὶ σύρων τὸν ἵππον κατόπιν του, συνώδευσε τὴν ἑσπέραν τὸν συνταγματάρχην.

« Τετάρτη, 2 ἰουλίου.— Αἱ σκάφαι μας ἐτελείωσαν ἐξώρας τὸ σάββατον τὸ ἑσπέρας, καὶ ἑπομένως ἀνεβάλομεν τὴν ἐργασίαν διὰ προχθὲς τὴν δευτέραν. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀναπαύσεως τῆς κυριακῆς περιῆλθον τῶν γειτόνων μας τὰς σκηνὰς, καὶ εἶδα πολλοὺς πυρέσσοντας ἐκ τῶν χρυσωρύχων, ὅπερ ποσῶς δὲν μ'ἐξέπληξε, διότι ἡ κακὴ των τροφὴ, ἡ θέρμη τοῦ ἡλίου, ἡ ὑγρασία τῆς νυκτὸς ἀρκοῦσιν ὅπως παράξωσι δεινὰς ἀσθενείας. Τὴν δευτέραν ἠρχίσαμεν πάλιν τὰς ἐργασίας, ἐξορύττοντες, σκάπτοντες, πτυαρίζοντες, πληροῦντες καὶ κινοῦντες τὰς σκάφας. Τὸ ἀποτέλεσμα δ' ὑπῆρξεν οὐκ εὐκαταφρόνητον, ἐννέα ὀγγίαι διὰ τὴν μίαν μηχανὴν, 7 1|2 διὰ τὴν ἄλλην, ἤτοι 1346 φρ. 20,00 διὰ τὰς δύω. Τὴν αὐτὴν πρωΐαν ἐπέστρεψεν ὁ Βραδλέης ἀπὸ τοῦ λοχαγοῦ Σοῦτερ, διαθεὶς τὰ πάντα πρὸς εὐχαρίστησίν μας. Τὴν ἑσπέραν ἦλθεν εἰς ἄνθρωπος εἰς τὴν σκηνήν μας· ἐρωτῶν ἂν ἔχωμεν ἰατρικὰ νὰ τῷ πωλήσωμεν. Τῷ ἀπεκρίθην δὲ ὅτι εἶμαι ἰατρὸς, καὶ τὸν ἐρώτησα περὶ τῆς ἀσθενείας του. Εἶχε δὲ διαλείποντα πυρετὸν, καὶ τῷ ἔδωκα κινίνον, παραγγείλας εἰς αὐτὸν νὰ μὴν ἀμελῆται, καὶ νὰ μείνῃ ἐπί τινα καιρὸν ἥσυχος. Καὶ ὅμως τὸν εἶδα τὴν ἐπαύριον εἰς τὰς διαλήψεις τοῦ παροξυσμοῦ ἐργαζόμενον μὲ ὅσον ζῆλον καὶ οἱ λοιποί. Μετ' οὐ πολὺ διεδόθη ἡ φήμη ὅτι ὑπάρχει εἰς τὸ στρατόπεδον ἰατρὸς, καὶ τώρα προσκαλοῦμαι πανταχόθεν, διότι μέγας εἶναι τῶν ἀσθενούντων ὁ ἀριθμός. Ἡ ἐνασχόλησις αὕτη εἶναι πολὺ ἐπωφελεστέρα καὶ ὀλιγώτερον ἐπίπονος ἀπὸ τὴν ἐργασίαν τῆς σκάφης. Κατὰ δυστυχίαν ὅμως οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔχουσιν ἀνάγκην ὄχι μόνον συμβουλῶν, ἀλλὰ καὶ ἰατρικῶν· ἐγὼ δὲ δὲν δύναμαι νὰ τοῖς παραχωρήσω τὴν μικρὰν ποσότητα ἣν ἔχω διὰ τὴν ἡμετέραν κοινότητα· ὥστε θ' ἀναγκασθῶ νὰ ἐγκαταλείψω ἐντελῶς τὴν ἰατρικὴν ἂν δὲν δύναμαι νὰ τὴν ἀσκήσω χωρὶς ἰατρικῶν.

Ὁ καιρὸς εἶναι πάντοτε πνιγηρῶς θερμός. Μεταξὺ τῶν χρυσωρύχων ὅσοι ἐργάζονται παρὰ τὸν ποταμὸν, ἐκτεθειμένοι εἰς ὅλον τὸν καύσωνα, πολλοὶ ἔγινον θύματα τῆς ἐπιπόνου των ἐργασίας, καὶ ἡ δυσεντερία, τῆς κακῆς τροφῆς συνέπεια, ἤρχισε καὶ αὐτὴ νὰ δεκατίζῃ τοὺς ἐργάτας. Ἡ θέσις μας δὲν εἶναι πολὺ εὐάρεστος.

« Σάββατον, 15 ἰουλίου. — Ἐμισθώσαμεν τινὰς Ἰνδοὺς, οἵτινες ἐργάζονται δι'ἡμᾶς εἰς τὰς χαράδρας. Εἰσὶ δὲ αὐτοὶ τῆς φυλῆς τῶν Ὄφεων, εἶναι πτωχότατοι, καὶ φαίνονται ἡμιθανεῖς τῆς πείνης. Τοῖς δίδομεν δὲ εἰς ἀντιμισθίαν τροφὰς καὶ οἰνόπνευμα.

« Αἱ ἀσθένειαι ἐξακολουθοῦσιν αὐξάνουσαι. Ὁ Λακόσος κατέκειτο δύω ἡμέρας πυρέσσων. Ἐλπίζω ὅμως ὅτι εἶναι εἰς ἀνάῤῥωσιν τώρα. Δὲν εἶναι τὸ κλίμα κακὸν, ἀλλ'αἱ ἀσθένειαι προσέρχονται ἀπὸ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ κόπου, τὴν κακὴν τροφὴν, τὴν κακὴν διαίταν τῶν στρατοπέδων. Ἀρχίζομεν νὰ σκεπτώμεθα ἂν δὲν πρέπῃ νὰ προχωρήσωμεν ἀκόμη περισσότερον πρὸς τὰ μεσόγεια, καὶ νὰ πλησιάσωμεν πρὸς τὰ ὄρη, ὅπου λέγεται ὅτι ὁ χρυσὸς εἶναι πολὺ πλέον ἄφθονος. Χθὲς πολυάνθρωπος συνοδεία ἀνεχώρησε διὰ τὸν ποταμὸν τῶν Καστόρων, ἄλλον ὁμόῤῥουν τοῦ Σακραμέντου, κείμενον ὡς 50 μίλια καὶ εὐθὺ πρὸς βορρᾶν ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου εὑρισκόμεθα.

« Δευτέρα. 21 ἰουλίου. — Ἀπεφασίσαμεν ν' ἀπέλθωμεν πρὸς τὸν ποταμὸν τῶν Καστόρων· καθ' ὅλην τὴν προλαβοῦσαν ἑβδομάδα ἠργάσθημεν ὑπερβολικῶς, καὶ πολὺ ὑπερέβημεν ἀπὸ τὸν καύσωνα. Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν εἶναι ἐντελῶς ὑγιής, ὅλοι ἔχομεν συμπτώματα πυρετοῦ, πόνον εἰς τὰ μέσα ἢ κεφαλόπονον· καὶ ὅμως εἴμεθα εἰς καλλιτέραν κατάστασιν ἀπὸ τοὺς πλείστους τῶν χρυσωρύχων. Εἰς τὸ Οὐέβερς-Κρὴκ συνέῤῥευσαν μέχρι τοῦδε ὄχι ὀλιγώτεροι ἄνθρωποι τῶν ὅσους εἴχομεν ἀφήσει εἰς τὰ ὀρύγματα τῶν Μορμόνων, καὶ μεγάλους θησαυροὺς συνέλεξαν τινὲς τῶν εὐδαιμονεστέρων εἰς τὰ ῥεύματα τῶν ὀρέων. Ὅλη ἡ κοιλὰς εἶναι κατακεκαλυμμένη μὲ σκηνὰς, ἢ φυλλοπλέκτους καλύβας, καὶ δὲν ὑπάρχει πηγὴ ἢ λάκκος

ὕδατος ὅπου δὲν παρακάθηνται χρυσωρύχοι σκάπτοντες, κοσκινίζοντες, πλύνοντες.

« Ἐν ᾧ ἀνεπαυόμεθα χθὲς ὑπὸ τὴν σκηνὴν ἡμῶν, μᾶς ἐπεσκέφθη γέρων κυνηγὸς, ὀνόματι Ζῶε Ἰωναθὰν Οὐίτ, ὅστις εἶχε γνωρίσει τὸν Βραδλέην καὶ τὸν Δὸν Λουδοβίκον εἰς τὰς παραθαλασσίους χώρας. Τὸν προσεκαλέσαμεν νὰ προγευθῇ μεθ' ἡμῶν. Ὁ Ζῶε Οὐίτ ἦλθεν εἰς τὰ μέρη ταῦτα μὲ τὸν λοχαγὸν Δοῦτερ, καὶ μᾶς ἐπῆνει πολὺ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ, καὶ διηγήθη τὸ ἱστορικὸν τῆς πρώτης αὐτοῦ ἀποκαταστάσεως ἐνταῦθα. Μετὰ μακρὸν πόλεμον καὶ πολλὰ καὶ ποικίλα συμβάντα οἱ Ἰνδοὶ φαίνονται παύσαντες ὁριστικῶς τὰς ἐχθροπραξίας. Ἐξ ἐναντίας μάλιστα πολλοὶ αὐτῶν ἐγκαταλείψαντες τὸν ἀρχαῖον φερέοικον βίον των, ἦλθον καὶ κατῴκησαν ὑπὸ τοῦ φρουρίου τὴν προστασίαν, οἱ μὲν θηρεύοντες διὰ τὰ *ὀγρὰ πρόσωπα*, οἱ δὲ γεωργοῦντες, οἱ δὲ κεραμεύοντες κτλ., καὶ λαμβάνοντες παρὰ τοῦ λοχαγοῦ ζωοτροφίας καὶ οἰνόπνευμα. Ὁ κυνηγὸς μᾶς ἐβεβαίωσεν ὅτι ὁ λοχαμὸς κόπτει νόμισμα κασσιτέρινον, ἀγώγιμον μεταξὺ τῶν φυλῶν τῶν Ἰνδῶν, καὶ ἀνταλλασσόμενον ὑπ' αὐτῶν εἰς τὸ φρούριον ἀντὶ τῶν εἰς αὐτοὺς ἀναγκαίων ἐμπορευμάτων.

« Ἀρ' οὖ δὲ ἠκούσαμεν ὅσα παράδοξα διηγεῖτο ὁ κυνηγὸς, ὁ Βραδλέης ὡμίλησε περὶ τῶν μερῶν τῶν κατὰ τὸν ποταμὸν τῶν Καστόρων. Ὁ δὲ κυνηγὸς εἶπεν ὅτι τὰ γνωρίζει, καὶ ὅτι καθ' ἃ ἤκουσεν ὁ χρυσὸς ἦτον ἐκεῖ ἀφθονώτατος. Τὸν ἠρωτήσαμεν ἂν ἤθελε νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ ἐκεῖ, καὶ μετά τινας δυσκολίας ἐδέχθη. Ζητήσας εἰς ἀντιμισθίαν 65 τάλληρα, ὅπερ θέλει φανεῖ μετριωτάτη ἀπαίτησις εἰς ὅν τινα ἀναλογισθῇ τὰς ὑπερβολικὰς τιμὰς ὅλων τῶν πραγμάτων ἐνταῦθα. Ἀλλ' ὁ γέρων κυνηγὸς μᾶς ὡμολόγησεν ὅτι εἶναι ἀσθενὴς, καὶ ὅτι ἀπηυδήσεν ἐμβατεύων εἰς τὰ ὕδατα διὰ νὰ ἐξορύττῃ χρυσὸν· ὅτι δὲ ἀντὶ τῆς ἐπιπόνου ἐργασίας ταύτης προτιμᾷ πολὺ τινῶν ἡμερῶν ἐκδρομὴν εἰς τὴν ἔρημον. Μετὰ μακρὰν συζήτησιν ἀπεφασίσαμεν ὅτι θ' ἀναχωρήσωμεν μεθαύριον τὴν τετράδην.

« Τρίτη, 25 ἰουλίου. — Μετεχειρίσθημεν ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς προπαρασκευὰς τῆς ὁδοιπορίας· αἱ ζωοτροφίαι μας, πλὴν τοῦ ἁλεύρου, ἐξηντλήθησαν σχεδὸν ὅλαι. Εὑρέθα λοιπὸν ἀναγκασμένοι νὰ τὰς ἀνανεώσωμεν· ἀλλ' αἱ ζητούμεναι δι' αὐτὰς τιμαὶ εἰς τὰς σκηνὰς ἦσαν ὑπερβολικαί· διὰ τοῦτο ἠγοράσαμεν μόνον ἄλευμα, καπνιστὸν βοΐον κρέας καὶ καφὲν, τὴν θεραπείαν τῶν λοιπῶν ἀναγκῶν μας ἀνατιθέμενοι εἰς τὰ πυροβόλα μας, διότι μανθάνομεν ὅτι ὑπάρχει κυνήγιον ἀφθονώτατον εἰς τὴν κοιλάδα τῶν Καστόρων. Κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ Ζῶε Οὐίτ, ἕκαστος ἡμῶν θέλει λάβει μεθ' ἑαυτοῦ, ἐκτὸς ὅσων δύνανται νὰ φέρωσι τὰ φορτηγά, καὶ 15 ἡμερῶν ζωοτροφίας. Ἄλλας τόσας θέλουσι φέρει οἱ ἵπποι.

« Ἀπόψε τρεῖς ἄνθρωποι μαθόντες τὸ σχέδιόν μας ἦλθαν καὶ μᾶς παρεκάλεσαν νὰ τοὺς δεχθῶμεν εἰς τὴν συνοδείαν μας. Ὁ εἷς αὐτῶν ὀνομάζεται Ἐδουάρδος Στόρυς, καὶ εἶναι Ἀμερικανὸς, νομικὸς, χρηματίσας εἰρηνοδίκης τῆς Μοντερέης ἐπὶ τῆς Ἱσπανικῆς κυβερνήσεως. Οἱ δὲ ἄλλοι δύω εἰσὶν ὁ Ἰωάννης Δώλιγγ, ὑποπλοίαρχος, καὶ ὁ Σαμουὴλ Βρασὼ, λεπτουργὸς κηποθηρευτικοῦ πλοίου, ὃ ἐγκατέλιπον πρό τινων ἡμερῶν εἰς τὸν λιμένα τοῦ ἁγίου Φραγκίσκου. Ὁ διηγήσας φαίνεται ἔξυπνος, καὶ γνωρίζει τὰς διαλέκτους τῶν ἰνδικῶν φυλῶν. Ὁ ἀξιωματικὸς μᾶς ἐφάνη ἄνθρωπος συνετὸς, ὁ δὲ λεπτουργὸς πολύτιμος προσθήκη εἰς τὴν συνοδείαν μας, ὅταν μέλλωμεν νὰ βυθισθῶμεν εἰς τὴν ἔρημον. Ἐδέχθημεν ἑπομένως μετὰ προθυμίας τὴν πρότασίν των. Καὶ οἱ τρεῖς ἔχουσιν ἵππους· οἱ δύω κηποθηραὶ ὅμως εἶναι, ὡς συνήθως οἱ ναυτικοὶ, ἱππεῖς παράβολοι.

« Τετράδη, 26 ἰουλίου. — Ἀνεχωρήσαμεν πρὸ τῆς ἀνατολῆς, ἐγευματίσαμεν δὲ τὴν μεσημβρίαν ἄριστα μὲ ζωμὸν λαγωῶν, προϊόντος τῆς θηρᾶς μας. Καθ' ὁδὸν ἴδομεν καὶ πολλὰ ἴχνη ἐλάφων καὶ δορκάδων, ὅπερ εἶναι καλὸς οἰωνὸς διὰ τὸ μαγειρεῖόν μας. Ἄλλως δὲ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἀδιακόπως ἀναβαίνομεν καὶ καταβαίνομεν δι' ὀλεθρίων ὁδῶν. Ἀπόψε εἶναι ψύχρα καὶ ἤψαμεν μεγάλην πυρὰν κλάδων πευκίνων.

« Παρασκευὴ, 28 ἰουλίου. — Χθὲς τὸ πρωὶ ὁ οὐρανὸς ἦτον καθαρὸς καὶ ἡ ἀτμοσφαῖρα ψυχρά. Πρὸ μεσημβρίας ὑπερέβημεν τὰς πηγὰς τοῦ ποταμοῦ τῶν Ἀμερικανῶν, ὅστις ἐδῶ μόλις ἔχει τὰς διαστάσεις μικροῦ ῥυακίου. Ἡ θέσις γίνεται πάντοτε ὀρεινοτέρα καὶ δυσκολωτέρα, καὶ ἡ ὁδοιπορία μᾶς ἐφάνη λίαν ἐπίπονος. Διενυκτερεύσαμεν ἐν μέσῳ τῶν βράχων, καὶ τὸ δεῖπνόν μας ἦτον λιτώτατον, πλακοῦντες ἀλεύρου, καὶ τέμαχοι λίπους ψητοί. Τὴν νύκτα ὁ Δὸν Λουδοβίκος κατελήφθη ὑπὸ πυρετοῦ, ἀλλ' ἔλαβε κινίνον, καὶ φαίνεται ἀναλαμβάνων.

« Σήμερον οἱ ἵπποι μας ἑτοιμάσθησαν ταχέως, καὶ ἀνεχωρήσαμεν μόλις διέλαμπεν ἡ αὐγή. Ἦτον δύχος, ἀλλ' ὁ οὐρανὸς ἦτον θαυμασίως καθαρός. Ὅταν ὅμως ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος, τότε ἐθερμάνθη ἡ ἀτμοσφαῖρα. Ἡ ὁδὸς εἶναι λίαν ἐπίπονος, παρακολουθοῦσα βαθείας χαράδρας καὶ ἐπικίνδυνα βάραθρα. Πολλάκις ἀναγκαζόμεθα ν' ἀναβαίνωμεν εἰς βράχους οἵτινες ἐπλήγωνον τοὺς πόδας τῶν ἵππων καὶ ἀνέβαλλον τὴν πρόοδον ἡμῶν. Τὰ δάση δι' ὧν διήλθομεν σύγκεινται ὅλα ἀπὸ πίτυας ἐχούσας τὰ φύλλα βελονοειδῆ, γιγαντιαίους δὲ τοὺς καρπούς. Ἀπηντήσαμεν καὶ τινα ἄλση δρυῶν μικροτέρων ἀπὸ τὰς φυομένας εἰς τὸ πεδίον. Περὶ τὴν μεσημβρίαν ὑπερέβημεν τὴν πηγὴν τοῦ *Ῥιο δὲ λὶς Πλούμας ἢ ποταμοὶ τῶν πτερῶν*, καὶ μετὰ κοπιώδη ἢ μᾶλλον ἐναγώνιον πορείαν ὑπερέβημεν τὸν τελευταῖον τῶν βράχων αὐχένα, ὅστις μᾶς ἐχώριζεν ἀπὸ τὴν κοιλάδα τῶν Καστόρων. Ἔδυε δὲ ὁ ἥλιος ὅταν κατεβαίνομεν τὸ ὄρος πρὸς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, ὅστις εἶναι μικρὸς, καὶ ῥέει πρὸς δυσμὰς ἐπὶ κοίτης ἄμμου στιλπνῆς. Κατελύσαμεν δὲ πλησίον αὐτοῦ, ὥστε ἠκούομεν τὸν ῥοῖσδον τοῦ ὕδατος, καὶ εὑρέθα λίαν εὐχαριστημένοι ὅτι ἐτελειώσαμεν τέλος τὴν τόσον ἐπίπονον ὁδοιπορίαν ταύτην.

« Κυριακὴ, 30 ἰουλίου. — Χθὲς τὸ πρωὶ ἐμείναμεν εἰς τὰς σκηνάς μας ὀλίγον περισσότερον ἀπὸ τὸ σύνηθες διὰ ν' ἀναπαυθῶμεν. Ἐξετάζοντες τὸν τόπον πέριξ ἡμῶν, τὸν εὕρομεν ἐντελῶς ἔρημον. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι αἱ πρῶταί μας ἔρευναι ἀπέβλεπον τὸν χρυσόν. Διαιρεθέντες ἐξετάσαμεν τὸν ῥοῦν τοῦ ποταμοῦ καὶ

τῶν ὀρεινῶν χειμάρρων οἵτινες τὸν χειμῶνα τῷ φέρουσι τὸν φόρον τῶν ὑδάτων των.

« Ἀλλὰ πρὸς μεγάλην ἔκπληξιν καὶ λύπην μας ἐπεστρέψαμεν ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον εἰς τὰς σκηνάς μας, ἀναγγέλλοντες ὅτι οὐδὲν εὕρομεν. Κατὰ τὰς συμβουλὰς τοῦ γέροντος κυνηγοῦ, ἐπέμψαμεν ἀπόσπασμα εἰς τὴν πηγὴν τοῦ ποταμοῦ, διὰ νὰ ἐξετάσῃ καὶ αὐτήν. Κατ' ἀρχὰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ἐπροχώρησε δέκα ἢ δώδεκα μίλια χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ ἴχνος χρυσοῦ· ἀλλὰ τέλος ἔφθασεν εὐτυχῶς εἰς μέρος ὅπου ἀμέσως ἀνεγνώρισε τὴν παρουσίαν ἀφθονωτάτου χρυσοῦ καὶ εἰς τὴν ἄμμον καὶ εἰς τὰς χασμάδας τοῦ ὄρους. Ἐκεῖ λοιπὸν μετεκομίσαμεν σήμερον τὰς σκηνάς μας· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὴν θέσιν ταύτην οὐδεμίαν δυνάμεθα νὰ περιμένωμεν ἐπικουρίαν ἀπὸ τοὺς λευκοὺς, καὶ εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι ἐπί τινα καιρὸν τοὐλάχιστον εἴμεθα ἐγκαταλελειμμένοι εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς, πρὸ παντὸς ἄλλου ἐσκέφθημεν πῶς νὰ αὐξήσωμεν τὰς ζωοτροφίας μας καὶ νὰ φροντίσωμεν περὶ τῆς ἀσφαλείας μας. Ὁ Βραδλέης, ὁ Ζῶε Οὐίτ καὶ ὁ Ἰωσὴφ θέλουσιν εἶσθαι οἱ κυνηγοί μας· ὁ δὲ Μαλκόλμ, ὁ Λακόσος καὶ ὁ Μακφαὶλ θέλουσιν ἀρχίσει αὔριον τὴν κατασκευὴν δύω σκαφῶν, βοηθούμενοι ἐνίοτε καὶ ἀπὸ τὸν λεπτουργόν, ὅστις ὅμως κυρίως θέλει διευθύνει τὴν οἰκοδομὴν μεγάλης ζυλίνης καλύβης πρὸς κατασκήνωσιν ὅλων ἡμῶν, καὶ ἥτις θέλει περιβληθῇ καὶ μὲ χαρακώματα ὀξέα πρὸς τὰ ἄνω, ὅπως προφυλάττωμεν ὀπίσω αὐτῶν τοὺς ἵππους μας, χωρὶς νὰ φοβώμεθα τὰς νυκτερινὰς ἐπιδρομὰς τῶν Ἰνδῶν. Ὑπολογίζομεν ὅτι ἡ οἰκοδομὴ αὕτη μετὰ τῶν παραρτημάτων αὐτῆς θέλει μᾶς ἀπασχολήσει μίαν ἡμέραν, καὶ ἴσως περισσότερον. Οἱ κυνηγοί μας ἐπέτυχον σήμερον, καὶ ἐπέστρεψαν μὲ δύω δορκάδας, καὶ ὁ γέρων γυνηγὸς συνέλαβε μὲ τὰ δίκτυα δώδεκα ὀρτύγια, ὥστε εἴχομεν πολυτελέστατον γεῦμα.

« Κυριακὴ, 6 αὐγούστου. — Κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας, ἠσθάνθην ἐμαυτὸν ἠθικῶς καταβεβλημένον· διότι ἀκουσίως ἐμνήσθην τῆς πατρίδος μου, καὶ μ' ἐλυπίευσε βυρθυμία ἀνέκφραστος. Οἱ σύντροφοί μου τὸ παρετήρησαν, καὶ ἀπόψε ὅταν ὅλοι ἐκοιμήθησαν πλὴν ἐμοῦ, καὶ λαβὼν τὸ χαρτοφυλάκιόν μου ἀπὸ τὸ στρωματόδεσμον, ἐκάθησα νὰ γράψω εἰς τὴν λάμψιν τῆς πυρᾶς ἡμῶν,

— « Δὲν ἠμπορεῖς νὰ κοιμηθῇς; μοὶ εἶπεν ὁ Δὸν Λουδοβίκος.

— « Ὄχι, φίλε, ἀπεκρίθην· ἐνθυμοῦμαι τὴν Ἀγγλίαν, τὸν ἀδελφόν μου, τοὺς φίλους μου.

— « Ἴσως καὶ κἀμμίαν φίλην μικράν.

— « Δὲν εἶναι ἀδύνατον, εἶπα, καὶ τεθλιμμένως μειδιάσας, ἤρχισα νὰ γράφω.

« Εἴμεθα ἤδη ὅλως διόλου ἐγκατεστημένοι εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ τῶν Καστόρων, καὶ ἴχνος ἀνθρώπινον ἀκόμη δὲν εἴδομεν. Αἱ σκάφαι μας ἐτελείωσαν τὴν δευτέραν, καὶ ἡ καλύβη τὸ σάββατον μετὰ τὴν μεσημβρίαν. Εἰς αὐτὴν προσέθημεν καὶ εἶδος σταύλου, χρησιμεύοντος εἰς μαγειρεῖον. Τὰ χαρακώματα ἡμῶν, ὅσον ἀκατέργαστα καὶ ἂν εἶναι, ἀρκοῦσιν ὅμως ὅπως προστατεύωσι τοὺς ἵππους μας κατὰ τῶν ἐγχωρίων κλεπτῶν. Ἅμα δ' ἐτελείωσαν αἱ οἰκοδομαὶ, ἠρχίσαμεν τὴν ζήτησιν τοῦ χρυσοῦ, καὶ ἐπετύχαμεν ἄριστα.

« 8 αὐγούστου — Ἐμισθώσαμεν τὸν φίλον μας, τὸν γέροντα κυνηγὸν πρὸς 15 τάλληρα τὴν ἑβδομάδα, καὶ δύω μερίδας οἰνοπνεύματος τὴν ἡμέραν. Θέλει θηρεύει ὑπὲρ ἡμῶν, τὸ δὲ προϊὸν τῆς ἐργασίας ἡμῶν δὲν θέλει συμμεριζεσθαι. Πρέπει πολλὴν νὰ αἰσθάνηται πρὸς τὸ ἀργύριον περιφρόνησιν ὥστε νὰ ἐργασθῇ μὲ τόσα ὀλίγα. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐγκαταβιώσας εἰς τὴν ἔρημον, ὁ μόνας ἔχων ἀνάγκας ὅσας δύναται νὰ θεραπεύσῃ διὰ τοῦ πυροβόλου του, αὐτὸς δύναται ἀνυποκρίτως νὰ περιφρονῇ τὴν πηγὴν ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων δυστυχημάτων. Ἂν πινᾷ, μίαν σφαῖραν σφενδονίζει καθ' ἑνὸς βονάσσου ἢ κατὰ μιᾶς

Θήρα Βονάσσων.

ἀλκῆς, καὶ ἔχει ζωοτροφίας πολλῶν ἡμερῶν. Ἂν διψᾷ, τὸ ὕδωρ τῶν διαυγῶν τούτων πηγῶν τὸν εὐχαριστεῖ πληρέστατα. Τὸ δέρμα τῆς ἄρκτου, τοῦ βουβάλου, τῆς δορκάδος, τῷ χορηγεῖ ἐνδύματα διὰ νὰ καλύψῃ τὴν γυμνότητά του, διὰ νὰ προφυλάττηται ἀπὸ τὸ νυκτερινὸν ψύχος, καὶ ἀνθ' ἑνὸς δέματος δερμάτων τοῦ κάστορος προμηθεύεται ὅσην πυρίτιν καὶ ἄλλα ἐφόδια δύναται νὰ δαπανήσῃ δι' ὅλου τοῦ ἔτους. Τί χρειάζεται τὸν χρυσόν; διατί νὰ τὸν ἔχῃ περὶ πολλοῦ;

« Χθὲς ἐν ᾧ ἐγευματίζομεν ἦλθον πρὸς ἡμᾶς τινὲς Ἰνδοὶ ἐκ τῆς λίμνης Τρουκίας. Ἡ διάθεσίς των δὲν ἦτον ἐχθρική, δι' ὃ καὶ τοὺς ἐδέχθημεν φιλοφρόνως,

καὶ τοῖς ἐδώκαμεν πεπλώματα. Τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἡμέρας ἔμεινον μεθ' ἡμῶν καὶ ἐσκήνωσαν πλησίον τοῦ μικροῦ φρουρίου ἡμῶν. Διὰ νυκτὸς καὶ σήμερον τὸ πρωῒ ἀπῆλθον ἀλληλοδιαδόχως, χωρὶς νὰ μᾶς βλάψωσι κατ'οὐδέν. Πέντε μόνον ἔμεινον, προτείναντες νὰ τοὺς δεχθῶμεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μας. Ἀλλ' ἐξ αἰτίας τῆς πτωχείας τῶν ἀποθηκῶν μας, ἀπορρίψαμεν τὴν πρότασίν των.

« 13 αὐγούστου. — Οἱ κυνηγοί μας ἐπέτυχον κάλλιστα τὰς ἡμέρας ταύτας. Ἔχομεν ἄρθονον προμήθειαν κρέατος ἀλκῆς, καὶ θέλομεν τὸ ξηράνει κατὰ τὴν μέθοδον τῶν Ἰνδῶν. Οἱ Ἰνδοὶ οἵτινες μᾶς ἐπεσκέφθησαν, ἀφ' οὗ ἔμεινον δύω ἡμέρας μεθ' ἡμῶν, καθ' ὃς τοὺς ἐβιάσαμεν νὰ μείνωσιν ἔξω τῶν θυρῶν ἡμῶν, ἀνεχώρησαν τὴν παρασκευὴν τὸ πρωΐ, ἢ μᾶλλον τὴν πέμπτην διὰ νυκτὸς, χωρὶς νὰ τοὺς ἰδῶσιν οἱ σκοποὶ ἡμῶν. Δὲν μᾶς ἔκλεψαν δὲ τίποτε, ἐκτὸς δύω πεπλωμάτων, τὰ ὁποῖα τοῖς ἐδόσαμεν δάνεια, καὶ ἐλησμόνησαν νὰ μᾶς ἀποδώσωσι.

« Κυριακὴ, 20 αὐγούστου. — Ἡ προλαβοῦσα ἑβδομὰς ἦτον πλήρης συμβάντων. Τὴν παρασκευὴν, ἐν ᾧ πολλοὶ ἐξ ἡμῶν περιεφέροντο περὶ τὴν καλύβην, ἐρευνῶντες τὰς πολυπλήθεις χαράδρας, αἵτινες μᾶς χωρίζουσιν ἀπὸ τὸ ὄρος Σιέρραν Νεβέδαν, εὕρομεν εἰς κρήμνισμα βράχου τμήματα χρυσοῦ μεγαλήτερα ἀφ' ὅσα εἴχομεν εὕρει ποτέ. Οὕτω παρακινηθέντες νὰ ἐρευνήσωμεν τὰ περίχωρα, ἀνεγνωρίσαμεν ὅτι ὑπῆρχεν ἐκεῖ πολὺ περισσότερος χρυσὸς παρὰ εἰς τὸ μέρος ὅπου ᾠκοδομήσαμεν τὴν κατοικίαν μας· καὶ προσέτι ἀνεγνωρίσαμεν ἀμέσως ὅτι ἡ συλλογὴ τοῦ χρυσοῦ εἶναι ἐνταῦθα ἀσυγκρίτως εὐκολωτέρα, διότι ἡ τόσον ἐπίπονος ἐργασία τῆς πλύσεως εἶναι ἐντελῶς περιττή, τοῦ χρυσοῦ εὑρισκομένου εἰς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλα τμήματα. Ἀπεφασίσαμεν λοιπὸν νὰ μεταφέρωμεν ἐκεῖ τὴν ἐπαύριον ὅλα τὰ ἐργαλεῖά μας.

Ὁ Δώλιγγ καὶ ὁ Μαλκόλμ.

Τὸ μόνον δὲ δυσάρεστον ἦτον ὅτι ἡ θέσις αὕτη ἀπεῖχε σχεδὸν ἥμισυ μίλλιον ἀπὸ τὴν κατοικίαν μας.

« Χθὲς λοιπὸν μετὰ τὸ πρόγευμα, ἀφ' οὗ ὁ Βραδλέης, ὁ Λακόσος, ὁ Μακφαῖλ καὶ ὁ κυνηγὸς ἀνεχώρησαν διὰ τὸ κυνήγιον, διότι αἱ ζωοτροφίαι μας ἐπλησίαζον εἰς τὸ τέλος των, ὁ Ἰωσῆς καὶ ὁ δικηγόρος ἔμεινον εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ στρατοπέδου, καὶ ἡμεῖς ἀνεχωρήσαμεν μὲ τὰ ἐργαλεῖα· μετ' ὀλίγων δὲ ὡρῶν ἐργασίαν κατωρθώσαμεν νὰ συλλέξωμεν περισσότερον χρυσὸν ἀφ' ὅσον ἄλλοτε μᾶς παρεῖχε δύω ἢ τριῶν ἡμερῶν κόπος. Ἐμέλλομεν δὲ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ φρούριον διὰ τὸ γεῦμα, ὅταν ὁ Δώλιγγ καὶ ὁ Μαλκόλμ, εὑρισκόμενοι κατὰ τὸ ἀνώτατον μέρος τῆς χαράδρας, ἤκουσαν ταραχὴν πλησίον των, καὶ ἀνοίξαντες διὰ τῶν χειρῶν των τοὺς θάμνους, εἶδον Ἰνδὸν, ὅστις ἤρχετο πρὸς αὐτοὺς ἕρπων· ἅμα δὲ εἶδεν ὅτι ἐννοήθη, ἀμέσως ἐτόξευσε βέλος κατὰ τοῦ Μαλκόλμ, ὅπερ ὅμως μόνον εἰς τὸ ὠτίον τὸν ἐπλήγωσεν ἐλαφρῶς. Ἀμέσως ὁ ἄγριος, ἐκπέμπων φωνὴν τρομερὰν, ἤρχισε νὰ τρέχῃ προσπαθῶν νὰ λάβῃ καὶ δεύτερον βέλος ἀπὸ τὴν φαρέτραν του. Ἀλλ' ὁ ποῦς τοῦ ἐσφάλη καὶ ἔπεσε, καὶ πρὶν ἢ φθᾶς ἐγερθῇ, ὁ Δώλιγγ τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ πτυάριον εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸν ἐθανάτωσε.

» Συγχρόνως ἠκούσαμεν πρὸς τὸ στρατόπεδον κρότον πυροβόλου, ὅστις, μετὰ τῆς ἀγρίας φωνῆς τοῦ Ἰνδοῦ μᾶς ἐτάραξεν οὐκ ὀλίγον. Ἑπομένως ἕκαστος ἥρπασε τὸ πυροβόλον του· ἀλλ' ὁ Δώλιγγ δραμὼν πρὸς ἡμᾶς μᾶς διηγήθη τὸ συμβάν. Ἅμα δ' ἐπανῆλθεν ἡ ἠρεμία, ἀνέβην ἐγὼ εἰς τὸ ὕψωμα διὰ νὰ παρατηρήσω. Αἴφνης εἶδα στίφος Ἰνδῶν ἐφίππων, ὁρμώντων καθ' ἡμῶν ἀπὸ ῥυπῆρος, καὶ ἀμέσως ἔσπευσα πρὸς τοὺς συντρόφους μου, καὶ ὅλοι κατελάβομεν θέσιν ὀπίσω μικροῦ ὑψώματος, μεταξὺ τῶν ὑψηλῶν θάμνων, οἵτινες περιεῖχον κίνδυνον καὶ αὐτοὶ, διότι ὑπ' αὐτοὺς ἔρπουσι πολλάκις ὄφεις φαρμακεροὶ, καὶ εἴμεθα ἕτοιμοι ν'ἀντιπαραταχθῶμεν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ νὰ πολεμήσωμεν.

« Φοβερὰ σιγὴ συγκινήσεως ἦτον ἐκείνη, καθ'ἣν ἠκούομεν τὸ καλπασμα τῶν ἵππων, χωρὶς νὰ τοὺς βλέπωμεν ἐρρμώντας. Ὁμολογῶ ὅτι ἔτρεμον ὅλος, οὐχὶ δὲ μόνον ἀπὸ φόβον, ἂν καὶ ἐπίστευον ὅτι οἱ ἄγριοι ἐχθροὶ ἡμῶν ἔμελλον νὰ μᾶς φονεύσωσι καὶ νὰ μᾶς ἐκδάρωσιν. Ἀλλὰ τὸ αἰφνίδιον τοῦ κινδύνου μὲ ἐτάραξε πρὸ πάντων, καὶ ἐπροξένησεν εἰς τὴν καρδίαν μου παλμοὺς σφοδροτάτους. Ἀλλ' ἐν ᾧ καθηπτόμην ἐμαυτοῦ διὰ τὴν δειλίαν μου, ἀντήχησαν εἰς τοὺς ἀέρας ἀλαλαγμοὶ τρομεροὶ, καὶ ἴδομεν τεσσαράκοντα ἢ πεντήκοντα πολεμιστὰς Ἰνδοὺς ἐρχομένους. Τότε ἐτάθησαν ὅλα μου τὰ νεῦρα ὡς ἠλεκτριζόμενα, καὶ ἅμα ἔπεσε βελῶν χάλαζα καθ' ἡμῶν, ἀπεκρίθην πρῶτος εἰς αὐτὴν, κατακρημνίσας ἀπὸ τοῦ ἵππου διὰ τοῦ πυροβόλου μου ἕνα τῶν πρώτων ἐπιδραμόντων Ἰνδῶν. Ἀμέσως ἐγέμισα τὸ ὅπλον μου πάλιν, καὶ ἐν τούτοις τῶν συντρόφων μου τὰ πυροβόλα ἐκ νέου ἔφερον τὸ θάνατον μεταξὺ τῶν ἐχθρῶν. Εἴχομεν παραταχθῆ ὀπίσω πυκνῶν ἰτεῶν αἵτινες πολλάκις ἐδέχοντο ἢ ἀπέτρεπον τῶν Ἰνδῶν τὰ βέλη. Ὅταν δὲ καὶ ἐκ νέου ἐπυροβήσαμεν, καὶ ὁ καπνὸς διεσκεδάσθη, εἶδα ὅτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἶχον πέσει, καὶ

Οἱ χρυσωρύχοι περιμένοντες τοὺς Ἰνδούς.

οἱ σύντροφοί των ἀπεκόμιζον τοὺς πληγωθέντας διὰ νὰ ἀναχωρήσωσι. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐσκόπευον μὲ τὸ πυροβόλον μου ἕνα γέροντα ὅστις εἶχε καταβῆ τοῦ ἵππου του, καὶ εἶχον ἤδη τὸν δάκτυλον εἰς τὸ σκανδάλιον, ὅταν τὸν εἶδα προχωρήσαντα μετ' ἐξαισίου ἀταραξίας, λαβόντα εἰς τὰς χεῖράς του ἕνα τῶν συντρόφων του τετραυματισμένον κατὰ τὸ σκέλος, ἀναβιβάσαντα αὐτὸν εἰς τὸν ἵππον, ἀναβάντα καὶ αὐτὸν κατόπιν, καὶ τραπέντα μὲ μεγάλην ταχύτητα εἰς φυγήν. Εἰ καὶ ἐντελῶς πεπεισμένος ὅτι, ἂν ἐνικώμεθα, οἱ ἄγριοι ἐκεῖνοι θὰ μᾶς ἐρόνευον ὅλους μέχρι τοῦ ἐσχάτου, ἐλυπήθην ὅμως νὰ καταπυροβολήσω τὸν γέροντα ἀρχηγὸν, καὶ τὸν ἄφησα νὰ λάβῃ τὸν τραυματίαν του, τὸν φίλον του, τὸν υἱόν του ἴσως!

« Μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἔμεινε κενὸν τὸ πεδίον τῆς μάχης, καὶ ὡς μάρτυρες αὐτῆς ἔμεινον τρεῖς ἀποθανόντες Ἰνδοὶ, ἓν ἢ δύω τόξα, καὶ πτερὰ καὶ ῥόπαλα διεσπαρμένα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τότε ἀνέβημεν ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον εἰς τὸ μικρὸν ὕψωμα ὅθεν εἴχον ἰδεῖ τὸν ἐχθρόν. Ἐκεῖθεν δὲν ἰδόντες ὅτι ἔφευγον πρὸς διευθύνσιν ἐναντίαν τοῦ στρατοπέδου ἡμῶν, ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς αὐτὸ, πιθανὸν φρονοῦντες ὅτι θέλομεν εὕρει τοῦ Στόρη καὶ τοῦ Ἰωσῆ τὰ πτώματα μόνον· χάρις τῷ Θεῷ ὅμως οὐδὲν συνέβη ἀπαίσιον, καὶ οἱ Ἰνδοὶ δὲν προσέβαλον τὸ φρούριον. Ὁ πυροβολήσας ἦτον ὁ Στόρης διὰ νὰ μᾶς εἰδοποιήσῃ. Ὁ δὲ Ἰωσῆς ἐχώθη ἀνδρείως μέχρι τοῦ λαιμοῦ εἰς τὸν ποταμόν.

« Ἀφ' οὗ ἐπέδεσα τὴν ἐλαφρὰν πληγὴν τοῦ Δώλιγγ καὶ τὴν ἔτι ἐλαφροτέραν τοῦ Δὸν Λουδοβίκου, οὗ εἶχεν ἐκδαρῇ ἡ χεὶρ ἀπὸ βέλος, ἠρχίσαμεν ν'ἀνησυχῶμεν σπουδαίως διὰ τοὺς φίλους μας, οἵτινες τὸ πρωῒ εἶχον ἀναχωρήσει διὰ τὸ κυνήγιον, καὶ δὲν εἶχον ἐπανέλθει ἀκόμη. Ὁλόκληρος ἡ ἡμέρα παρῆλθε, καὶ δὲν ἐφαίνοντο. Περὶ τὴν ἑσπέραν ἐπυροβολήσαμεν διὰ νὰ τοὺς εἰδοποιήσωμεν περὶ τοῦ κινδύνου, καὶ διὰ νὰ ἐννοήσωσι καὶ οἱ Ἰνδοὶ ὅτι δὲν εἴμεθα ἀπροφύλακτοι. Ἀπεφασίσαμεν δὲ ὅτι δὲν θέλομεν κοιμηθῆ μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τῶν συντρόφων μας, ὥστε νὰ εἴμεθα ἕτοιμοι ν'ἀποκρούσωμεν πάντα κίνδυνον ὅστις ἤθελεν ἀπειλεῖ ἢ αὐτοὺς ἢ ἡμᾶς, διότι ἐστοχαζόμεθα ὅτι οἱ Ἰνδοὶ πιθανῶς περιελόχουν περὶ τὸ φρούριον ὅπως ἐπιπέσωσι κατ' αὐτοῦ αἰφνιδίως. Ἀλλ' ὅμως αἱ δυνάμεις μας εἶχον ἐξαντληθῆ ἀπὸ τὸν κάματον καὶ ἀπὸ τὴν ταραχὴν τῆς ἡμέρας, δι' ὃ καὶ ἀπεκοιμήθημεν ὅλοι ἀκουσίως καὶ ἀλληλοδιαδόχως περὶ τὴν πυράν.

(Ἀκολουθεῖ.)

Ο ΥΠΟΚΟΜΗΣ ΤΗΣ ΒΡΑΖΕΛΩΝΝΗΣ.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΝΕΩΤΑΤΟΝ.

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδιον ΑΗ'.)

ΙΗ'.

ΑΓΑΘΟΥ ΑΝΔΡΟΣ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ.

Ὁ πνευματικὸς ἐμβῆκε θαρραλέως, χωρὶς πολὺ νὰ ἐκπλαγῇ διὰ τὴν θορυβώδη κίνησιν τὴν ὁποίαν ἡ περὶ τῆς ὑγιείας του καρδιναλίου ἀνησυχία εἶχε προξενήσει εἰς τὴν οἰκίαν.

— Ἔλα, πανοσιώτατέ μου, εἶπεν ὁ Μαζαρῖνος ἀφοῦ ἔρριψε καὶ τελευταῖον βλέμμα ὀπίσω τῆς κλίνης του, ἔλα νὰ μ'ἐλαφρώσῃς.

— Εἶναι χρέος μου, Ἐξοχώτατε, ἀπεκρίθη ὁ πνευματικός.

— Κάθου πρῶτον ἀναπαυτικὰ, διότι θὰ κάμω γενικὴν ἐξομολόγησιν· θὰ μοῦ δώσῃς δὲ εὐθὺς τὴν πλήρη συγχώρησιν, καὶ τότε θὰ ἦμαι πλέον ἥσυχος.

— Ἐξοχώτατε, εἶπεν ὁ πανοσιώτατος, δὲν εἶσαι τόσον ἀσθενὴς, ὥστε ἡ γενικὴ ἐξομολόγησις νὰ ἦναι κατεπείγουσα... Καὶ τὸ ἔργον θὰ ἦναι πολὺ κοπιαστικὸν, πρόσεξε!

— Ὑποθέτεις ὅτι θὰ ἦναι διεξοδικὴ, πανοσιώτατέ μου;

— Πῶς νὰ πιστεύσω τὸ ἐναντίον, ὅταν ὁ ἐξομολογούμενος ἔζησε ζωὴν τόσον ἐνεργητικὴν καὶ πολυμέριμνον καθὼς ἡ Ἐξοχότης Σου;

— Ἄ! ἀλήθεια!.. Ναὶ, ἡ διήγησις ἠμπορεῖ νὰ ἦναι διεξοδική.

— Ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ εἶναι μεγάλη, εἶπε μὲ τὴν μύτην ὁ πνευματικός.

— Ἰδοὺ, εἶπεν ὁ Μαζαρῖνος, ἰδοὺ ὅτι ἀρχίζω νὰ τρομάζω ὁ ἴδιος διότι ἄφησα νὰ γείνουν τόσα πράγματα, τὰ ὁποῖα ἴσως ὁ Κύριος ἀπεδοκίμαζε.

— Δὲν εἶναι ἀλήθεια; εἶπεν ἀφελῶς ὁ πνευματικὸς ἀπομακρύνων ἀπὸ τὸν λύχνον τὸ πονηρὸν καὶ ὀξὺ ὡς τυρλοποντικοῦ πρόσωπόν του. Οἱ ἁμαρτω-

λοὶ εἶναι τοιοῦτοι πάντοτε· πρῶτον εἶναι ἐπιλήσμονες, ἔπειτα γίνονται δεισιδαίμονες ὅταν ἦναι πολὺ ἀργά.

— Οἱ ἁμαρτωλοί; ἐπανέλαβεν ὁ Μαζαρῖνος· μοῦ λέγεις τὴν λέξιν αὐτὴν εἰρωνικῶς, ὡς ἐπιπλήττων με διότι ἄφινα νὰ γίνωνται περὶ ἐμοῦ τόσαι ψευδεῖς γενεαλογίαι; ... pêcheur καὶ pêcheur· ἤμουν τῷ ὄντι υἱὸς ἁλιέως.

— Οὔφ! εἶπεν ὁ πνευματικός.

— Ἰδού, πανοσιώτατέ μου, ἡ πρώτη ἁμαρτία μου· διότι ἄφησα νὰ μὲ παραστήσουν ὡς καταγόμενον ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ὑπάτους τῆς Ῥώμης· Γ. Γεγάνιον Μακερῖνον Α', Μακερῖνον Β' καὶ Πρόκλον Μακερῖνον Γ', τοὺς ὁποίους ἀναφέρουν τὰ χρονικὰ τοῦ Ἀλοάνδρου ... Ἀπὸ Μακερῖνον εἰς Μαζαρῖνον, ἡ μετάβασις ἦτον εὔκολος καὶ ἐλκυστική. Μακερῖνος ὑποκοριστικῶς, θὰ εἰπῇ *ἰσμνούτσικος*· ὅθεν, πανοσιώτατέ μου, Μακερῖνος ἠμπορεῖ κάλλιστα νὰ σημαίνῃ σήμερον, ὑπερθετικῶς, *ἰσμνότατος* ὡς Λάζαρος! Ἰδέ!

Καὶ ἔδειξε τοὺς ἀσάρκους του βραχίονας, καὶ τὰ καταφαγωμένα ἀπὸ τὴν θέρμην σκέλη του.

— Ἂν ἐγεννήθης ἀπὸ οἰκογένειαν ἁλιέων, ἀπεκρίθη ὁ πνευματικός, δὲν βλέπω τι λυπηρὸν διὰ τὴν Ἐξοχότητά Σου ... διότι, τέλος πάντων, ἁλιεὺς ἦτον καὶ ὁ ἅγιος Πέτρος· καὶ, ἂν ἡ Ἐξοχότης Σου ἦσαι πρίγκιψ τῆς ἐκκλησίας, ἐκεῖνος ἦτον ὁ ἀνώτερος ἀρχηγός της· ἂς προχωρήσωμεν λοιπόν, ἂν ὁρίζῃς.

— Τόσον περισσότερον ὅτι ἐφοβέρισα νὰ φυλακίσω εἰς τὴν Βαστίλλην ἱερέα τινὰ τοῦ Ἀβινιών, Βοννὲ καλούμενον, θελήσαντα νὰ δημοσιεύσῃ γενεαλογίαν τινὰ τοῦ *οἴκου Μαζαρίνου*, πολὺ θαυμασιωτέραν ...

— Ὥστε ἐφαίνετο ὅλως ἀπίθανος; ἐπανέλαβεν ὁ πνευματικός.

— Ὤ! ἂν τὸ εἶχα κάμει μὲ τὴν ἰδέαν ταύτην, πανοσιώτατέ μου, θὰ ἦτον ὑπερηφάνεια ... ἄλλο ἁμάρτημα.

— Ἦτον ὑπερβολὴ ὀξυνοίας, καὶ ποτὲ εἰς κανένα δὲν ἠμποροῦμεν νὰ κατηγορήσωμεν τὰ τοιαῦτα ἐλαττώματα. Ἂς προχωρήσωμεν, ἂς προχωρήσωμεν.

— Ἤμεθα εἰς τὴν ὑπερηφάνειαν ... Βλέπεις, πανοσιώτατέ μου, ὅτι προσπαθῶ νὰ διαιρέσω τὰς πράξεις μου κατὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα.

— Ἀγαπῶ τὰς τακτικὰς διαιρέσεις.

— Ἔχω εὐχαρίστησιν. Πρέπει νὰ ἠξεύρῃς ὅτι κατὰ τὰ **1630**, ἀλλοίμονον! εἶναι ἕκατοτε τριάντα ἐν ἔτος!

— Ἦσουν τότε εἰκοσιεννέα ἐτῶν, Ἐξοχώτατε.

— Ἡλικία βράζουσα. Ὁμοίαζα στρατιώτην ὅταν, εἰς Καζάλην, ἐρρίφθην εἰς τὸ μέσον τῶν πυροβόλων, θέλων νὰ δείξω ὅτι ἠξευρα νὰ ἱππεύω ὡς ἀξιωματικός. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἔφερα τὴν εἰρήνην εἰς τοὺς Ἱσπανοὺς καὶ εἰς τοὺς Γάλλους· τοῦτο μετριάζει ὁπωσοῦν τὴν ἁμαρτίαν μου.

— Δὲν βλέπω διόλου πῶς εἶναι ἁμαρτία τὸ νὰ ἱππεύῃ κάνεις, εἶπεν ὁ πνευματικός. Εὐγενὲς εἶναι τὸ ἔργον, καὶ τιμᾷ τὸ σχῆμά μας. Ὡς χριστιανός, ἐγκρίνω ὅτι ἐμπόδισες τὴν χύσιν τοῦ αἵματος· ὡς ἐκκλησιαστικός, σεμνύνομαι διὰ τὴν ἀνδρείαν τὴν ὁποίαν συλλειτουργός μου ἔδειξεν.

Ὁ Μαζαρῖνος ἐχαιρέτησε ταπεινῶς, νεύσας τὴν κεφαλήν.

— Ναί, εἶπεν, ἀλλὰ τὰ ἐπακόλουθα!

— Ποῖα ἐπακόλουθα; ...

— Αἴ! τὸ κατηραμένον τοῦτο τῆς ὑπερηφανείας ἁμάρτημα ἔχει ῥίζας πολλάς ... Ἀφοῦ ἐρρίφθην, ὡς εἶπα, εἰς τὸ μέσον δύω στρατῶν, ἀφοῦ ἐμυρίσθην τὴν πυρίτιδα, καὶ διῆλθα στοίχους στρατιωτῶν, ἄρχισα νὰ βλέπω μὲ ὀλίγην περιφρόνησιν τοὺς στρατηγούς.

— Ἀ!

— Ἰδοὺ τὸ κακόν ... εἰς τρόπον ὥστε δὲν ἤθελα πλέον κανένα ὑποφερτὸν ἔκτοτε.

— Τὸ βέβαιον εἶναι, εἶπεν ὁ πνευματικός, ὅτι οἱ στρατηγοί τους ὁποίους εἴχαμεν δὲν ἦσαν ἀνδρεῖοι.

— Ὠ! ἐφώναξεν ὁ Μαζαρῖνος, ἦτον ὁ κύριος Πρίγκιψ ... τὸν ἐβασάνισα πολὺ τὸν ἄνθρωπον αὐτόν!

— Αὐτὸς δὲν εἶναι ἀξιολύπητος· ἀπέκτησε καὶ δόξαν ἀρκετὴν καὶ πλούτη ἀρκετά.

— Ἂς ἦναι διὰ τὸν κύριον Πρίγκιπα· ἀλλὰ τὸν κύριον Βωφὸρ, παραδείγματος χάριν ... τὸν ὁποῖον ἔκαμα νὰ πάθῃ τόσα εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Βενσέν ...

— Ἀ! ἀλλ' ἐκεῖνος ἦτον ἀντάρτης, καὶ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους ἔπρεπε νὰ κάμῃς τὴν θυσίαν αὐτήν ... Ἂς προχωρήσωμεν.

— Νομίζω ὅτι ἐτελειώσαμεν τὴν ὑπερηφάνειαν. Εἶναι καὶ ἄλλη ἁμαρτία, τὴν ὁποίαν φοβοῦμαι νὰ χαρακτηρίσω ...

— Τὴν χαρακτηρίζω ἐγώ ... λέγε πάντοτε.

— Πολὺ μεγάλη ἁμαρτία, πανοσιώτατέ μου.

— Τώρα τὸ βλέπομεν, Ἐξοχώτατε.

— Θὰ ἤκουσες βέβαια νὰ γίνεται λόγος περὶ σχέσεών τινων τὰς ὁποίας εἶχα ... μὲ τὴν Αὐτῆς Μεγαλειότητα τὴν βασιλομήτορα . . . οἱ κακόβουλοι! ...

— Οἱ κακόβουλοι, Ἐξοχώτατε, εἶναι ἀνόητοι ... δὲν ἔπρεπεν ἀρά γε, διὰ τὸ καλὸν τοῦ Κράτους καὶ διὰ τὸ συμφέρον τοῦ νέου βασιλέως, νὰ ζῇς εἰς καλὴν ἁρμονίαν μὲ τὴν βασίλισσαν; Ἂς προχωρήσωμεν, ἂς προχωρήσωμεν ...

— Σὲ βεβαιόνω, εἶπεν ὁ Μαζαρῖνος, ὅτι μοῦ ἀφήρεσες ἀπὸ τὸ στῆθος βάρος τρομερώτατον.

— Αὐτὰ εἶναι μικρολογίαι!... Ἐνθυμήσου τὰ σπουδαῖα πράγματα.

— Εἶχα καὶ φιλοδοξίαν πολλὴν, πανοσιώτατέ μου ...

— Εἶναι ὁ δρόμος τῶν μεγάλων σταδίων, Ἐξοχώτατε.

— Καὶ ἡ ἐπιθυμία ἀκόμη τῆς τιάρας ...

— Νὰ ἦναι κανεὶς πάπας θὰ εἰπῇ νὰ ἦναι ὁ πρῶτος τῶν χριστιανῶν ... Διατί νὰ μὴ τὸ ἐπιθυμήσῃς;

— Ἐδημοσίευσαν διὰ τοῦ τύπου ὅτι, θέλων νὰ φθάσω εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἐπώλησα τὸ Καμπραὶ εἰς τοὺς Ἱσπανούς.

— Ἴσως ἔκαμες ὁ ἴδιος λιβέλλους, χωρὶς πολὺ νὰ κατατρέξῃς τοὺς λιβελλογράφους;

— Τότε, πανοσιώτατέ μου, πολὺ ἐλαφρωμένην αἰσθάνομαι τὴν καρδίαν μου. Δὲν ἔχω πλέον ἄλλο, εἰμὴ μικρά τινα πταίσματα.

— Λέγε ...

— Τὸ παιγνίδιον.

— Κοσμικὸν ὀλίγον τὸ ἐλάττωμα· ἀλλὰ, τέλος πάντων, ἡ ὑψηλή σου θέσις σ' ὑπεχρέονε νὰ κρατῇς οἰκίαν ἀνοικτήν.

— Ἤθελα νὰ κερδαίνω ...

— Κάνεις δὲν παίζει μὲ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ χάσῃ.

— Πολλάκις ἔπαιζα δολίως ...

— Τὸ ὄφελός σου ἐκύτταζες. Ἂς προχωρήσωμεν.

— Τώρα λοιπόν, πανοσιώτατέ μου, δὲν αἰσθάνομαι πλέον βάρος εἰς τὴν συνείδησιν. Δός μου τὴν συγχώρησιν, καὶ ἡ ψυχή μου θὰ δυνηθῇ, ὅταν ὁ Θεὸς τὴν προσκαλέσῃ, ν' ἀναβῇ ἀνεμποδίστως ἕως τὸν θρόνον του ...

Ὁ πνευματικὸς δὲν ἔσεισεν οὔτε τὰς χεῖρας οὔτε τὰ χείλη του.

— Τί περιμένεις, πανοσιώτατέ μου; εἶπεν ὁ Μαζαρῖνος.

— Περιμένω τὸ τέλος.

— Τὸ τέλος ποίου;

— Τῆς ἐξομολογήσεως, Ἐξοχώτατε.

— Ἐτελείωσα.

— Ὠ! ὄχι! ἡ Ἐξοχότης Σου ἀπατᾶσαι.

— Ὄχι, νομίζω.

— Στοχάσου καλά.

— Ἐστοχάσθην ὅσον ἦτον δυνατόν.

— Τότε, θὰ βοηθήσω ἐγὼ τὴν μνήμην σου.

— Ἂς ἰδοῦμεν.

Ὁ πνευματικὸς ἔβηξε πολλάκις.

— Δὲν μοῦ ἐλάλησες περὶ φιλαργυρίας, ἄλλου θανασίμου ἁμαρτήματος, οὔτε περὶ τῶν ἑκατομμυρίων ἐκείνων, εἶπε.

— Ποίων ἑκατομμυρίων, πανοσιώτατέ μου;

— Τῶν ἑκατομμυρίων ὅσα ἔχεις, Ἐξοχώτατε.

— Τὰ χρήματα αὐτὰ, πάτερ μου, εἶναι ἐδικά μου· τί ἀνάγκη εἶναι νὰ τ' ἀναφέρω;

— Ἀνάγκη εἶναι, διότι, καθὼς βλέπεις, αἱ δύω γνῶμαί μας διαφέρουν. Ἡ Ἐξοχότης Σου λέγεις ὅτι τὰ χρήματα αὐτὰ εἶναι ἐδικά σου, ἐγὼ δὲ πιστεύω ὅτι ἀνήκουν ὀλίγον εἰς ἄλλους.

Ὁ Μαζαρῖνος ἔφερε τὴν ψυχρὰν χεῖρά του εἰς τὸ μέτωπον, ὅπου ὁ ἱδρὼς ἄρχιζε νὰ φαίνεται ὡς μαργαριτάρια.

— Πῶς τοῦτο; ἐτραύλισεν.

— Ἰδού. Ἡ Ἐξοχότης Σου ἐκέρδησες πλούτη πολλά... εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλέως ...

— Οὔ! πολλά ... ὄχι παραπολλά.

— Ὅπως καὶ ἂν ἦναι, πόθεν ἤρχοντο αὐτὰ τὰ πλούτη;

— Ἀπὸ τὸ Κράτος.

— Τὸ Κράτος, εἶναι ὁ βασιλεύς.

— Ἀλλὰ τί θέλεις νὰ συμπεράνῃς, πανοσιώτατέ μου; εἶπεν ὁ Μαζαρῖνος ἀρχίζων νὰ τρέμῃ.

— Δὲν ἠμπορῶ νὰ συμπεράνω τίποτε, χωρὶς νὰ ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν κατάλογον τῆς περιουσίας σου ... Ἂς ἀριθμήσωμεν ὀλίγον, ἂν εὐχαριστῆσαι. Ἔχεις τὴν ἐπισκοπὴν τοῦ Μέτζ;

— Ναί.

— Τὰς ἡγουμενίας τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος, τοῦ Ἁγίου Ἀρνόλδου καὶ τοῦ Ἁγίου Βικεντίου, ὅλα εἰς Μέτζ;

— Ναί.

— Ἔχεις τὴν ἡγουμενίαν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τῆς Γαλλίας· ὡραῖον κτῆμα!

— Ναί, πανοσιώτατέ μου.

— Ἔχεις τὴν ἡγουμενίαν τοῦ Κλουνύ, ἡγουμενίαν πλουσίαν!

— Τὴν ἔχω.

— Τὴν ἡγουμενίαν τοῦ Ἁγίου Μεδάρδου εἰς Σουασσών, μὲ ἑκατὸν χιλιάδων φράγκων εἰσόδημα!

— Δὲν τὸ ἀρνοῦμαι.

— Τὴν ἡγουμενίαν τοῦ Ἁγίου Βίκτωρος εἰς Μασσαλίαν, μίαν τῶν καλητέρων τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας!

— Ναί, πάτερ μου.

— Ἓν καλὸν ἑκατομμύριον κατ' ἔτος. Μὲ τὰ κέρδη δὲ τῆς καρδιναλίας καὶ τοῦ ὑπουργείου, δύω ἑκατομμύρια κατ' ἔτος εἶναι ὀλίγα.

— Αἴ!

— Εἰς δέκα ἔτη, εἶναι εἴκοσι ἑκατομμύρια ... καὶ εἴκοσι ἑκατομμύρια, πρὸς πενῆντα τὰ ἑκατὸν κατ' ἔτος, δίδουν, ἀνατοκιζόμενα, εἴκοσι ἄλλα ἑκατομμύρια ἐπὶ δέκα ἔτη.

— Καθὼς τὰ λογαριάζεις, καλογερικά, οὕτως εἶναι!

— Ἀφοῦ ἡ Ἐξοχότης Σου ἔβαλες τὸ τάγμα μας εἰς τὸ μοναστήριον ὅπου τώρα εἴμεθα, πλησίον τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ τῶν Δεβαδίων, κατὰ τὸ **1644**, ἐγὼ κάμνω τοὺς λογαριασμοὺς τῆς ἑταιρίας.

— Καὶ τοὺς ἐδικούς μου, καθὼς βλέπω, πανοσιώτατέ μου.

— Πρέπει νὰ ἠξεύρῃ κανεὶς ὀλίγον ἀπὸ ὅλα, Ἐξοχώτατε.

— Συμπέρανε τέλος πάντων.

— Συμπεραίνω ὅτι ἡ ἀποσκευή εἶναι βαρεῖα, καὶ δυσκόλως θὰ περάσῃς εἰς τὴν πύλην τοῦ παραδείσου.

— Θὰ κολασθῶ;

— Ἂν δὲν τ' ἀποδώσῃς, μάλιστα.

Ὁ Μαζαρῖνος ἀφῆκε κραυγὴν γοεράν.

— Νὰ τ' ἀποδώσω! ἀλλ' εἰς ποῖον; ὦ Θεέ μου!

— Εἰς τὸν κύριον τῶν χρημάτων τούτων, εἰς τὸν βασιλέα!

— Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς μοῦ τὰ ἔδωκεν ὅλα ...

— Μίαν στιγμήν! ὁ βασιλεὺς δὲν ὑπογράφει τὰ διατάγματα!

Ὁ Μαζαρῖνος δὲν ἐστέναζε πλέον, ἐθρήνει.

— Τὴν συγχώρησιν, εἶπεν.

— Ἀδύνατον, Ἐξοχώτατε ... νὰ τ' ἀποδώσῃς, νὰ τ' ἀποδώσῃς, εἶπεν ὁ πνευματικός.

— Ἀλλά, τέλος πάντων, μὲ συγχωρεῖς δι' ὅλα τὰ ἄλλα ἁμαρτήματα· διατί νὰ μὴ μὲ συγχωρήσῃς καὶ διὰ τοῦτο;

— Διότι, ἀπεκρίθη ὁ πανοσιώτατος, ἂν σὲ συγχωρήσω διὰ τοῦτο εἶναι ἁμάρτημα διὰ τὸ ὁποῖον ὁ βασιλεὺς δὲν θὰ μὲ συγχωρήσῃ ἐμὲ ποτέ, Ἐξοχώτατε.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ πνευματικός, καὶ ἀφήσας τὸν ἐξομολογούμενον μὲ πρόσωπον πλῆρες συντριβῆς, ἐβγῆκε μὲ τὸ αὐτὸ βῆμα μὲ τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐμβῆ.

— Ὠ! Θεέ μου! ἐφώναξε στενάζων ὁ καρδινάλιος . . . Ἔλα, Κολμπὲρ, εἶμαι πολὺ ἀσθενής, φίλε μου.

ΙΘ'.

ΔΩΡΕΑ.

Ὁ Κολμπὲρ ἐφάνη ὑπὸ τὰ παραπετάσματα.

— Ἠκούσες; εἶπεν ὁ Μαζαρῖνος.

— Ἀλλοίμονον! ναί, Ἐξοχώτατε.

— Ἔχει δίκαιον ἀράγε; Ὅλα ταῦτα τὰ χρήματα εἶναι κακῶς ἀποκτημένα;

— Οἱ καλόγεροι, Ἐξοχώτατε, εἶναι κακοὶ κριταὶ εἰς τὰ οἰκονομικά, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ὁ Κολμπέρ. Μολαταῦτα ἠμπορεῖ, κατὰ τὰς θεολογικάς του ἰδέας, ἡ Ἐξοχότης Σου νὰ ἔσφαλες εἰς μερικὰ πράγματα. Πάντοτε εὑρίσκονται σφάλματα εἰς τὸν ἄνθρωπον... ὅταν θ' ἀποθάνῃ.

— Πρῶτον σφάλμα του εἶναι ὅτι ἀποθνήσκει, Κολμπέρ.

— Ἀλήθεια, Ἐξοχώτατε. Πρὸς ποῖον ὅμως σοῦ ἤρε σφάλματα ὁ καλόγερος; Πρὸς τὸν βασιλέα;

Ὁ Μαζαρῖνος ἐσήκωσε τοὺς ὤμους του.

— Ὡς νὰ μὴν ἔσωσα ἐγὼ καὶ τὸ Κράτος του καὶ τὰ οἰκονομικά του!

— Αὐτὸ δὲν ἐπιδέχεται ἀμφιβολίαν, Ἐξοχώτατε.

— Δὲν εἶναι ἀλήθεια; Λοιπὸν ἐκέρδησα νομίμως τὸν μισθόν μου, ὅσα καὶ ἂν λέγῃ ὁ πνευματικός μου.

— Δὲν ἔχει ἀμφιβολίαν.

— Καὶ ἠμπορῶ λοιπὸν νὰ φυλάξω διὰ τὴν οἰκογένειάν μου, ἥτις ἔχει τόσας ἀνάγκας, ἀρκετὸν μέρος ... ὅλα μάλιστα ὅσα ἐκέρδησα;

— Δὲν βλέπω κἀνὲν ἐμπόδιον, εἰς τοῦτο, Ἐξοχώτατε.

— Ἤμουν πολὺ βέβαιος ὅταν σ' ἐσυμβουλεύθην, Κολμπέρ, ὅτι θὰ μοῦ ἔδιδες σοφὴν συμβουλὴν, ἐπανέλαβε περιχαρῶς ὁ Μαζαρῖνος.

Ὁ Κολμπὲρ ἐμόρφασε, κατὰ τὸ σύνηθες, ἐπὶ τὸ σχολαστικώτερον τὸ πρόσωπόν του.

— Ἐξοχώτατε, τὸν διέκοψε, πρέπει μολαταῦτα νὰ ἰδοῦμεν μήπως ὁ πνευματικὸς ἠθέλησε νὰ σὲ παγιδεύσῃ.

— Ὄχι! νὰ μὲ παγιδεύσῃ... διατί; Ὁ πνευματικὸς εἶναι τίμιος ἄνθρωπος.

— Ἐπίστευσεν ὅτι ἡ Ἐξοχότης Σου εὑρίσκεσαι εἰς τὴν θύραν τοῦ τάφου, διότι τὸν ἐσυμβουλεύθης... Δὲν τὸν ἤκουσα νὰ σοῦ λέγῃ· Κάμε διάκρισιν ἀπ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὁ βασιλεὺς σοῦ ἔδωκεν ἕως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔδωκες ὁ ἴδιος εἰς τὸν ἑαυτόν σου; ... Συλλογίσου καλὰ, Ἐξοχώτατε, ἂν δὲν σοῦ εἶπε κἄτι παρόμοιον· ὁ λόγος οὗτος μυρίζει ὁσμὴν καλογερικήν.

— Ἠμπορεῖ νὰ ἦναι.

— Εἰς τοιαύτην περίστασιν, Ἐξοχώτατε, νομίζω ὅτι ὁ πνευματικὸς σὲ ἠνάγκαζε ...

— Ν' ἀποδώσω; ἐρώναζεν ὁ Μαζαρῖνος ὅλως τεταραγμένος.

— Αἴ! δὲν λέγω ὄχι.

— Νὰ τ' ἀποδώσω ὅλα! Καλὲ τί λέγεις;... Φρονεῖς καὶ σὺ καθὼς ὁ πνευματικός ...

— Ν' ἀποδώσῃς μέρος, δηλαδὴ νὰ κάμῃς μερίδιον τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, τοῦτο, Ἐξοχώτατε, ἠμπορεῖ νὰ ἦναι ἐπικίνδυνον. Ἡ Ἐξοχότης Σου εἶσαι πολιτικὸς βαθὺς, καὶ δὲν ἀγνοεῖς ὅτι, τὴν ὥραν ταύτην, ὁ βασιλεὺς δὲν ἔχει οὔτε ἑκατὸν πεντήντα χιλιάδας φράγκα σωστὰ εἰς τὸ ταμιεῖόν του.

— Αὐτὸ δὲν εἶναι φροντὶς ἐδική μου, εἶπεν ὁ Μαζαρῖνος θριαμβεύων, εἶναι φροντὶς τοῦ κυρίου γενικοῦ ἐπιμελητοῦ τῶν οἰκονομικῶν Φουκὲ, τοῦ ὁποίου τοὺς λογαριασμοὺς σοῦ ἔδωκα, κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους μῆνας, νὰ ἐξελέγξῃς.

Ὁ Κολμπὲρ ἐδάγκασε τὰ χείλη του, τ' ὄνομα μόνον ἀκούσας τοῦ Φουκέ.

— Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης, εἶπε μουρμουρίζων, δὲν ἔχει χρήματα ἄλλα, εἰμὴ ὅσα συναθροίζει ὁ κύριος Φουκέ· τὰ ἐδικά σου χρήματα, Ἐξοχώτατε, θὰ τοῦ φανοῦν νοστιμώτατον προσφάγιον.

— Ἐγὼ τέλος πάντων δὲν εἶμαι γενικὸς ἐπιμελητὴς τοῦ βασιλέως· ἔχω τὸ πουγγίον μου... βέβαια, ἠμπορῶ διὰ τὸ καλὸν τῆς Μεγαλειότητός Του ... νὰ κάμω ... μερικὰ κληροδοτήματα ... πλὴν δὲν ἠμπορῶ ν' ἀδικήσω τὴν οἰκογένειάν μου ...

— Κληροδοσία μερικὴ σὲ ἀτιμάζει καὶ προσβάλλει τὸν βασιλέα. Ἂν κληροδοτήσῃς μέρος μόνον εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, εἶναι τὸ ἴδιον ὡς νὰ ὁμολογήσῃς ὅτι διὰ τὸ μέρος τοῦτο διςάζεις ὅτι δὲν τὸ ἀπέκτησες νομίμως.

— Κύριε Κολμπέρ!...

— Ἐνόμισα ὅτι ἡ Ἐξοχότης Σου μ' ἐτίμησες ζητῶν τὴν συμβουλήν μου.

— Ναί, πλὴν ἀγνοεῖς τὰ κυριώτερα περιστατικὰ τοῦ ζητήματος.

— Δὲν ἀγνοῶ τίποτε, Ἐξοχώτατε· εἶναι δέκα ἔτη ἀφοῦ ἐπιθεωρῶ τὰς στήλας ὅλας τῶν λογαριασμῶν τῆς Γαλλίας· καὶ, ἂν μὲ κόπον πολὺν τὰς ἐκάρφωσα εἰς τὴν κεφαλήν μου, μοῦ ἐμβῆκαν τώρα τόσον καλὰ, ὥστε, ἀπὸ τὸ γραφεῖον τοῦ κυρίου Λετελλιὲ ὅστις εἶναι ὀλιγαρκὴς, μέχρι τῶν κρυφῶν μεγαλοδωριῶν τοῦ κυρίου Φουκὲ ὅστις εἶναι ἄσωτος, ἠμπορῶ νὰ σοῦ εἰπῶ, ψηφίον πρὸς ψηφίον, ὅλα τὰ χρήματα ὅσα ἐξοδεύονται ἀπὸ Μασσαλίαν εἰς Σιερμπούργ.

— Τότε λοιπὸν, θέλεις νὰ ῥίψω ὅλα μου τὰ χρήματα εἰς τὸ κιβώτιον τοῦ βασιλέως, ἐφώναξεν εἰρωνικῶς ὁ Μαζαρῖνος, ἐνῷ συγχρόνως ἡ ἀρθρῖτις τοῦ ἥρπαζε πολλοὺς καὶ ἀλγεινοὺς στεναγμούς. Ὁ βασιλεὺς βέβαια δὲν θὰ εἶχέ τι νὰ μ' ἐπιπλήξῃ, ἀλλὰ θὰ μ' ἐχλεύαζεν ὁ ἴδιος τρώγων τὰ ἑκατομμύριά μου, καὶ θὰ εἶχε πολὺ δίκαιον.

— Ἡ Ἐξοχότης Σου δὲν μ' ἐκατάλαβες. Δὲν εἶπα (ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάξῃ!) ὅτι ὁ βασιλεὺς πρέπει νὰ ἐξοδεύσῃ τὰ χρήματά σου.

— Τὸ λέγεις καθαρὰ, νομίζω, συμβουλεύων με νὰ τοῦ τὰ δώσω.

— Ἀ! ἐπανέλαβεν ὁ Κολμπὲρ, φαίνεται ὅτι ἡ Ἐξοχότης Σου, κυριευόμενος ἀπὸ τοὺς πόνους, λησμονεῖς ὁλωσδιόλου τὸν χαρακτῆρα τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'.

— Πῶς τοῦτο;

— Ὁ χαρακτὴρ αὐτὸς, νομίζω (ἂν τολμῶ νὰ ἐκφρασθῶ οὕτως), ὁμοιάζει μ' ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἡ Ἐξοχότης Σου ἐξωμολογεῖτο πρὸ ὀλίγου εἰς τὸν πνευματικόν.

— Τόλμα· εἶναι;

— Εἶναι ἡ ὑπερηφάνεια. Μὲ συγχωρεῖς, Ἐξοχώτατε· ὑψηλοφροσύνη, ἤθελα νὰ εἰπῶ. Οἱ βασιλεῖς δὲν ἔχουν ὑπερηφάνειαν· ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι πάθος ἀνθρώπινον.

— Ἡ ὑπερηφάνεια, ναί, ἔχεις δίκαιον· ἔπειτα ...

— Λοιπὸν, Ἐξοχώτατε, ἂν καλῶς ἐπέτυχα, ἡ Ἐξοχότης Σου πρέπει νὰ δώσῃς ὅλα τὰ χρήματά σου εἰς τὸν βασιλέα, καὶ εὐθὺς μάλιστα.

— Ἀλλὰ διατί; εἶπεν ἀμηχανῶν ὁ Μαζαρῖνος.

— Διότι ὁ βασιλεὺς ὅλα δὲν θὰ τὰ δεχθῇ.

— Ὦ! νέος ὅστις δὲν ἔχει διόλου χρήματα, καὶ κατακυριεύεται ἀπὸ φιλοδοξίαν.

— Ἂς ἦναι.

— Νέος ὅστις ἐπιθυμεῖ τὸν θάνατόν μου.

— Ἐξοχώτατε ...

— Θέλων νὰ μὲ κληρονομήσῃ, ναί, Κολμπέρ· ναί, ἐπιθυμεῖ τὸν θάνατόν μου θέλων νὰ μὲ κληρονομήσῃ. Τρισανόητος ἐγώ! καὶ νὰ προλάβω ὁ ἴδιος τὴν ἐπιθυμίαν του!

— Ἴσα ἴσα, ἂν ἡ δωρεὰ γείνῃ κατά τινας τύπους, θὰ τὴν ἀποποιηθῇ.

— Ἔλα δά!

— Εἶναι βεβαιότατον. Νέος ὅστις δὲν ἔπραξεν ἀκόμη τίποτε, νέος ὅστις φλέγεται ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς δόξης, νέος ὅστις δὲν βλέπει τὴν ὥραν νὰ βασιλεύσῃ μόνος, δὲν θὰ δεχθῇ τίποτε κτισμένον· θὰ θελήσῃ νὰ κτίσῃ ὁ ἴδιος. Ὁ τοιοῦτος βασιλεὺς, Ἐξοχώτατε, δὲν θὰ εὐχαριστηθῇ μὲ τὸ Βασιλικὸν Παλάτιον τὸ ὁποῖον ὁ κύριος Ρισελιὼ τοῦ ἐκληροδότησεν, οὔτε μὲ τὸ παλάτιον Μαζαρίνου τὸ ὁποῖον ὁ ἴδιος πολυτελῶς οἰκοδόμησες, οὔτε μὲ τὸ Λοῦβρε ὅπου οἱ προπάτορές του ἐκατοίκησαν, οὔτε μὲ τὸ τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ ὅπου ὁ ἴδιος ἐγεννήθη. Πᾶν ὅ,τι δὲν προέρχεται ἀπ' αὐτὸν τὸν ἴδιον, θὰ τὸ καταφρονήσῃ· σοῦ τὸ προλέγω.

— Καὶ λοιπὸν ἐγγυᾶσαι ὅτι, ἂν δώσω τὰ σαράντα μου ἑκατομμύρια εἰς τὸν βασιλέα ...

— Καὶ τοῦ εἰπῇς μερικὰ πράγματα, ἐγγυῶμαι ὅτι δὲν θὰ τὰ δεχθῇ.

— Τὰ πράγματα αὐτά ... εἶναι;

— Τὰ γράφω, ἂν θελήσῃς νὰ μοῦ τὰ ὑπαγορεύσῃς.

— Ἀλλὰ, τέλος πάντων, ποῖον τὸ ὄφελος εἰς ἐμέ;

— Ὄφελος μέγιστον! Κάνεις πλέον δὲν θὰ ἠμπορῇ ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν Ἐξοχότητά Σου τὴν ἄδικον ἐκείνην φιλαργυρίαν, τὴν ὁποίαν οἱ λιβελλογράφοι ἀπέδωκαν εἰς τὸν λαμπρότερον νοῦν τοῦ αἰῶνος τούτου.

— Ἔχεις δίκαιον, Κολμπὲρ, ἔχεις δίκαιον· πήγαινε νὰ εὕρῃς τὸν βασιλέα ἐκ μέρους μου, καὶ φέρε του τὴν διαθήκην μου.

— Δωρητήριον, Ἐξοχώτατε.

— Ἀλλ' ἂν τὸ δεχθῇ! ἂν λάχῃ καὶ τὸ δεχθῇ!

— Τότε θὰ μείνουν δεκατρία ἑκατομμύρια εἰς τὴν οἰκογένειάν σου, καὶ εἶναι ποσότης ὄχι εὐκαταφρόνητος.

— Ἀλλὰ σὺ τότε θὰ ἦσαι ἢ προδότης, ἢ ἀνόητος.

— Καὶ δὲν εἶμαι οὔτε τὸ ἕν, οὔτε τὸ ἄλλο, Ἐξοχώτατε... Βλέπω ὅτι φοβεῖσαι πολὺ μήπως ὁ βασιλεὺς δεχθῇ... Ὦ! φοβήσου καλήτερα μήπως δὲν δεχθῇ...

— Ἂν δὲν δεχθῇ, ἄκουσε, θέλω νὰ τοῦ δώσω τὰ δεκατρία ἐκεῖνα ἑκατομμύρια τοῦ ἀποθεματικοῦ μου ταμιείου... ναί, θὰ τὸ κάμω ... ναί ... ἀλλ' ἰδοὺ ὁ πόνος μὲ κατέλαβε· μοῦ ἔρχεται νὰ λειποθυμήσω ... Εἶμαι ἀσθενὴς, Κολμπὲρ, πλησιάζει τὸ τέλος μου.

Ὁ Κολμπὲρ ἐτρόμαξεν.

Ὁ καρδινάλιος ἦτον κακὰ τῷ ὄντι· μεγάλαι σταγόνες ἱδρῶτος ἔπιπταν εἰς τὴν κλίνην του, καὶ ἡ φρικτὴ ἐκείνη ὠχρότης τοῦ καταβρεγμένου προσώπου του ἦτον θέαμα τὸ ὁποῖον καὶ ὁ σκληρότερος τῶν ἰατρῶν δὲν ἠδύνατο νὰ ἰδῇ χωρὶς συμπάθειαν. Ὁ Κολμπὲρ ἐσυγκινήθη ἀναμφιβόλως, διότι, ἀφήσας τὸν κοιτῶνα, καὶ προσκαλέσας τὸν Βερνουῖνον πλησίον τοῦ ἀσθενοῦς, ἐβγῆκεν εἰς τὸν διάδρομον.

Ἐκεῖ, περιδιαβάζων ἀπὸ ἄκραν εἰς ἄκραν, μὲ ἦθος σκεπτικώτατον, ἐξευγενίζον σχεδὸν τὴν ἀγεννῆ κεφαλήν του, μὲ τοὺς ὤμους καταιβασμένους, τὸν λαιμὸν τεντωμένον, τὰ χείλη μισανοιγμένα καὶ ἐκπέμποντα τεμάχια ἀσύρραπτα λογισμῶν ἀσυναρτήτων, ἐγκαρδιώθη εἰς τὸ μελετώμενον σχέδιον, ἐνῷ, δέκα βήματα μακρὰν αὐτοῦ, ἀπὸ ἕνα μόνον τοῖχον χωριζόμενος, ὁ κύριός του ἀπεπνίγετο κυριευόμενος ἀπὸ ὀδύνας φρικτὰς, στενάζων στεναγμοὺς πικροὺς, καὶ μὴ συλλογιζόμενος πλέον μήτε τοὺς θησαυροὺς τῆς γῆς, μήτε τ' ἀγαθὰ τοῦ παραδείσου, ἀλλὰ τὰ βασανιστήρια ὅλα τῆς κολάσεως.

Ἐνῷ τὰ ζεσταμένα χειρόμακτρα, τὰ τοπικὰ, τὰ ἀντιπερισπαστικὰ, καὶ ὁ Γκενὼ, καλεσθεὶς καὶ πάλιν πλησίον τοῦ καρδιναλίου, εὑρίσκοντο εἰς ἀδιάκοπον κίνησιν, ὁ Κολμπὲρ, κρατῶν μὲ τὰς δύω χεῖράς του τὴν χονδρὴν κεφαλήν του, ὡς θέλων νὰ περιστείλῃ ἐντὸς αὐτῆς τὸν πυρετὸν τῶν σχεδίων ὅσα ἐγέννα ὁ ἐγκέφαλός του, ἐσυλλογίζετο τὸ ὕφος τοῦ ἐγγράφου τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ ὑπογράψῃ ὁ Μαζαρῖνος ὅταν τὸ πάθος του θὰ ἔκαμνε μικρὰν τινα διακοπήν. Ἔλεγες ὅτι ὅλαι αἱ κραυγαὶ τοῦ καρδιναλίου, καὶ ὅλαι αἱ κακώσεις τοῦ θανάτου κατὰ τοῦ ἀντιπροσώπου ἐκείνου τοῦ παρελθόντος, ἠρέθιζαν, ἀντὶ νὰ καταστείλουν, τὸν νοῦν τοῦ σκεπτικοῦ τούτου μὲ τὰ πυκνὰ ὀφρύδια, ὅστις ἐστρέφετο ἤδη πρὸς τὴν ἀνατολὴν ἡλίου νέου ἀναγεννωμένης κοινωνίας.

Ὁ Κολμπὲρ ἐπανῆλθε πλησίον τοῦ Μαζαρίνου, μόλις ἀναλαβόντος τὰς αἰσθήσεις του, καὶ τὸν κατέπεισε νὰ ὑπαγορεύσῃ τὸ ἑξῆς δωρητήριον·

« Ἕτοιμος ὢν νὰ ἐμφανισθῶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,
» τοῦ κυρίου τῶν ἀνθρώπων, παρακαλῶ τὸν βασιλέα,
» ὅστις ἐχρημάτισε κύριός μου ἐπὶ τῆς γῆς, νὰ λάβῃ
» ὀπίσω τὴν περιουσίαν τὴν ὁποίαν ἡ ἀγαθότης του
» μοῦ ἐχάρισε, καὶ εὐτυχὴς θὰ λογισθῇ ἡ οἰκογέ-
» νειά μου βλέπουσα αὐτὴν μεταβαίνουσαν εἰς τόσον
» ἐνδόξους χεῖρας. Ἡ καταγραφὴ τῆς περιουσίας
» ταύτης, καταστρωθεῖσα ἤδη, θὰ ἦναι ἑτοίμη εἰς
» τὴν πρώτην ζήτησιν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος,
» ἢ εἰς τὴν τελευταίαν πνοὴν τοῦ ἀφωσιωμένου
» Αὐτῆς θεράποντος

» ΙΟΥΛΙΟΥ, καρδιναλίου ΜΑΖΑΡΙΝΟΥ. »

Ο καρδινάλιος ὑπέγραψεν ἀναστενάζων· ὁ Κολμπὲρ ἐσφράγισε τὸν φάκελλον καὶ τὸν ἔφερεν ἀμέσως εἰς τὸ Λοῦβρε, ὅπου ὁ βασιλεὺς τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἶχεν ἐπιστρέψει.

Ἔπειτα ἐπανῆλθεν εἰς τὸ οἴκημά του τρίβων τὰς χεῖράς του, ὡς ὁ ἐργάτης ἐκεῖνος ὅστις εὐχαριστεῖται ὅτι ἐνησχόλησε καλῶς τὴν ἡμέραν του.

Κ'.

ΠΩΣ Η ΜΕΝ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΑΝΝΑ Η ΑΥΣΤΡΙΑΚΗ ΕΔΩΚΕΝ ΑΛΛΗΝ ΣΥΜΒΟΥΛΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΔ' ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΝ, Ο ΔΕ ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΥΚΕ ΑΛΛΗΝ ΕΝΑΝΤΙΑΝ.

Η εἴδησις ὅτι ὁ καρδινάλιος ἔπνεε τὰ λοίσθια εἶχεν ἤδη διαδοθῆ, καὶ ἔσυρεν εἰς τὸ Λοῦβρε τόσον τοὐλάχιστον πλῆθος αὐλικῶν, ὅσον εἶχε σύρει ἡ εἴδησις τοῦ γάμου τοῦ Δεσπότου, ἀδελφοῦ τοῦ βασιλέως, ἥτις ἐδημοσιεύθη τὸ πρωῒ ἐπισήμως.

Μόλις ὁ ΙΔ' Λουδοβῖκος ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἀνάκτορα, συλλογιζόμενος ἀκόμη ὅσα πράγματα εἶχεν ἰδεῖ ἢ ἀκούσει τὸ ἑσπέρας ἐκεῖνο, ὁ κλητὴρ ἀνήγγειλεν ὅτι τὸ αὐτὸ πλῆθος τῶν αὐλικῶν τὸ ὁποῖον τὸ πρωῒ εἶχεν ἐπισωρευθῆ εἰς τὴν ἔγερσίν του, παρευρίσκετο ἐκ νέου κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ὕπνου του· τιμὴ ἔξοχος, τὴν ὁποίαν, ἀπ' ἀρχῆς τῆς βασιλείας τοῦ καρδιναλίου, ἡ αὐλή, πολλὰ ὀλίγον διακριτικὴ εἰς τὰς προτιμήσεις της, εἶχε παραχωρήσει εἰς τὸν πρωθυπουργόν, χωρὶς πολὺ νὰ τὴν μέλῃ ἂν ὁ βασιλεὺς ἐδυσαρεστεῖτο ἢ ὄχι.

Ἀλλ' ὁ πρωθυπουργός, καθὼς εἴδαμεν, εἶχε προσβληθῆ δυνατὰ ἀπὸ τὴν ἀρθρῖτιν, καὶ ἡ παλίρροια τῆς κολακείας ἐστρέφετο πρὸς τὸν θρόνον.

Οἱ αὐλικοὶ ἔχουν θαυμασίαν τινὰ ὀσμὴν, καὶ μυρίζονται προηγουμένως ὅλα τὰ συμβεβηκότα. Οἱ αὐλικοὶ εἶναι πανεπιστήμονες· εἶναι διπλωμάται καὶ προβλέπουν τὰς μεγάλας λύσεις ὅλων τῶν δυσχερῶν περιστάσεων, εἶναι στρατηγοὶ καὶ προμαντεύουν τὴν ἔκβασιν τῆς μάχης, εἶναι ἰατροὶ καὶ ἰατρεύουν ὅλας τὰς ἀσθενείας.

Λουδοβῖκος ὁ ΙΔ', τὸν ὁποῖον ἡ μήτηρ του, ὁμοῦ μὲ ἄλλα πολλὰ, ἐδίδαξε καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦτο, ἐνόησεν εὐθὺς ὅτι ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ καρδινάλιος Μαζαρῖνος εὑρίσκετο ἀληθῶς εἰς κίνδυνον.

Μόλις ἡ βασίλισσα Ἄννα συνώδευσε τὴν νέαν βασίλισσαν καὶ νύμφην της εἰς τὰ ἰδιαίτερά της δωμάτια, καὶ ἐλάφρωσε τὸ μέτωπόν της ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ ἐπισήμου κεφαλοδέσμου, ἐπέστρεψε νὰ εὕρῃ τὸν υἱόν της εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου μόνος, σκυθρωπὸς καὶ πληγωμένην ἔχων τὴν καρδίαν, ἐξασκῶν δὲ καὶ δοκιμάζων τὴν θέλησίν του, ἐχώνευεν ἕνα τῶν ὑποκώφων ἐκείνων καὶ φοβερῶν θυμῶν, θυμῶν βασιλέως, οἵτινες, ὅταν μὲν ἐκραγοῦν, γεννοῦν συμβάντα ἔκτακτα, εἰς δὲ τὸν ΙΔ' Λουδοβῖκον, ὅστις ἐξουσίαζε θαυμασίως τὸν ἑαυτόν του, ἦσαν τόσον ἐλαφροὶ κλύδωνες, ὥστε ὁ ὁρμητικώτερος, ὁ μοναδικὸς θυμός του, τὸν ὁποῖον μὲ ἀπορίαν του ἀναφέρει ὁ Σαὶν-Σιμὼν, ἦτον ὁ περίφημος θυμὸς ἐκεῖνος, ὁ ἐκραγεὶς πεντήκοντα ἔτη μετὰ ταῦτα, διὰ τὴν κούπτην τοῦ δουκὸς τοῦ Μαὶν, ὅταν, ἀντ' αὐτοῦ, ἐξυλοφόρτωσε μὲ τὴν ῥάβδον του τὴν ῥάχιν πτωχοῦ τινος ὑπηρέτου ὅστις ἔκλεψεν ἓν παξιμάδιον.

Ὁ νέος βασιλεὺς λοιπὸν εὑρίσκετο, ὡς εἴδαμεν, κυριευμένος ἀπὸ ἀλγεινότατον ἐρεθισμὸν, καὶ, κυτταζόμενος εἰς τὸν καθρέπτην, ἔλεγε πρὸς ἑαυτόν·

— Ὦ βασιλεῦ! — βασιλεῦ ὄνομα καὶ ὄχι πρᾶγμα — φάντασμα, φάντασμα κενὸν καὶ ἄψυχον! ἄγαλμα νεκρὸν, μὴ ἔχον ἄλλην δύναμιν παρὰ νὰ προκαλῇς τὰ προσκυνήματα τῶν αὐλικῶν, πότε τάχα θὰ ἠμπορέσῃς νὰ σηκώσῃς τὸν βελούδινόν σου βραχίονα, καὶ νὰ σφίγξῃς τὴν μεταξωτήν σου χεῖρα; Πότε θὰ ἠμπορέσῃς ν' ἀνοίξῃς (πρὸς σκοπὸν ἄλλον, καὶ ὄχι πρὸς τὸ νὰ στενάξῃς ἢ νὰ χαμογελάσῃς) τὰ χείλη σου τὰ καταδικασμένα εἰς τὴν ἠλίθιον ἀκινησίαν τῶν μαρμάρων τοῦ παλατίου σου;

Τότε, φέρων τὴν χεῖρά του εἰς τὸ μέτωπόν του, καὶ ζητῶν τὸν ἀέρα, ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον καὶ εἶδε κάτω ὀλίγους ἱππεῖς συνομιλοῦντας μεταξύ των, καὶ μικρὸν σωρὸν ἀνθρώπων ἐκφραζόντων δειλὴν περιέργειαν. Οἱ ἱππεῖς ἐκεῖνοι ἀπετέλουν μέρος τῶν νυκτοφυλάκων, ὁ σωρὸς ἐκεῖνος ἦσαν πολῖται φιλοπράγμονες, ἀπ' ἐκείνους διὰ τοὺς ὁποίους ὁ βασιλεὺς εἶναι πάντοτε πρᾶγμα περίεργον, καθὼς ῥινόκερως, κροκόδειλος ἢ ὄφις.

Ἐκτύπησε τὸ μέτωπόν του μὲ τὴν παλάμην του καὶ ἐφώναξε·

— Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας! ποῖος τίτλος! Λαὸς τῆς Γαλλίας! ποῖον πλῆθος ἀνθρώπων! καὶ ἰδοὺ ὅτι ἐμβαίνω εἰς τ' ἀνάκτορά μου τοῦ Λοῦβρε, οἱ ἵπποι μου μόλις ἐξεζεύχθησαν, ἀκόμη καπνίζουν, καὶ τόσον μόνον διήγειρα τὴν κοινὴν προσπάθειαν, ὥστε εἴκοσι μόλις ἄνθρωποι μὲ εἶδαν διαβαίνοντα ... Εἴκοσι, τί λέγω! ὄχι, δὲν εὑρίσκονται οὔτε εἴκοσι περίεργοι διὰ τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας· δὲν εἶναι οὔτε δέκα χωροφύλακες ἀγρυπνοῦντες εἰς τὴν οἰκίαν μου. Χωροφύλακες, λαός, φρουραὶ, ὅλα εἶναι εἰς τὸ ἄλλο παλάτιον. Διατί, ὦ Θεέ μου; Ἐγὼ ὁ βασιλεὺς δὲν ἔχω ἄρα γε τὸ δικαίωμα νὰ σ' ἐρωτήσω τοῦτο;

— Διότι, εἶπε φωνὴ ἀποκρινομένη εἰς τὴν φωνήν του καὶ ἀντηχήσασα ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ παραπετάσματος τοῦ δωματίου, διότι εἰς τὸ παλάτιον ἐκεῖνο εὑρίσκεται ὅλον τὸ χρυσίον, δηλαδὴ ὅλη ἡ δύναμις τοῦ θέλοντος νὰ βασιλεύῃ.

Ὁ Λουδοβῖκος ἐστράφη ταχέως. Ἡ φωνὴ ἥτις ἐπρόφερε τοὺς λόγους τούτους ἦτον ἡ φωνὴ τῆς βασιλίσσης Ἄννης τῆς Αὐστριακῆς. Ὁ βασιλεὺς ἀνεσκίρτησε· καὶ προχωρήσας πρὸν τὴν μητέρα του·

— Ἐλπίζω, εἶπεν, ὅτι ἡ Μεγαλειότης Σου δὲν ἐπρόσεξες εἰς ἐκφωνήματα μάταια, συνήθη καταφύγια τῆς μοναξίας καὶ τῆς ἀνορεξίας τῶν βασιλέων.

— Εἰς ἓν καὶ μόνον πρᾶγμα ἐπρόσεξα, υἱέ μου, ὅτι ἐξέφρασες παράπονα.

— Ἐγώ; διόλου, εἶπεν ὁ ΙΔ' Λουδοβῖκος· ὄχι, τῇ ἀληθείᾳ· ἀπατᾶσαι, κυρία μου.

— Τί ἔκαμνες λοιπὸν, βασιλεῦ;

— Μοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἤμουν ὑπὸ τὴν ῥάβδον τοῦ διδασκάλου μου καὶ ἔκαμνα τὸ θέμα μου.

— Ἔχεις ἄδικον, υἱέ μου, ἀπεκρίθη σείουσα τὴν κεφαλὴν ἡ βασίλισσα Ἄννα, ἔχεις ἄδικον νὰ μὴ δίδῃς πίστιν εἰς τοὺς λόγους μου· ἔχεις ἄδικον νὰ μὴν ἐμπιστεύεσαι εἰς ἐμέ. Ἔρχεται ἡμέρα, καὶ ἴσως

γλήγορα, καθ' ἣν θὰ λάβῃς ἀνάγκην νὰ ἐνθυμηθῇς τὸ ἑξῆς ἀξίωμα· «Τὸ χρυσίον εἶναι ἡ παντοδυναμία, καὶ ἀληθινοὶ βασιλεῖς εἶναι μόνοι οἱ παντοδύναμοι.»

— Σκοπὸν μολαταῦτα δὲν εἶχες, ἠκολούθησεν ὁ βασιλεὺς, νὰ κατακρίνῃς τοὺς πλουσίους τοῦ αἰῶνος τούτου;

— Ὄχι, εἶπε ζωηρῶς ἡ βασίλισσα Ἄννα, ὄχι, βασιλεῦ· ὅσοι εἶναι πλούσιοι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον, ἐπὶ τῆς βασιλείας σου, εἶναι πλούσιοι διότι τὸ ἠθέλησες, καὶ δὲν φυλάττω κατ' αὐτῶν οὔτε μνησικακίαν οὔτε φθόνον· ὑπηρέτησαν βέβαια καλῶς τὴν Μεγαλειότητά Σου, καὶ ἡ Μεγαλειότης Σου τοὺς ἐσυγχώρησες ν' ἀνταμειφθοῦν μόνοι των. Ἰδοὺ τί ἐνόησα μὲ τὰς λέξεις, διὰ τὰς ὁποίας φαίνεται ὅτι ἠθέλησες νὰ μ' ἐπιπλήξῃς.

— Ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάξῃ, κυρία μου! ἐγὼ νὰ ἐπιπλήξω εἰς τίποτε τὴν μητέρα μου!

— Ἔπειτα, ἠκολούθησεν ἡ βασίλισσα, ὁ Θεὸς πρὸς καιρὸν μόνον δίδει τῆς γῆς ταύτης τὰ ἀγαθά· ὁ Θεὸς, ὡς διαβρωτικὸν τῶν τιμῶν καὶ τοῦ πλούτου, ὁ Θεὸς ἔδωκε τὰ βάσανα, τὰς ἀσθενείας, τὸν θάνατον· καὶ κανεὶς, ἐπρόσθεσεν ἡ βασίλισσα μὲ πικρὸν μειδίαμα, ἀποδεικνύον ὅτι ἠσθάνετο ἐφαρμοζόμενον εἰς αὐτὴν τὸ πικρὸν ἐκεῖνο ἀξίωμα, κανεὶς δὲν φέρει τὰ ἀγαθά του ἢ τὸ μεγαλεῖόν του εἰς τὸν τάφον. Ὅθεν οἱ νέοι συλλέγουν τοὺς καρποὺς τῆς ἀφθόνου συγκομιδῆς, τῆς προετοιμασθείσης ἀπὸ τοὺς γέροντας.

Ὁ Λουδοβῖκος ἠκροάζετο μὲ αὐξάνουσαν προσοχὴν τοὺς λόγους τούτους τῆς μητρός του, προφερομένους μὲ τόνον, καὶ μὲ σκοπὸν προφανῶς παρηγορητικόν.

— Κυρία μου, εἶπεν ὁ βασιλεὺς Λουδοβῖκος κυττάζων ἀτενῶς τὴν μητέρα του, φαίνεται ὅτι καὶ κάτι ἄλλο ἔχεις νὰ μοῦ εἰπῇς.

— Τίποτε περισσότερον, υἱέ μου, δὲν ἔχω νὰ σοῦ εἰπῶ· ἐπαρατήρησες μόνον ὅτι ἀπόψε ὁ κύριος καρδινάλιος εἶναι βαρέως ἀσθενής.

Ὁ Λουδοβῖκος ἐκύτταζε τὴν μητέρα του ζητῶν συγκίνησίν τινα εἰς τὴν φωνήν της, λύπην τινὰ εἰς τὸ πρόσωπόν της. Τὸ πρόσωπον τῆς βασιλίσσης Ἄννης ἐφαίνετο μὲν ἐλαφρῶς ἠλλοιωμένον, ἀλλ' ὁ πόνος οὗτος εἶχε χαρακτῆρα ὅλως προσωπικόν. Ἴσως ἡ τοιαύτη ἀλλοίωσις προήρχετο ἀπὸ τὸν καρκῖνον ὅστις ἄρχιζε νὰ καταστρώγῃ τὸ στῆθός της.

— Ναὶ, κυρία μου, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ναὶ, ὁ κύριος Μαζαρῖνος εἶναι βαρέως ἀσθενής.

— Μεγάλην στέρησιν θὰ πάθῃ τὸ βασίλειον ἂν ὁ Ὕψιστος προσκαλέσῃ τὸν κύριον καρδινάλιον πλησίον του. Δὲν εἶσαι περὶ τούτου τῆς αὐτῆς γνώμης, υἱέ μου; ἠρώτησεν ἡ βασίλισσα Ἄννα.

— Ναὶ, κυρία μου, ναὶ, βέβαια, μεγάλη στέρησις θὰ ἦναι διὰ τὸ βασίλειον, εἶπεν ὁ Λουδοβῖκος κοκκινίζων, ἀλλ' ὁ κίνδυνος δὲν εἶναι τόσον μέγας, νομίζω· καὶ ἔπειτα ὁ κύριος καρδινάλιος εἶναι νέος ἀκόμη.

Δὲν εἶχεν ἀκόμη τελειώσει ὁ βασιλεὺς τὸν λόγον του, ὅταν εἰς τῶν κλητήρων ἀνεσήκωσε τὸ παραπέτασμα καὶ ἐστάθη ὄρθιος κρατῶν χαρτίον εἰς τὰς χεῖρας, καὶ περιμένων νὰ τὸν ἐρωτήσῃ ὁ βασιλεύς.

— Τί εἶναι; ἠρώτησεν ὁ βασιλεύς.

— Διάγγελμα τοῦ κυρίου Μαζαρίνου, ἀπεκρίθη ὁ κλητήρ.

— Φέρε το, εἶπεν ὁ βασιλεύς.

Καὶ ἔλαβε τὸ ἔγγραφον. Ἀλλ' ἐνῷ ἑτοιμάζετο νὰ τὸ ἀνοίξῃ, ἠκούσθη διαμιᾶς θόρυβος πολὺς εἰς τὴν αἴθουσαν, εἰς τοὺς προθαλάμους καὶ εἰς τὴν αὐλήν.

— Ἀ! εἶπεν ὁ ΙΔ' Λουδοβῖκος, ὅστις ἐνόησεν ἀναμφιβόλως πόθεν ὁ τριπλοῦς οὗτος θόρυβος, τί ἔλεγα ἐγὼ ὅτι εἷς μόνος βασιλεὺς εἶναι εἰς τὴν Γαλλίαν! εἶχα λάθος, εἶναι δύω.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ θύρα ἀνοίχθη, καὶ ὁ γενικὸς ἐπιμελητὴς τῶν οἰκονομικῶν Φουκὲ ἐνεφανίσθη ἔμπροσθεν τοῦ ΙΔ' Λουδοβίκου. Αὐτὸς ἔκαμε τὸν θόρυβον ἐκεῖνον εἰς τὴν αἴθουσαν· οἱ ὑπηρέται του ἔκαμναν τὸν θόρυβον ἐκεῖνον εἰς τοὺς προθαλάμους· οἱ ἵπποι του ἔκαμναν τὸν θόρυβον ἐκεῖνον εἰς τὴν αὐλήν. Περιπλέον, ἠκούετο μακρὸς μουρμουρισμὸς εἰς τὴν διάβασίν του, ὅστις πολλὴν ὥραν μετὰ ταῦτα μόλις ἔπαυε. Διὰ τὸν μουρμουρισμὸν τοῦτον ἐλυπεῖτο πολὺ ὁ βασιλεὺς Λουδοβῖκος ὅτι δὲν τὸν ἤκουε γεννώμενον καὶ ἀποθνήσκοντα ὄπισθέν του.

— Ὁ ἄνθρωπος οὗτος δὲν εἶναι κυρίως βασιλεὺς καθὼς πιστεύεις, εἶπεν ἡ βασίλισσα Ἄννα πρὸς τὸν υἱόν της· εἶναι ἄνθρωπος παραπολὺ πλούσιος, τίποτε ἄλλο.

Καὶ, ἐνῷ ἔλεγε τὰς λέξεις ταύτας, πικρὸν αἴσθημα ἔδιδεν εἰς τοὺς λόγους τῆς βασιλίσσης βαφὴν μνησικακίας, ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας τὸ μέτωπον τοῦ Λουδοβίκου, ὅστις ἔμενεν ἥσυχος καὶ κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, ἦτον καθαρὸν καὶ ἀρρυτίδωτον.

Ἐχαιρέτησε λοιπὸν ἐλευθέρως τὸν Φουκὲ διὰ τῆς κεφαλῆς, ἐνῷ ἠκολούθει ν' ἀποσφραγίζῃ τὸ ἔγγραφον τὸ ὁποῖον τοῦ εἶχε φέρει ὁ κλητήρ.

Ὁ Φουκὲ εἶδε τὸ κίνημα τοῦτο, καὶ, μὲ φιλοφροσύνην πλήρη σεβασμοῦ καὶ θάρρους ἐνταῦτῳ, ἐπλησίασεν εἰς τὴν βασίλισσαν θέλων ν' ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸν βασιλέα.

Ὁ Λουδοβῖκος εἶχεν ἀνοίξει τὸν φάκελλον, καὶ μολαταῦτα δὲν ἀνεγίνωσκεν.

Ἤκουε τὸν Φουκὲ ν' ἀπευθύνῃ πρὸς τὴν μητέρα του ἐξαίσια φιλοφρονήματα, θαυμάζων τὴν χεῖρά της καὶ τὸν βραχίονά της.

Τὸ πρόσωπον τῆς βασιλίσσης ἐξαστέρωσε, καὶ σχεδὸν ἄρχισε νὰ χαμογελᾷ.

Ὁ Φουκὲ εἶδεν ὅτι ὁ βασιλεὺς, ἀντὶ ν' ἀναγινώσκῃ, τὸν ἐκύτταζε καὶ τὸν ἠκροάζετο· ἐστράφη λοιπὸν ἐξ ἡμισείας, καὶ, ἀκολουθῶν νὰ συνομιλῇ μὲ τὴν βασίλισσαν, εὑρέθη ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως.

— Ἠξεύρεις, κύριε Φουκὲ, τοῦ εἶπεν ὁ ΙΔ' Λουδοβῖκος, ὅτι ὁ κύριος καρδιγάλιος εἶναι βαρέως ἀσθενής;

— Μάλιστα, βασιλεῦ, τὸ ἠξεύρω, εἶπεν ὁ Φουκὲ, ναὶ, τῷ ὄντι, εἶναι βαρέως ἀσθενής. Ἤμουν εἰς τὴν ἐξοχήν μου τοῦ Βὼ ὅταν μοῦ ἦλθεν ἡ εἴδησις, καὶ ἠναγκάσθην νὰ τ' ἀφήσω ὅλα.

— Ἀνεχώρησες ἀπὸ Βὼ ἀπόψε, κύριε;

— Πρὸ μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας, ναὶ, Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Φουκὲ, κυττάζων τὸ ἀδαμαντοστόλιστόν του ὡρολόγιον.

— Μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας! εἶπεν ὁ βασιλεὺς ὅστις ἦτον μὲν ἀρκετὰ ἰσχυρὸς εἰς τὸ νὰ ἐξουσιάζῃ

τὸν θυμόν του, ἀλλ' ὄχι καὶ εἰς τὸ νὰ κρύπτῃ τὴν ἀπορίαν του.

— Καταλαμβάνω, βασιλεῦ. Ἡ Μεγαλειότης Σου ἀμφιβάλλεις εἰς τοὺς λόγους μου, καὶ ἔχεις δίκαιον· ἀλλ' ἂν ἦλθα τόσον γλήγορα, ἦλθα ὡς ἐκ θαύματος. Μοῦ εἶχαν στείλει ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν τρία ζεύγη ἵππων ζωηροτάτων, καθὼς μ' ἐβεβαίωσαν· ἦσαν λοιπὸν τοποθετημένα ἀπὸ τέσσαρας εἰς τέσσαρας λεύγας, καὶ τὰ ἐδοκίμασα ἀπόψε. Μ' ἔφεραν τῷ ὄντι ἀπὸ Βὼ εἰς Λοῦβρε ἐντὸς μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας, καὶ ἡ Μεγαλειότης Σου βλέπεις ὅτι δὲν μὲ ἠπάτησαν.

Ἡ βασιλομήτωρ ἐχαμογέλασε, κυριευθεῖσα ἀπὸ κρυφὸν φθόνον.

Ὁ Φουκὲ ἠθέλησε νὰ προλάβῃ τὸν κακὸν τοῦτον λογισμόν.

— Ὅθεν, κυρία μου, ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ, ἵπποι παρόμοιοι δὲν εἶναι δι' ὑπηκόους, ἀλλὰ διὰ βασιλεῖς, διότι οἱ βασιλεῖς δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ὑποχωροῦν εἰς τίποτε, ἀλλὰ νὰ ἦναι εἰς ὅλα ὑπέρτεροι.

Ὁ βασιλεὺς ὕψωσε τὴν κεφαλήν.

— Ἐν τούτοις, τὸν διέκοψεν ἡ βασίλισσα, δὲν γνωρίζω νὰ ἦσαι βασιλεύς, κύριε Φουκέ.

— Διὰ τοῦτο, κυρία μου, οἱ ἵπποι οὗτοι νεῦμα μόνον περιμένουν τῆς Μεγαλειότητός Του, καὶ μεταβαίνουν ἀμέσως εἰς τὰ ἱπποστάσια τοῦ Λοῦβρε· καὶ, ἂν ἐτόλμησα νὰ τοὺς δοκιμάσω, τὸ ἔπραξα διὰ μόνον τὸν φόβον μὴ τύχῃ καὶ προσφέρω εἰς τὸν βασιλέα πρᾶγμα κοινὸν καὶ πρόστυχον.

Ὁ βασιλεὺς ἐκατακκοκίνισεν.

— Ἠξεύρεις, κύριε Φουκὲ, εἶπεν ἡ βασίλισσα, ὅτι εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Γαλλίας συνήθεια δὲν εἶναι νὰ προσφέρῃ τι ὁ ὑπήκοος εἰς τὸν βασιλέα του.

Ὁ βασιλεὺς ἐκινήθη.

— Ἤλπιζα, κυρία μου, εἶπεν ὁ Φουκὲ μεγάλως ταραχθεὶς, ὅτι ἡ ἀγάπη μου πρὸς τὴν Μεγαλειότητά Του, καὶ ἡ μεγάλη ἐπιθυμία μου εἰς τὸ νὰ τοῦ φανῶ ἀρεστὸς, ἠδύναντο νὰ ὑπερνικήσουν τὸν λόγον τοῦτον τῆς ἐθιμοταξίας. Ἔπειτα, δὲν ἐτόλμησα νὰ προσφέρω δῶρον, ἀλλὰ νὰ πληρώσω φόρον.

— Εὐχαριστῶ, κύριε Φουκὲ, εἶπε φιλοφρόνως ὁ βασιλεὺς, καὶ εὐγνωμονῶ πολὺ διὰ τὸν σκοπὸν, διότι ἀγαπῶ τῷ ὄντι πολὺ τοὺς καλοὺς ἵππους· ἀλλ' ἠξεύρεις ὅτι εἶμαι πολλὰ ὀλίγον πλούσιος· καὶ τὸ ἠξεύρεις ὅσον κάνεις ἄλλος, διότι εἶσαι γενικὸς ἐπιμελητὴς τῶν οἰκονομικῶν. Δὲν ἠμπορῶ λοιπὸν, καὶ ἂν ἀκόμη τὸ ἤθελα, ν' ἀγοράσω τοιαῦτα ἀκριβὰ ζεύγη.

Ὁ Φουκὲ ἔρριψε βλέμμα πλῆρες ὑψηλοφροσύνης πρὸς τὴν βασίλισσαν ἥτις ἐφαίνετο θριαμβεύουσα διὰ τὴν ἀμηχανίαν τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ ἀπεκρίθη·

— Ἡ πολυτέλεια εἶναι ἡ ἀρετὴ τῶν βασιλέων, Μεγαλειότατε· διὰ τῆς πολυτελείας οἱ βασιλεῖς ὁμοιάζουν μὲ τὸν Θεόν· διὰ τῆς πολυτελείας γίνονται ἀνώτεροι τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων. Μὲ τὴν πολυτέλειαν ὁ βασιλεὺς τρέφει καὶ τιμᾷ τοὺς ὑπηκόους του· ὑπὸ τὸ γλυκὺ θάλπος τῆς πολυτελείας ταύτης τῶν βασιλέων γεννᾶται ἡ πολυτέλεια τῶν ἰδιωτῶν, ἥτις εἶναι πηγὴ πλούτου διὰ τὸν λαόν. Ἂν ἡ Μεγαλειότης Σου ἐδέχεσο τὸ δῶρον τῶν ἓξ τούτων ἑξαισίων ἵππων, θὰ διήγειρες τὴν φιλοτιμίαν τῶν ἱπποτρόφων τῆς πατρίδος μας, τοῦ Λιμοζίνου, τοῦ Πὲρς, τῆς Νορμανδίας, καὶ ἡ ἄμιλλα αὕτη θὰ ἦτον εἰς ὅλους ἐπωφελής... ἀλλ' ὁ βασιλεὺς σιωπᾷ, καὶ ἑπομένως καταδικάζομαι.

Εἰς τὸ μεταξὺ τοῦτο, ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος, ὡς ἀμηχανῶν τί νὰ πράξῃ, ἐδίπλωνε καὶ ἐξεδίπλωνε τὸ ἔγγραφον τοῦ Μαζαρίνου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δὲν εἶχεν ἀκόμη ῥίψει τοὺς ὀφθαλμούς του. Τὸ βλέμμα του ἔπεσεν ἐπ' αὐτοῦ τέλος πάντων, καὶ ἀφῆκε μικρὰν κραυγὴν μόλις ἀνέγνωσε τὸν πρῶτον στίχον.

— Τί εἶναι, υἱέ μου; ἠρώτησεν ἡ βασίλισσα Ἄννα πλησιάζουσα μὲ ζωηρότητα τὸν βασιλέα.

— Ἐκ μέρους τοῦ καρδιναλίου, εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀκολουθῶν τὴν ἀνάγνωσιν... ναί, ναί, ἀπ' αὐτὸν τὸν ἴδιον.

— Εἶναι λοιπὸν χειρότερα;

— Ἀνάγνωσε, εἶπεν ὁ βασιλεὺς προσφέρων τὸ ἔγγραφον εἰς τὴν μητέρα του, ὡς νὰ ἐστοχάζετο ὅτι μόνη ἡ ἀνάγνωσις ἠδύνατο νὰ πείσῃ τὴν βασίλισσαν περὶ τῆς περιεχομένης εἰς τὸ ἔγγραφον ἐκεῖνο παραδόξου προσφορᾶς.

Ἄννα ἡ Αὐστριακὴ ἀνέγνωσεν ἐπίσης. Καθόσον δὲ ἀνεγίνωσκεν, οἱ ὀφθαλμοί της ἐσπινθηροβόλουν ἀπὸ ζωηροτέραν χαρὰν, τὴν ὁποίαν ματαίως ἐπάσχιζε νὰ κρύψῃ· ἡ χαρὰ αὕτη εἴλκυσε τὰ βλέμματα τοῦ Φουκέ.

— Ὦ! δωρητήριον τακτικὸν, εἶπεν ἡ βασίλισσα.

— Δωρητήριον; ἐπανέλαβεν ὁ Φουκέ.

— Ναί, εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀποκρινόμενος ἰδίως πρὸς τὸν γενικὸν ἐπιμελητὴν τῶν οἰκονομικῶν· ναί, κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του ὁ κύριος καρδινάλιος μοῦ χαρίζει ὅλην του τὴν περιουσίαν.

— Σαράντα ἑκατομμύρια! ἐφώναζεν ἡ βασίλισσα. Ἀ! υἱέ μου, ἰδοὺ πρᾶξις ὡραία τοῦ κυρίου καρδιναλίου, ἥτις θὰ καταφεύσῃ τὰς κακοβούλους φήμας καὶ συκοφαντίας. Σαράντα ἑκατομμύρια βραδέως συναθροισθέντα καὶ διαμιᾶς ἐπανερχόμενα εἰς τὸ βασιλικὸν θησαυροφυλάκιον, εἶναι ἔργον πιστοῦ ὑπηκόου καὶ ἀληθινοῦ χριστιανοῦ.

Καὶ, ῥίψασα ἄλλην μίαν φορὰν τὰ βλέμματά της εἰς τὸ ἔγγραφον, ἀπέδωκεν αὐτὸ εἰς τὸν βασιλέα Λουδοβίκον, τοῦ ὁποίου ἔπαλλεν ἡ καρδία βλέποντος ἀναγγελλομένην τόσον ὑπέρογκον ποσότητα.

Ὁ Φουκὲ εἶχε κάμει ὀλίγα βήματα εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἐσιώπα.

Ὁ βασιλεὺς τὸν ἐκύτταζε καὶ τοῦ ἔδωκε καὶ αὐτοῦ τὸν φάκελλον.

Ὁ γενικὸς ἐπιμελητὴς προσήλωσεν ἐπ' αὐτοῦ μίαν μόνην στιγμὴν τὸ ἀγέρωχον βλέμμα του.

Ἔπειτα, σκύπτων·

— Ναί, βασιλεῦ, εἶπε, δωρητήριον, τὸ βλέπω.

— Πρέπει ν' ἀποκριθῇς, υἱέ μου, ἀνέκραξεν ἡ βασίλισσα Ἄννα, πρέπει ν' ἀποκριθῇς ἀμέσως.

— Καὶ εἰς ποῖον τρόπον, κυρία μου;

— Ἐπισκεπτόμενος εὐθὺς τὸν καρδινάλιον.

— Ἀλλὰ μόλις εἶναι μία ὥρα ἀφοῦ ἤμουν ἐκεῖ, εἶπεν ὁ βασιλεύς.

— Τότε γράψε του, βασιλεῦ.

— Νὰ τοῦ γράψω! εἶπεν ὁ νέος βασιλεὺς μὲ φανερὰν ἀπαρέσκειαν.

— Τέλος πάντων, εἶπεν ἡ βασίλισσα, μοῦ φαίνεται, υἱέ μου, ὅτι ἄνθρωπος ὅστις ἐπρόσφερε παρόμοιον δῶρον, ἔχει δικαίωμα νὰ περιμένῃ ταχεῖαν εὐχαρίστησιν.

Ἔπειτα, στραφεῖσα πρὸς τὸν γενικὸν ἐπιμελητὴν τῶν οἰκονομικῶν·

— Δὲν εἶσαι σύμφωνος μὲ τὴν γνώμην μου, εἶπε, κύριε Φουκέ;

— Τὸ δῶρον ἀξίζει τὸν κόπον, ναί, κυρία μου, ἀπεκρίθη ὁ γενικὸς ἐπιμελητὴς μὲ εὐγένειαν ἥτις δὲν διέφυγε ποσῶς τὴν παρατήρησιν τοῦ βασιλέως.

— Δέξου λοιπὸν καὶ εὐχαρίστησε, ἐπέμεινε λέγουσα ἡ βασίλισσα Ἄννα.

— Τί λέγει ὁ κύριος Φουκέ; ἠρώτησεν ὁ ΙΔ' Λουδοβίκος.

— Θέλεις, Μεγαλειότατε, ν' ἀκούσῃς τὴν γνώμην μου;

— Ναί.

— Εὐχαρίστησε, βασιλεῦ...

— Ἀ! εἶπεν ἡ βασίλισσα.

— Ἀλλὰ μὴ δέχεσαι, ἠκολούθησεν ὁ Φουκέ.

— Καὶ διατί νὰ μὴ δεχθῇ; ἠρώτησεν ἡ βασίλισσα.

— Τὸ εἶπες ἡ ἰδία, κυρία μου, ἐπανέλαβεν ὁ Φουκέ· διότι οἱ βασιλεῖς οὔτε πρέπει οὔτε ἠμποροῦν νὰ δέχωνται δῶρα ἀπὸ τοὺς ὑπηκόους των.

Ὁ βασιλεὺς ἔμεινεν ἄφωνος μεταξὺ τῶν δύω τούτων ἀντιθέτων γνωμῶν.

— Ἀλλὰ σαράντα ἑκατομμύρια! εἶπεν ἡ βασίλισσα Ἄννα ἡ Αὐστριακὴ μὲ τὸν αὐτὸν τόνον μὲ τὸν ὁποῖον ἡ δυστυχὴς Μαρία Ἀντωνιέτα εἶπε πολὺ μετὰ ταῦτα· «Θὰ μοῦ εἰπῆτε τόσα!»

— Τὸ ἠξεύρω, εἶπε γελῶν ὁ Φουκέ· σαράντα ἑκατομμύρια εἶναι ὡραία ποσότης, καὶ παρομοία ποσότης ἠμπορεῖ νὰ δελεάσῃ καὶ βασιλικὴν ἀκόμη συνείδησιν.

— Ἀλλά, κύριε, εἶπεν ἡ βασίλισσα, ἀντὶ ν' ἀποτρέπῃς τὸν βασιλέα ἀπὸ τοῦ νὰ δεχθῇ τὸ δῶρον τοῦτο, παρατήρησε εἰς τὴν Μεγαλειότητά Του, καθὼς εἶναι τὸ χρέος σου καὶ τὸ ἐπάγγελμά σου, ὅτι τὰ σαράντα αὐτὰ ἑκατομμύρια πλουτίζουν τὸ ταμιεῖόν του.

— Ἴσα ἴσα, κυρία μου, διότι τὰ σαράντα αὐτὰ ἑκατομμύρια πλουτίζουν τὸ ταμιεῖόν του, θὰ εἰπῶ εἰς τὸν βασιλέα· «Βασιλεῦ, ἂν δὲν ἦναι εὔσχημον νὰ δεχθῇ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ ὑπήκοόν του ἓξ ἵππους ἀξίζοντας εἴκοσι χιλιάδας φράγκων, εἶναι ἄτιμον νὰ χρεωστῇ τὴν τύχην του εἰς ὑπήκοον ἄλλον, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον εὐσυνείδητον εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς ὕλης ἥτις ἐχρησίμευσεν εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ πλούτου τούτου.

— Δὲν ἀνήκει εἰς σὲ, κύριε, εἶπεν ἡ βασίλισσα, νὰ δώσῃς μάθημα εἰς τὸν βασιλέα· προμηθευσέ του καλήτερα σαράντα ἑκατομμύρια ἀντὶ τῶν ὅσα τὸν κάμνεις νὰ χάσῃ.

— Ὁ βασιλεὺς θὰ τὰ ἔχῃ ὅταν θελήσῃ, εἶπεν ὁ γενικὸς ἐπιμελητὴς τῶν οἰκονομικῶν νεύσας τὴν κεφαλήν.

— Ναί, ἀλλὰ καταπιέζων τοὺς λαούς, εἶπεν ἡ βασίλισσα.

— Αἴ! καὶ δὲν ἐκαταπιέσθησαν, κυρία μου, ἀπεκρίθη ὁ Φουκὲ, ὅταν τοὺς ἔκαμεν ἄλλος νὰ ἱδρώσουν τὰ σαράντα αὐτὰ ἑκατομμύρια, τὰ ὁποῖα διὰ τοῦ ἐγγράφου τούτου προσφέρονται; Τέλος πάντων, ἡ Μεγαλειότης Του ἐζήτησε τὴν γνώμην μου, καὶ ἡ γνώμη μου εἶναι αὐτή· ἂς ζητήσῃ ἡ Μεγαλειότης Του τὴν συνδρομήν μου, καὶ θὰ τὴν λάβῃ ἐπίσης.

— Ἔλα, ἔλα, δέξου, υἱέ μου, εἶπεν ἡ βασίλισσα· εἶσαι ἀνώτερος καὶ τῶν λόγων καὶ τῶν ἐξηγήσεων τῶν ἀνθρώπων.

— Μὴ δέχεσαι, βασιλεῦ, εἶπεν ὁ Φουκέ. Ὁ βασιλεὺς ἐν ὅσῳ ζῇ δὲν ἔχει σταθμὸν ἄλλον παρὰ τὴν συνείδησίν του, κριτὴν ἄλλον παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν του· ἀφοῦ ἀποθάνῃ ὅμως, ἔχει τοὺς μεταγενεστέρους, οἵτινες εὐφημοῦν ἢ κατακρίνουν τὰς πράξεις του.

— Εὐχαριστῶ, μῆτέρ μου, ἐπανέλαβεν ὁ Λουδοβίκος χαιρετῶν μὲ σέβας τὴν βασίλισσαν. Εὐχαριστῶ, κύριε Φουκὲ, εἶπεν ἀπολύων φιλοφρόνως τὸν γενικὸν ἐπιμελητήν.

— Δέχεσαι; ἠρώτησε καὶ πάλιν ἡ βασίλισσα Ἄννα.

— Θὰ σκεφθῶ, ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς κυττάζων τὸν Φουκέ.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΟΔΟΙΠΟΡΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΗΛΙΟΝ.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ.

(Συνέχεια τοῦ Κεφ. Ζ'. ἰδὲ φυλλάδ. 38.)

Κομῆταί τινες, ἀλλ' ὀλίγοι, περιγράφοντες ἐλλείψεις, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀνήκοντες εἰς τὸ ἡμέτερον ἡλιακὸν σύστημα. Εἷς τῶν μᾶλλον ἀξιοσημειώτων εἶναι ὁ Χάλλεῦ, οὗτω κληθεὶς ἀπὸ τοῦ Ἐδμόνδου Χάλλεῦ, ὃς τῷ 1682 ἐμέτρησε τὴν πορείαν αὐτοῦ ἢ τὰ παραβολικὰ αὐτοῦ στοιχεῖα, ὡς λέγουσιν οἱ ἀστρονόμοι καὶ ἐκ τῆς ἀναλογίας τῶν περὶ τοῦ κομήτου τούτου συμπερασμάτων αὐτοῦ πρὸς τὰ τοῦ Κέπλερ διά τινα κομήτην παρατηρηθέντα τῷ 1607, συνέλαβε τὴν ἰδέαν ὅτι ἐδύνατο νὰ ἦναι ὁ αὐτὸς, καὶ ἐξήγαγεν ἐκ τούτου ὅτι ἡ ἐγκύκλιος κίνησίς του ἐπεται νὰ ἦναι 76 ἐτῶν καὶ ὅτι ἦν ὁ αὐτὸς ὅστις ἐφάνη τῷ 1531 καὶ παρετηρήθη ὑπὸ τοῦ Ἀπιανοῦ. Ἑπομένως ἐτόλμησε νὰ προείπῃ τὴν ἐκ νέου ἐμφάνισιν αὐτοῦ κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους 1758 ἢ τὴν ἀρχὴν τοῦ 1759· ἔπρεπεν ὅμως νὰ γνωσθῇ ἂν αἱ ἕλξεις τῶν μεγάλων πλανητῶν δὲν εἶχον ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς πορείας τοῦ κομήτου εἰς τὴν τροχιάν του. Ὁ Κλαιρῶτος ἐπεχειρίσθη τὸν ἐπίπονον τοῦτον ὑπολογισμὸν καὶ εὗρεν ὅτι ἡ εἰς τὸ περιήλιον ἐπάνοδος τοῦ κομήτου θὰ ἐβραδύνετο κατὰ 100 ἡμέρας ἐκ τῆς ἕλξεως τοῦ Κρόνου καὶ κατὰ 518 τοὐλάχιστον ἐκ τῆς τοῦ Διός, ὅπερ ὥριζε τὴν ἐπάνοδον ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ἀπριλίου μέχρι τῶν μέσων τοῦ μαρτίου 1759. Καὶ τῷ ὄντι ὁ κομήτης ἐφάνη εἰς τὸ περιήλιόν του τὴν 12 μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Οἱ ΚΚ. Δσμουαζὼ καὶ Ποντεκουλάντες ὑπελογίσθησαν τὴν προσεχῆ αὐτοῦ ἐπάνοδον εἰς τὸ περιήλιον· καὶ ὁ μὲν πρῶτος ὥρισεν αὐτὴν τὴν 4' νοεμβρίου 1835, ὁ δὲ δεύτερος τὴν 13 νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ἡ δια-

φορὰ αὕτη τοῦ ὑπολογισμοῦ προῆλθεν κατὰ μέρος ἐκ τοῦ ὅτι οἱ ΚΚ. Δαμουαζὼ καὶ Ποντεκουλάντες δὲν παρεδέχθησαν τοὺς αὐτοὺς ὅγκους ὡς πρὸς τοὺς προξενοῦντας τὰς ἀνωμαλίας πλανήτας. Ὅπως δὲ καὶ ἂν ᾖ, ὁ κομήτης ἐφάνη καὶ παρετηρήθη εἰς Ρώμην τὴν 5′ αὐγούστου 1835· ἔφθασεν εἰς τὸ περιήλιόν του τὴν 16′ νοεμβρίου, καὶ ἠφανίσθη, ἀφ᾽ οὗ παρετηρήθη διὰ τελευταίαν φορὰν εἰς Βιένναν ὑπὸ τοῦ Κ. Λιτρόῦ τὴν 27 ἰανουαρίου 1836· ἡ ἀκρίβεια αὕτη δὲν εἶναι ἀξιοθαύμαστος;

Καὶ ὁ μὲν κομήτης τοῦ Χάλλεῦ εἶναι ὁ πρῶτος οὗ διεμετρήθη ἡ πορεία· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα διεμετρήθησαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι, παραδείγματος χάριν ὁ βραχείαν ἔχων τὴν περίοδον, παρατηρηθεὶς τῷ 1805 καὶ οὗ τινος ἡ ἐγκύκλιος κίνησις εἶναι τριῶν ἐτῶν καὶ ἡμίσεως, καὶ ὁ ἓξ ἐτῶν ὅστις κατὰ τοσοῦτο διάστημα χρόνου διατρέχει τὴν τροχιάν του καὶ παρετηρήθη κατὰ πρῶτον τῷ 1772. Περὶ τοῦ κομήτου τούτου θὰ σᾶς διηγηθῶ μικρόν τι ἀνέκδοτον. Εἷς τῶν ἡμετέρων ἀστρονόμων, ἀποθανὼν πρό τινων ἐτῶν, εἶχε προειπῆ ὅτι ὁ κομήτης οὗτος θὰ πλησιάσῃ τοσοῦτον εἰς τὴν γῆν τῷ 1805, ὥστε θὰ καταφλέξῃ τὴν πτωχήν μας Εὐρώπην· καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ προρρήσει πάντες οἱ πιστεύοντες ἔπαθον τρόμον νευρικὸν ἐξ οὗ ἐβιάσθησαν ν᾽ ἀποδημήσωσιν ὅσον τάχιστα εἰς τὴν Ἀμερικὴν, περιμένοντες ἐκεῖ μετ᾽ ἀγωνίας τὴν τρομερὰν καταστροφὴν, καὶ ἑτοιμαζόμενοι νὰ φέρωσι τὸ πένθος τῆς πατρίδος των. Ὁ κομήτης διέβη κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀστρονόμου προαγγελθεῖσαν ἐποχὴν, ἀλλ᾽ εἰς ἀπόστασιν 2 ἑκατομμυρίων λευγῶν ἀφ᾽ ἡμῶν, καὶ ἐν ἄκρᾳ ἀθωότητι· τότε ἐπανῆλθεν ἡ εὐθυμία εἰς τοὺς Παρισιανοὺς καὶ ἐποίουν ἄσματα διὰ τὸν κομήτην.

— Πρὶν ἀναχωρήσωμεν, εἶπεν ὁ Ἡλιαῖος ἀποτεινόμενος πρὸς ἐμὲ, δὲν εἶναι δυνατὸν ν᾽ ἀνακεφαλαιώσῃς ἐν συντόμῳ ὅσα εἶπες περὶ τοῦ ὄγκου καὶ τοῦ μεγέθους τῶν πλανητῶν, καὶ νὰ καταστήσῃς τὰ δύω ταῦτα ὅσον τὸ δυνατὸν ἐπαισθητὰ διὰ δημώδους τινὸς συγκρίσεως;

— Δημώδους μέχρι γυδαϊσμοῦ καὶ θὰ τὴν προτείνῃ ὁ Χέρσελλ· ἰδοὺ τί λέγει·

— Ἂς φαντασθῶμεν ἀγρὸν ἢ λειμῶνα πάνυ ὁμαλὸν καὶ ἂς θέσωμεν ἐν αὐτῷ σφαῖραν 2 ποδῶν διαμέτρου διὰ νὰ παραστήσῃ τὸν ἥλιον· τότε ὁ Ἑρμῆς θὰ παρασταθῇ διὰ κόκκου σινάπεως ἔχοντος ὡς τροχιὰν περιφέρειαν κύκλου 164 ποδῶν διαμέτρου. Ἡ Ἀφροδίτη διὰ πίσου ἐπὶ κύκλου 284 ποδῶν, ἡ Γῆ ὡσαύτως διὰ πίσου ἐπὶ κύκλου 430 ποδῶν· ἡ Ἥρα, ἡ Δήμητρα, ἡ Ἑστία καὶ ἡ Ἀθηνᾶ διὰ κόκκων ἄμμου ἐπὶ τροχιῶν 1000 ἕως 1200 ποδῶν· ὁ Ζεὺς διὰ χρυσομήλου (πορτοκαλίου) μεσαίου μεγέθους ἐπὶ κύκλου 2200 ποδῶν, ἢ ὡς ἔγγιστα ἑνὸς ἕκτου λεύγης. Ὁ Κρόνος διὰ μικροῦ χρυσομήλου ἐπὶ κύκλου 4,000 ποδῶν, ἢ ὡς ἔγγιστα ἑνὸς τρίτου λεύγης. Ὁ Οὐρανὸς διὰ μεγάλου κερασίου ἐπὶ κύκλου 8,200 ποδῶν ἢ τριῶν πέμπτων λευγης. Ἂν ἠθέλαμεν νὰ μιμηθῶμεν τὰς κινήσεις τῶν πλανητῶν εἰς τὰς τροχιάς των, ὁ Ἑρμῆς θὰ διέγραφε μῆκος ἴσον τῇ διαμέτρῳ αὐτοῦ εἰς 41 δεύτερα· ἡ Ἀφροδίτη εἰς 4 λεπτὰ, 14 δεύτερα, ἡ Γῆ εἰς 7 λεπτὰ, ὁ Ἄρης εἰς 4 λεπτὰ, 48 δεύτερα, ὁ Ζεὺς εἰς 2 ὥρας, 56 λεπτὰ, ὁ Κρόνος εἰς 3 ὥρας, 13 λεπτὰ, καὶ ὁ Οὐρανὸς εἰς 2 ὥρας, 16 λεπτά.

Μόλις ἐπεράτουν τὸν λόγον, καὶ ὁ δαίμων ἁρπάσας ἡμᾶς ἀμφοτέρους τὸν Ἡλιοῖον καὶ ἐμὲ ἐξ ἑνὸς ὠτίου, μᾶς ἀνήγειρεν ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους καὶ μᾶς ἐσφενδόνισεν εἰς τὸ διάστημα μετὰ ταχύτητος ἣν οὐδεμία ἔκφρασις δύναται νὰ παραστήσῃ· εἰς ἔλαττον λεπτοῦ διήλθομεν τὰς δύο ἀτμοσφαῖρας τοῦ ἡλίου καὶ τὸ κενὸν καὶ λευκόφαιον διάστημα τὸ διαχωρίζον ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πλησιεστέρου πλανήτου, δηλαδὴ τοῦ Ἑρμοῦ. Ἐν ᾧ εὑρισκώμεθα εἰσέτι εἴς τινα ἀπόστασιν, τὸ πνεῦμα διὰ τρόπου ὑπούλως χλευαστικοῦ εἶπε πρὸς ἐμὲ ὅτι ὁ πλανήτης οὗτος ἦν ὅλως διόλου ὡς σφαῖρα κωνοπαιγνίου.

— Φαίνεται, εἶπε προσέτι, ὅτι οὗτος οὐδέποτε ἦν εἰς στάσιν ἀναλύσεως, ἂν καὶ τρὶς πλησιέστερος εἰς τὸν ἥλιον παρὰ ἡ Γῆ. Οἱ πόλοι του οὐδόλως εἰσὶ συμπεπιεσμένοι, καὶ ὅμως στρέφεται περὶ τὸν ἄξονά του μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος, ὡς καὶ ἡ Γῆ, διότι αἱ ἡμέραι του εἰσὶν ἐπίσης 24 ὡρῶν.

Ὑπεκρίθην ὅτι δὲν ἐνόησα τὸν σαρκασμὸν τοῦτον καὶ εἰσεχωρήσαμεν εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν τοῦ Ἑρμοῦ ἣν εὗρον μᾶλλον πυκνὴν καὶ παχείαν παρὰ τὴν τῆς Γῆς, ἂν καὶ ἡ διαφορὰ δὲν ἦν τοσοῦτον μεγάλη ὅσον τὴν ἐφανταζόμην κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἀστρονόμων μας. Ὅπερ δὲ μὲ ἐξέπληξε μᾶλλον ἦν ὅτι τὴν εὗρον μετριωτάτης θερμοκρασίας, ἂν καὶ κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ Νεύθωνος ὁ Ἑρμῆς ἐλάμβανε παρὰ τοῦ ἡλίου ἑπτάκις πλείονα θερμότητα παρὰ ἡ Γῆ.

— Τοῦτο προέρχεται, μοὶ εἶπε τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ ὅτι, ὡς πολλάκις σοὶ εἶπον, ὁ ἥλιος δὲν ἐκπέμπει θερμότητα, ἀλλὰ φῶς ὅπερ τὴν ἀναπτύσσει ἐνεργοῦν ἐπὶ τοῦ θερμογόνου. Ἂν ὁ Ἑρμῆς λαμβάνῃ ἑπτάκις πλεῖον φῶς, περιέχει ἑπτάκις ἔλαττον θερμαγόνον, ἐξ οὗ γεννᾶται ἀντιστάθμησις καὶ ἑπομένως ἡ θερμοκρασία εἶναι ἐνταῦθα ἡ αὐτὴ ὡς καὶ ἐπὶ τῆς Γῆς.

Ἀπέβημεν εἰς εὐρύχωρον πεδιάδα κεκαλυμμένην ὑπό τινος εἴδους ἀγρωστωδῶν φυτῶν ἢ χόρτων ἅπερ ἐξέλαβον κατ᾽ ἀρχὰς ὡς τὰ Ἰνδικὰ βαμβοῦ, διότι εἶχον τοὐλάχιστον δώδεκα ἕως δεκαπέντε ποδῶν ὕψος. Ἐκαθήσαμεν ἐπὶ πυκνώματος βρύου χονδροειδοῦς καὶ τραχέως, διὰ νὰ ἀναπαυθῶμεν ἀπὸ τῆς ὁρμητικῆς ταχύτητος τῆς ὁδοιπορίας μας, καὶ ἐκεῖ μοὶ ἐπῆλθον σκέψεις τινὲς ὡς ὁπόταν ἐρθάσαμεν εἰς τὸν Ἥλιον.

— Ἤμην εἰς ἄκρον ἀνόητος, ἔλεγον κατ᾽ ἐμαυτὸν, νὰ πιστεύω εἰς τὸν Μικρομέγαν καὶ εἰς τερατώδεις γίγαντας. Βεβαίως εἰς τὸ πᾶν δὲν ὑπάρχουσι γίγαντες, καὶ ἐγὼ εἶμαι εἷς τῶν ὡραιοτέρων ἀνθρώπων τῆς κτίσεως (βύψας βλέμμα ἐλέους ἐπὶ τοῦ Ἡλιαίου) καὶ πιθανῶς ἐπὶ τῆς σφαῖρας εἰς ἣν ἤδη εὑρισκόμεθα θὰ ἴδω μόνον πυγμαίους, διότι ἂν ὁ Ἑρμῆς ἦναι τὰ δύω πέμπτα τῆς Γῆς κατὰ τὸ μέγεθος, εἶναι φανερὸν ὅτι οἱ κατοικοῦντες αὐτὸν ἄνθρωποι...

Κρότος φρικώδης ἤχησεν εἰς τὰ ὦτά μου καὶ αἱ ἠχὼ τὸν ἐπανέλαβον ὡς τοὺς βρόμους τοῦ κεραυνοῦ. Καὶ ὅμως δὲν ἦν βροντὴ, ἀλλὰ φωνὴ τρομερὰ πρὸς ἣν ὁ μυκηθμὸς τοῦ ταύρου ἢ οἱ βρυχηθμοὶ τῶν λεόντων θὰ ἐφαίνοντο ἐλαφρὰ μινυρίσματα. Ἀνηγέρθην ἔντρομος ὅλως, καὶ περιστρέψας τοὺς ὀφθαλμοὺς, εἶδον αἴφνης ὃν φρικαλέον ἀναπηδῶν εἰς μικρὰν ἀπ᾽ ἐμοῦ ἀπόστασιν. Εἶχεν ὡς ἔγγιστα ὀκτὼ ποδῶν ὕψος, καὶ ἐν γένει εἶχε μορφὴν σχεδὸν ἀνθρωπίνην, ἀλλὰ θεωρούμενον εἰς τὰ καθέστατα ἦν τέρας ὅλως ἀλλόκοτον· τὸ σῶμά του ἦν μακρὸν, ἰσχνὸν καὶ τριχωτόν· οἱ πόδες του πλατεῖς, μικρότατοι, ἔχοντες πέντε δακτύλους ἱκανοὺς νὰ συλλαμβάνωσι τὰ ἀντικείμενα ἀπαραλλάκτως ὡς οἱ τοῦ πιθήκου· ἡ κεφαλή του ἦν μικροτάτη, πολὺ μικροτέρα τῆς τοῦ ἀνθρώπου κατ᾽ ἀναλογίαν· προέβαινε δὲ εἰς τὰ ἔμπροσθεν εἰς εἶδος ῥύγχους ἐξέχοντος καὶ σχιζομένου ὑπὸ στόματος ἢ μᾶλλον χάσματος ἐκτεινομένου ἑκατέρωθεν μέχρι κάτωθεν τῶν ὤτων· αἱ χεῖρές του ἦσαν πλατεῖαι καὶ ῥωμαλέαι, ἔχουσαι ὄνυχας ἰσοπέδους μὲν, ἀλλὰ δυνατωτάτους καὶ ὀξυκαταλήκτους. Τὸ τέρας τοῦτο ἅμα μᾶς παρετήρησεν, ἀφῆκε νέαν κραυγὴν ἐπίσης τρομερὰν ὡς τὴν πρώτην καὶ ἤρχισε νὰ ἀναπηδᾷ πλησιάζον πρὸς ἡμᾶς. Ἤδη ἐξέτεινε τὸν τριχωτόν του βραχίονα, καὶ ἐνόμισα ὅτι ἀπώλολα ἤδη, ὅτι μὲ κατεβρόχθισεν, ὅτι μὲ κατέπιεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα ἐπαῤῥησίασε τὴν βακτηρίαν του εἰς τὸ ἐμμανὲς θηρίον, τὸ ἤγγισε καὶ κατέπαυσεν εὐθὺς τὴν ὀργήν του. Τότε μᾶς παρετήρησε μετὰ μεγάλης προσοχῆς μίαν στιγμὴν, ἐπλησίασεν, ἂν οὐχὶ μετὰ γλυκύτητος, τοὐλάχιστον μετὰ περιεργείας· ἔπειτα ἦλθε καὶ ἐκάθησεν ὀπωσοῦν ἡσύχως πλησίον μου, καὶ ἤρχισε νὰ σχηματίζῃ διαφόρους μορφασμοὺς, οἵτινες θὰ μοὶ ἐπροξένουν γέλωτα, ἂν δὲν μοὶ ἐνέπνεον φόβον. Ἀφ᾽ οὗ δὲ συνῆλθον ὀπωσοῦν ἐκ τοῦ τρόμου, ἠρώτησα τὸν δαίμονα τί ἐδύνατο νὰ ἦναι τὸ παράδοξον τοῦτο ζῶον.

— Παρατήρησον καλῶς, μοὶ εἶπε· τὸ γνωρίζεις, διότι ἔχει τὸ ὅμοιόν του ἐπὶ τῆς γῆς.

Τῷ ὄντι, ἀφ᾽ οὗ τὸ παρετήρησα μετὰ μεγάλης προσοχῆς, ἐνεθυμήθην τὴν χαρακτηριστικὴν φράσιν τοῦ Κυβιέρου, Βασίλειον ζωϊκὸν, τόμος 1′, σελὶς 3′ «Βραχίονες μακροὶ, μέτωπον λίαν ἀποσεσυρμένον, πρόσωπον πυραμοειδὲς ὑπομέλανον ὡς καὶ αἱ χεῖρες, σῶμα μελάγχρουν.»

— Εὗρον, εὗρον, ἀνέκραξα, εἶναι πόγκος.

— Παντελῶς, μοὶ εἶπεν ὁ δαίμων, εἶναι ἄνθρωπος.

— Πῶς ἄνθρωπος! ὁ πόγκος εἶναι ἄνθρωπος εἰς τὸν Ἑρμῆν;

— Διατί ὄχι; ὁ ἄνθρωπος δὲν διακρίνεται τῶν ζώων διὰ τῆς ὑπεροχῆς τῆς νοήσεώς του; Ἰδὲ λοιπὸν, εἰς τὸν Ἑρμῆν τοῦτο εἶναι τὸ νοημονέστερον τῶν ὄντων ὅσα ὑπάρχουσι. Καὶ διὰ νὰ σοὶ δώσω δεῖγμα τῆς ὀρθότητος τῶν συλλογισμῶν του, θὰ σὲ φέρω εἰς συνομιλίαν μετ᾽ αὐτοῦ.

Ὁ δαίμων διά τινος σημείου μετέδωκεν εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὸν Ἡλιαῖον τὴν δύναμιν τοῦ νὰ ἐννοῶμεν τὴν γλῶσσαν τοῦ πόγκου. Ἰδοὺ ἡ ἐκ τούτου προκύψασα συνδιάλεξις.

— Κύριε πίθηκε, εἶπον ἐγὼ μεθ᾽ ὅσου εὐγενοῦς τρόπου ἦσαν ἄξιοι οἱ μακροί του ὀδόντες καὶ οἱ χαλυβῶδεις ὄνυχές του, διατί ὠργίσθης ἐναντίον μου, ὁπόταν μὲ εἶδες; μήπως ἐκ περιστάσεως σοὶ προσέκρουσα κατά τι ἀκουσίως; μήπως εὑρίσκομαι ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας σου;

— Δὲν ὠργίσθην, μοὶ ἀπεκρίθη, ἀλλὰ μόνον ἤθελον νὰ σὲ φάγω, διότι πεινῶ· ὅσον δὲ περὶ ἰδιοκτησίας, ἀγνοῶ τί εἶναι τοῦτο.

— Ἰδοὺ, εἶπον κατ᾽ ἐμαυτὸν, πολιτισμὸς πάνυ νέος. Πόσον ἀπέχει ὁ πόγκος οὗτος Παρισιανοῦ τινος εἰσαγγελέως!

— Τί! κύριέ μου, ἤθελες νὰ πλημμελήσῃς τόσον μεγάλην ἀδικίαν;

— Δὲν ὑπάρχει εἰς τοῦτο ἀδικία, διότι εἶμαι ὁ ἰσχυρότερος· ὁ γενικώτερος νόμος τῆς φύσεως δὲν εἶναι ὁ ἰσχυρότερος νὰ τρώγῃ τὸν ἀσθενέστερον;

— Συμφημι μέχρι τινός· ἀλλ᾽ ὅμως δὲν στοχάζομαι ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐπλάσθησαν θετικῶς διὰ νὰ προμηθεύωσι τροφὴν εἰς τοὺς πόγκους.

— Πάντα τὰ ἀσθενέστερά μου ὄντα ἐπλάσθησαν διὰ νὰ χρησιμεύωσιν ὡς τροφὴ εἰς τὸ θῆλύ μου, εἰς τὰ τέκνα μου καὶ εἰς ἐμέ.

— Ἰδοὺ ἐγωϊσμὸς φρικωδέστατος, ἀνέκραξα.

— Καὶ ὅμως, μοὶ ἀπεκρίθη ὁ Ἡλιαῖος, ὁ ἐγωϊσμὸς εἶναι ἡ προκαταρκτικὴ αἰτία τῆς κοινωνίας· οἱ ἄνθρωποι συνενούμενοι, ὑποχωροῦσιν ἀτομικῶς τὸ ἥμισυ τοῦ ἐγωϊσμοῦ τούτου, διὰ ν᾽ ἀσφαλίσωσιν εἰς ἑαυτοὺς προστασίαν δι᾽ ἧς νὰ ἀπολαμβάνωσιν ἡσύχως τὸ ἕτερον ἥμισυ. Δὲν θὰ μοὶ ἐφαίνετο ἑπομένως ἄπορον ἂν οἱ πόγκοι συνηνοῦντο μετ᾽ ὀλίγον εἰς σῶμα ἔθνους.

— Καὶ ἤρχισαν ἤδη, εἶπεν ὁ δαίμων, ἐπειδὴ ζῶσιν οἰκογενειακῶς· οἰκοδομοῦσι καλύβας, συσσωματοῦνται διὰ νὰ πολεμῶσιν ἐλέφαντας, ἐπιθέτουσιν εἰς τὰς πληγάς των φύλλα μασσημένα, καὶ τελευταῖον. ὅπερ καὶ τὸ χαρακτηριστικώτερον, ἀντιμάχονται πρὸς ἀλλήλους.

Ἄλλως τε, ἐξηκολούθησεν αὐτὸς, ὁ Ἑρμῆς δὲν κατῳκήθη πάντοτε ὑπὸ πόγκων. Τὸ πάλαι, δηλαδὴ πρὸ τριακοσίων χιλιάδων ἐτῶν οἱ κάτοικοι αὐτοῦ ἦσαν ἄνθρωποι ἀπαραλλάκτως ὅμοιοι τοῖς τοῦ Ἡλίου. Ἀλλ᾽ οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι δοθέντες εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ διανοητικοῦ των, ἔφθασαν τέλος εἰς τὸ ἔπακρον τῆς ἠθικῆς ὅσης ἦσαν δεκτικοὶ, καὶ τὸ πνεῦμα τοὺς ἐθανάτωσεν.

— Ἔρχονται λοιπὸν πνεύματα εἰς τοῦτον τὸν τόπον;

— Δὲν μὲ ἐννοεῖς· ἰδοὺ ἐξηγοῦμαι σαφέστερον. Εἰς τὸν Ἑρμῆν ὡς καὶ εἰς τὸν Ἥλιον ἡ τελειότης τοῦ ἠθικοῦ ἀνθρώπου ἔχει ὅριον ὡρισμένον ὑπὸ τῆς φύσεως τῆς ὕλης του· καθ᾽ ὅσον τὸ πνεῦμα προβαίνει τὸ φυσικὸν ὀπισθοδρομεῖ, κατ᾽ ἀναλογίας τακτικὰς καὶ ἀναλλοιώτους. Ὁ ἐγκέφαλος ἀναπτύσσεται πρὸς ζημίαν τοῦ σώματος ὅπερ περιπίπτει εἰς ἀτροφίαν ἐλλείψει ἀσκήσεως· ἡ κεφαλὴ καθίσταται ὑπέρογκος, αἱ κνῆμαι γίνονται ἰσχναὶ καὶ κλονιζόμεναι· τὸ στῆθος συστέλλεται, ἡ ῥάχις καταπίπτει καὶ κυρτοῦται, πᾶσαι αἱ δυνάμεις ἐξασθενοῦσιν εἰς βαθμὸν ὥστε τὸ γένος διατηρεῖται τοῦ λοιποῦ μόνον δι᾽ ἐξαμβλωμάτων νοσηρῶν καὶ πρόωρα ἐξηντλημένων. Καὶ τοιουτοτρόπως ἡ γενεὰ ἐλαττοῦται ὀλίγον κατ᾽ ὀλίγον καὶ τέλος πάντων ὁλοτελῶς ἀφανίζεται. Τοιαύτη ἐγένετο ἡ μετατροπὴ εἰς τὸν Ἑρμῆν ἡ ἐξολοθρεύσασα τὸ ἀνθρώπινον γένος· τοιαύτη ἔσται καὶ ἡ ἐξολοθρεύουσα αὐτὸ εἰς τὸν Ἥλιον. Ἡ ὕλη ὅμως τροπο-

λογεῖται ἀλλὰ δὲν ἀποθνήσκει· διατηρεῖ τὰς ἰδιότητάς της εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ἐξ οὗ προκύπτει ὅτι ὁ Ἡλιαῖος καὶ ὁ Ἑρμαῖος ἀναγεννῶνται ἐκ τῆς τέφρας αὐτῶν ὡς ὁ φοῖνιξ. Ἀφοῦ διέλθωσι τὸν κύκλον πασῶν τῶν τροπολογιῶν, αἱ σφαῖραι ἐπανέρχονται εἰς τὰς πρώτας οὕτως εἰπεῖν ζωολογικὰς περιόδους· τὰ ζῶα διοργανίζονται· ὁ διοργανισμὸς αὐτῶν τελειοποιεῖται ἢ μᾶλλον συμπλέκεται μετὰ τῆς πορείας τῶν αἰώνων, καὶ μετ᾽ὀλίγον ἰδοὺ ὁ πόγκος ὁ ἐν τῷ Ἑρμῇ διαδεχθεὶς τὸν ἄνθρωπον τὸν οἰκοῦντα ποτὲ τούτους τοὺς ἐρήμους σήμερον τόπους. Ὁ πόγκος θὰ τελειοποιηθῇ καί...

— Ἕτερος ἦχος παράδοξος ἠκούσθη· ἦν δέ οὗτος εἶδος μελῳδίας ἀντηχητικῆς ὡς ἡ τοῦ μεγάλου ὀργάνου τῆς μητροπόλεως καὶ διέκοψε τὸ πνεῦμα πνίξας τὴν φωνήν του. Αὕτη ἡ λίαν θορυβώδης μουσικὴ εἶχέ τι ἱκανῶς χαρίεν, καὶ ὅμως προέβαινε χρωματικῶς δι᾽ἡμιτόνων, ἔτι δὲ καὶ διὰ τετάρτων τῶν τόνων, ὅπερ καθίστα αὐτὴν παράδοξον πρὸς ἀκοὴν ἐθισμένην εἰς τὴν ἡμετέραν διατονικὴν μουσικήν. Ἐν ᾧ ἔμελλον νὰ ἐρωτήσω ὁποῖον ἐδύνατο νὰ ἦναι τὸ ὄργανον τὸ ἀποτελοῦν τοσοῦτον κρότον, εἶδον αἴφνης ὑπολαΐδα (1) ὡς ὁ ἀντίχειρ τὸ μέγεθος, καὶ ἥτις μόνη αὐτὴ ἀπετέλει τὴν ἠχήσασαν αὐτὴν συμφωνίαν.

— Ἰδοὺ μικρὸν ζῶον, εἶπον, ἔχον καθ᾽ ὑπερβολὴν δυνατὴν φωνήν.

— Παντελῶς· αὐτὴ εἶναι ὑπολαΐς ὁμοία τῇ λάλῳ ὑπολαΐδι ἣν γνωρίζεις· σοὶ φαίνεται δὲ ἡ φωνή της δυνατή, διότι ἠχεῖ εἰς ἀτμοσφαῖραν πυκνωτέραν τῆς τῆς γῆς.

Ἅμα τὸ πνεῦμα προέφερε ταύτας τὰς λέξεις τὸ μικρὸν πτηνὸν ἐπέταξε, καὶ ἂν καὶ τὰ πτερά του ἦσαν πάνυ βραχέα, ἐξεπλάγην ἰδὼν νὰ διασχίζῃ τὸν ἀέρα μετὰ ταχύτητος πρὸς ἣν ἡ πτῆσις τῆς χελιδόνος θὰ ἦν βραδύτης. Ἀλλ᾽ ἐνόησα ὅτι τοῦτο προήρχετο ἐκ δύω αἰτιῶν· κατὰ πρῶτον ἡ πυκνότης τοῦ ἀέρος παρεῖχεν εἰς αὐτὸ ἐρίγμα εὐκολώτερον παρ᾽ὅσον ὁ ἐλαφρὸς ἀὴρ τῆς πατρίδος μας. Ἔπειτα ὁ Ἑρμῆς, ἔχων ὄγκον πολὺ ἐλάττονα τῆς Γῆς, ἔχει ἐπίσης ἐλάττονα δύναμιν ἕλξεως. Ἐκ τῆς σκέψεως ταύτης κινηθεὶς, ἐπεχείρησα ἐν τῷ ἅμα πείραμα· ἂν καὶ ῥύσει ὀλίγον χορευτής, ἔτυχεν ἄλλοτε νὰ πηδήσω θερμαυστρίδα (2) μέχρι τῶν τεσσάρων, ἀλλ᾽οὐδέποτε μέχρι τῶν ἕξ. Ἤδη δὲ διὰ νὰ τελέσω τὸ πείραμά μου, ἤρχισα νὰ πηδῶ, καὶ ἠσθάνθην ὑπερβάλλουσαν ἀγαλλίασιν, ὅταν εἶδον ὅτι ἐδυνάμην νὰ φθάσω μέχρι τῶν ἕξ καὶ μέχρι μάλιστα τῶν ὀκτώ, ὅλως περιχαρὴς δι᾽ ὅπερ συνησθάνθην ἐν ἐμαυτῷ ἔξοχον τοῦτο πλεονέκτημα. Ἐξηκολούθησα νὰ πηδῶ, νὰ περιστρέφωμαι μετὰ τοσαύτης ἐλαφρότητος ὥστε θὰ καθιστώμην ἐπίφθονος εἰς τὴν ὀρχήστριαν τοῦ μελοδραματικοῦ θεάτρου. Ὁ Ἡλιαῖος μὲ ἐθεώρει ὅλως ἐννεὸς καὶ κινῶν τὴν χονδρὴν κεφαλήν του. Ὁ δαίμων ἐγέλα κρατῶν τὰ πλευρά του· ὁ δὲ πόγκος παρασυρθεὶς ἐκ τῆς πρὸς τὴν μίμησιν ροπῆς του, ἤρχισε νὰ σκιρτᾷ, νὰ κυβιστᾷ, καὶ νὰ πηδᾷ κινδυνώδη ἅλματα, ἐξ οὗ ὁ κάτοικος τοῦ Ἡλίου ἐξήγαγε συμπέρασμα ὅτι ἐτείνεν ἤδη εἰς ὑψηλὸν πολιτισμόν· ἀμφότεροι ἐπιδεικνύομεν βεβαίως πολλὴν χάριν. Ἀλλ᾽ ὅμως παρετήρησα ὅτι ὅσον καὶ ἂν ἦν μεγάλη ἡ ζωηρότης μας καὶ ἡ προσπάθειά μας, τὰ κινήματά μας ἦσαν πάντοτε βραδύτατα, καὶ τοῦτο προήρχετο ἐκ τοῦ ὅτι πᾶν σῶμα πίπτον εἰς τὸν Ἑρμῆν διατρέχει μόνον δώδεκα πόδας ἀνὰ ἕκαστον δεύτερον λεπτὸν, ἐν ᾧ διατρέχῃ δεκαὲξ ἐπὶ τῆς γῆς μας. Πηδῶντες ἑπομένως θερμαυστρίδα, ἐμένομεν εἰς τὸν ἀέρα ἓν τέταρτον πλέον τοῦ εἰς τὸ μελοδραματικὸν θέατρον δαπανωμένου καιροῦ.

Τέλος ἀποκαμών, ἠθέλησα νὰ καθήσω διὰ νὰ ἀναπαυθῶ ὀλίγον ἀπὸ τοῦ κόπου τοῦ χοροῦ. Ἀλλ᾽ ὁ δαίμων μᾶς εἶπεν ὅτι ἐμέλλομεν ν᾽ ἀναχωρήσωμεν ἀπὸ τοῦ Ἑρμοῦ διὰ νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν Ἀφροδίτην. « Διότι, εἶπεν, ὅ,τι περίεργον θὰ ἐβλέπετε ἐνταῦθα, τὸ εὑρίσκετε καὶ ἐκεῖ. » Ὁ πόγκος ἠθέλησε ν᾽ ἀποσυρθῇ εἰς τὰ δάση του, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα ἐγγίσαν αὐτὸν διὰ τῆς βακτηρίας του, τῷ εἶπεν ὅτι ἔπρεπε νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ. Καὶ ἀμέσως ἀνεχωρήσαμεν καὶ οἱ τέσσαρες διὰ μέσου τοῦ διαστήματος. Μόλις ἐδυνήθην νὰ ἴδω ὑψηλόν τι ὄρος εἰς τὸν Ἑρμῆν, τὸ αὐτὸ ἴσως, ὅπερ ῥίπτον τὴν σκιάν του πρὸς ἓν τῶν ἄκρων τοῦ δίσκου του, δίδει εἰς τὸν πλανήτην τοῦτον θεωρούμενον ἀπὸ τῆς Γῆς σχῆμα περικεκομμένης σφαῖρας, ἐξ οὗ οἱ ἡμέτεροι ἀστρονόμοι ἐδυνήθησαν νὰ ὑπολογισθῶσι τὰς διαφόρους μεταβολὰς τοῦ πλανήτου τούτου.

(Ἀκολουθεῖ.)

1) Ποταμίδα πτηνὸν, (fauvette).

2) Θερμαυστρὶς, ἔντονος καὶ ὁρμητικός τις χορὸς ἐν ᾧ πηδῶσιν εἰς ὕψος ἐνταύτῳ ταχέως σταυροῦντες τοὺς πόδας, πρὶν ποτήσωσι κατὰ γῆς, ἐξ οὗ καὶ ῥῆμα θερμαυστρίζειν Εὐστάθ. Θερμαυστρίζειν λέγονται οἱ ὀρχούμενοι ὅταν εἰς ὕψος ἀναπηδήσαντες πολλὰς παραλλαγὰς τοῖς ποσὶ ποιήσωνται πρὸ τοῦ εἰς τὸ ἔδαφος κατενεχθῆναι.

ΟΠΤΑΣΙΑ ΚΑΡΟΛΟΥ ΤΟΥ ΙΑ΄ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ.

There are more things in heav'n and earth, Horatio,
Than are dreamt of in your philosophy.
SHAKSPEARE, Hamlet.

Χλευάζομεν τὰς ὀπτασίας καὶ τὰ φαντάσματα· ἐξ αὐτῶν τινα ὅμως ἐπιβεβαιοῦνται διὰ τοιούτων μαρτυριῶν, ὥστε, ἐὰν ἀπηρνούμεθα νὰ τὰ πιστεύσωμεν, θὰ ἠναγκαζόμεθα, διὰ νὰ εἴμεθα συνεπεῖς, ν᾽ἀπορρίψωμεν ἐξ ὁλοκλήρου ὅλας τὰς ἱστορικὰς ἀποδείξεις.

Τακτικὸν πρωτόκολλον, φέρον τὰς ὑπογραφὰς τεσσάρων ἀξιοπίστων μαρτύρων, ἰδοὺ τί ἐγγυᾶται τὴν ἀλήθειαν τοῦ γεγονότος τὸ ὁποῖον θὰ διηγηθῶ. Προσθέτω δὲ ὅτι ἡ ἐν τῷ πρωτοκόλλῳ τούτῳ προφρῆσις ἦτον γνωστὴ, καὶ ἐπανελαμβάνετο πολὺ πρὶν ἐκπληρωθῇ διὰ τῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας συμβάντων.

Κάρολος ὁ ΙΑ΄, πατὴρ τοῦ περιφήμου Καρόλου τοῦ ΙΒ΄, ἦτον ἐκ τῶν δεσποτικωτέρων, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἐκ τῶν συνετωτέρων μοναρχῶν τῆς Σουηδίας. Περιώρισε τὰ τεραστώδη τῶν εὐγενῶν προνόμια, κατήργησε τὴν ἐξουσίαν τῆς γερουσίας, καὶ

κατεσκεύασε νόμους αὐτὸς ὁ ἴδιος· ἐν ἑνὶ λόγῳ, μετέβαλε τὸ πολίτευμα τοῦ τόπου τὸ ὁποῖον ἦτον ὁλιγαρχικὸν πρὸ αὐτοῦ, καὶ ἠνάγκασε τὰς Τάξεις νὰ ἀναθέσωσιν εἰς αὐτὸν ἀπόλυτον ἐξουσίαν. Ἦτον δὲ σοφὸς, ἀνδρεῖος, ἔνθερμος τοῦ λουθηρανισμοῦ ὁπαδὸς, ἄκαμπτος τὸν χαρακτῆρα, ψυχρὸς, θετικὸς, καὶ πάντῃ ἄμοιρος φαντασίας.

Εἶχε πρὸ μικροῦ ἀποθάνει ἡ σύζυγός του Οὐλρίκα Ἐλεονόρα. Ἂν καὶ ἡ πρὸς τὴν βασίλισσαν αὐτὴν σκληρότης του ἐπετάχυνεν, ὡς λέγουσι, τὸ τέλος της, εἶναι βέβαιον ὅτι τὴν ἐτίμα, καὶ ὅτι ἐλυπήθη διὰ τὸν θάνατόν της πολὺ πλειότερον ἀφ᾽ ὅσον ἤλπιζέ τις ἀπὸ καρδίαν τόσον ἄτεγκτον ὡς τὴν ἐδικήν του. Μετὰ τὸ συμβεβηκὸς μάλιστα τοῦτο ἔγεινεν ἔτι πλέον κατηφὴς καὶ σιωπηλὸς, καὶ ἐνησχολεῖτο εἰς ἐργασίας μ᾽ ἐπιμέλειαν ἀποδεικνύουσαν ἀνάγκην ἀκατάσχετον τοῦ ν᾽ἀπομακρύνῃ ἰδέας λυπηράς.

Πρὸς τὸ τέλος φθινοπωρινῆς τινος ἑσπέρας, ἐκάθητο φορῶν τὴν ἐφεστρίδα του καὶ συρτὰ πέδιλα πλησίον μεγάλης πυρᾶς ἀναμμένης εἰς τὸ δωμάτιόν του, εἰς τὸ παλάτιον τῆς Στοκχόλμ. Μετ᾽ αὐτοῦ ἦσαν ὁ θαλαμηπόλος του, ὁ κόμης Βραχὲ τὸν ὁποῖον εὐνόει, καὶ ὁ ἰατρὸς Βάουμγάρτεν, ὅστις, ἀς τὸ εἴπωμεν ἐμπαρόδω, ἐκαυχᾶτο τὸν ἄπιστον, καὶ ἤθελε ν᾽ἀμφιβάλλωσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ παντὸς, ἐκτὸς περὶ τῆς ἰατρικῆς· τὸν εἶχε δὲ προσκαλέσει ὁ βασιλεὺς, διότι τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ἔπασχεν ὀλίγον.

Ἡ συναναστροφὴ παρετείνετο, καὶ ὁ ἡγεμὼν, παρὰ τὴν συνήθειάν του, δὲν τοὺς ἐκαληνύκτιζε διὰ ν᾽ἀποσυρθῶσι. Μὲ κεφαλὴν χαμηλωμένην καὶ μὲ βλέμματα προσηλωμένα εἰς τὴν πυρὰν, διετήρει σιωπὴν βαθεῖαν, βαρυνθεὶς μὲν τὴν συντροφίαν, ἀλλὰ φοβούμενος, ἀγνοῶν τὸ διατί, νὰ μείνῃ μόνος. Ὁ κόμης Βραχὲ παρετήρησεν ὅτι ἡ παρουσία του δὲν ἦτον πολὺ ἀρεστὴ, καὶ διὰ τοῦτο ἐξήγησε πολλάκις τὸν φόβον μήπως ἡ Μεγαλειότης του εἶχεν ἀνάγκην ἀναπαύσεως· ἀλλὰ νεῦμα τοῦ βασιλέως τὸν ἐβίασε νὰ μείνῃ. Ὁ ἰατρὸς ὡμίλησε περὶ τῆς βλάβης τὴν ὁποίαν ἡ ἀγρυπνία προξενεῖ εἰς τὴν ὑγείαν· ὁ Κάρολος ὅμως ἀπεκρίθη ψιθυρίζων· «Μὴν φεύγετε, δὲν ἔχω ἀκόμη ὄρεξιν νὰ κοιμηθῶ. »

Τότε ἤρχισαν διάφορα ἀντικείμενα συνομιλίας, τὰ ὁποῖα μετὰ τὴν δευτέραν ἢ τὴν τρίτην φράσιν ἔφθανον εἰς τὸ τέλος των. Φανερὸν ἄρα ὅτι ἡ Μεγαλειότης του εὑρίσκετο εἰς κατάστασιν μελαγχολίας, ὅτε ἡ θέσις τῶν αὐλικῶν εἶναι δυσχερεστάτη. Ὁ κόμης Βραχὲ, ὑποπτευόμενος μήπως ἡ τόση θλῖψις τοῦ βασιλέως προήρχετο ἀπὸ τὴν ἐνθύμησιν τοῦ θανάτου τῆς συζύγου του, παρετήρησεν ἱκανὴν ὥραν τὴν εἰκόνα τῆς βασιλίσσης, καὶ ἔπειτα εἶπεν ἀναστενάξας βαθέως· « Πόσον ἡ εἰκὼν αὕτη εἶναι ἀπαράλλακτος! Ἰδοὺ ἡ μεγαλοπρεπὴς καὶ γλυκεῖα συγχρόνως ἐκείνη ἔκφρασις! ... »

— « Ὦ! » ἀπεκρίθη ἀποτόμως ὁ βασιλεὺς, ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι ἤκουεν ἐπίπληξιν ὁσάκις ἐπροφέρετο ἐνώπιόν του τῆς βασιλίσσης τὸ ὄνομα· « Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶναι ὑπὲρ τὸ δέον εὐειδής! ἡ βασίλισσα ἦτον ἄσχημη. » Ἔπειτα, λυπηθεὶς ἐσωτερικῶς διὰ τὴν ταχύτητα τῶν λόγων του, ἐσηκώθη καὶ, διὰ νὰ κρύψῃ τὴν συγκίνησίν του διὰ τὴν ὁποίαν ἐντρέπετο, ἐπεριπάτησεν εἰς τὸν θάλαμόν του. Ἐστάθη δὲ πλησίον τοῦ παραθύρου τοῦ βλέποντος πρὸς τὴν αὐλήν. Ἡ νὺξ ἦτον ζοφερὰ καὶ ἡ σελήνη εἰς τὸ πρῶτόν της τέταρτον.

Τὸ παλάτιον ὅπου κατοικοῦσι σήμερον τῆς Σουηδίας οἱ βασιλεῖς δὲν ἦτον ἀκόμη τελειωμένον, καὶ Κάρολος ὁ ΙΑ΄, ὅστις τὸ εἶχεν ἀρχίσει, διέμενε τότε εἰς τὸ παλαιὸν, τὸ ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ Ῥίττερχόλμ τῆς περατουμένης πρὸς τὴν λίμνην Μέλερ. Εἶναι μέγα κτίριον σχῆμα ἔχον ἡμισελήνου· τὸ δωμάτιον τοῦ βασιλέως ἔκειτο ἐπὶ μιᾶς τοῦ παλατίου ἄκρας, καὶ κατέναντι σχεδὸν ἦτον ἡ μεγάλη αἴθουσα ὅπου ἐσυγκροτοῦντο αἱ συνελεύσεις τῶν Τάξεων, ὁσάκις ἐπρόκειτο ν᾽ἀκούσωσι διακοίνωσίν τινα τῆς βασιλείας.

Τὰ παράθυρα τῆς αἰθούσης ταύτης ἐφαίνοντο τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀκτινοβολοῦντα. Τὸ πρᾶγμα ἐφάνη παράδοξον εἰς τὸν βασιλέα. Ὑπέθεσε κατ᾽ἀρχὰς ὅτι ἡ λάμψις προήρχετο ἀπὸ ὑπηρέτου τινὸς λαμπάδα. Ἀλλὰ τί ἐζήτει τοιαύτην ὥραν εἰς αἴθουσαν κλειστὴν πρὸ πολλοῦ; Ἄλλως, τὸ φῶς ἦτον πολλὰ ἄφθονον, καὶ δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ διαδίδεται ἀπὸ μίαν μόνην λαμπάδα. Μᾶλλον ἔπρεπε ν᾽ἀποδοθῇ εἰς πυρκαϊάν· ἀλλὰ καπνὸς δὲν ἐφαίνετο, τὰ ὑαλία τῶν παραθύρων ἦσαν ἀκέραια, κανεὶς κρότος δὲν ἠκούετο· ἦτον ἄρα φωτοχυσία.

Ὁ Κάρολος παρετήρησε κάμποσην ὥραν τὰ παράθυρα αὐτὰ χωρὶς νὰ ὁμιλήσῃ. Ἀλλ᾽ ἐνῷ ὁ κόμης Βραχὲ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα πρὸς τὴν ταινίαν κώδωνός τινος ἠτοιμάζετο νὰ προσκαλέσῃ ὑπηρέτην διὰ νὰ τὸν ζείλῃ νὰ πληροφορηθῇ ποῖον ἦτον τὸ αἴτιον τοῦ παραδόξου ἐκείνου φωτὸς, ὁ βασιλεὺς τὸν ἐμπόδισε· — «Θέλω, εἶπε, νὰ ὑπάγω μόνος μου εἰς τὴν αἴθουσαν ἐκείνην. » Ἅμα ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας ὠχρίασε, καὶ ἡ φυσιογνωμία του ἐξέφραζεν εἶδος φόβου θρησκευτικοῦ. Καὶ ὅμως ἐξῆλθε μὲ βῆμα θαρραλέον· ὁ θαλαμηπόλος καὶ ὁ ἰατρὸς τὸν ἠκολούθησαν κρατοῦντες ἀνὰ ἓν κηρίον ἀναμμένον.

Ὁ θυρωρὸς, ὅστις ἐφύλαττε τὰ κλειδία, ἐκοιμᾶτο. Ὁ Βάουμγάρτεν ὑπῆγε νὰ τὸν ἐξυπνίσῃ, καὶ τὸν διέταξεν ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως νὰ ἀνοίξῃ ἀμέσως τὰς θύρας τῆς μεγάλης αἰθούσης. Ἀνεξήγητος ὑπῆρξεν ἡ ἔκστασις τοῦ θυρωροῦ, ὅταν ἤκουσε τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην διαταγήν. Ἐνεδύθη μὲ ταχύτητα καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα κρατῶν τὸν ὁρμαθὸν τῶν κλειδίων. Ἐν πρώτοις ἤνοιξε τὴν θύραν προδόμου τινὸς, ὅστις ἐχρησίμευεν ὡς ἀντιθάλαμος ἢ ἐξέδρα τῆς αἰθούσης. Ἐμβῆκεν ὁ βασιλεύς· ἀλλ᾽ ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς του, ὅταν εἶδε τοὺς τοίχους ὅλους καταμελάνους!

— « Ποῖος διέταξε νὰ σκεπασθῶσιν οἱ τοῖχοι μὲ τοιαῦτα μαῦρα περίῤῥαπτα; » ἠρώτησε μὲ θυμόν. — « Βασιλεῦ! κανεῖς, καθόσον τοὐλάχιστον ἠξεύρω, » ἀπεκρίθη τεταραγμένος ὁ θυρωρός. « Μάλιστα τὴν τελευταίαν φορὰν, ὅτε ἐσαρώθη ὁ πρόδομος, ἦτον ζωγραφισμένος πράσινος, καθὼς πάντοτε. Βεβαίως τὰ περίῤῥαπτα αὐτὰ δὲν ἐβγῆκαν ἀπὸ τὸ σκευοφυλακεῖον τῆς Μεγαλειότητός Σας. » Ὁ δὲ βασιλεὺς, περιπατῶν μὲ βῆμα ταχὺ, εἶχε διατρέξει τὰ δύω τρίτα τοῦ προδόμου. Ὁ κόμης καὶ ὁ θυρωρὸς τὸν παρηκολούθουν· ὁ ἰατρὸς Βάουμγάρτεν ἔμεινεν ὀπίσω, τα-

λαντευόμενος μεταξὺ τοῦ φόβου τοῦ νὰ μείνῃ μόνος, ἢ τοῦ νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὰ ἐπακόλουθα περιστάσεως ἥτις προεμηνύετο κατὰ τρόπον πολλὰ παράδοξον.

— « Μὴν ὑπάγετε μακρύτερα, βασιλεῦ ! » ἐφώναξεν ὁ θυρωρός. « Μὰ τὴν ζωήν μου κάτι μαγεία θὰ εἶν' ἐκεῖ μέσα. Εἰς αὐτὴν τὴν ὥραν... καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῆς βασιλίσσης, τῆς χαριτοβρύτου συζύγου σας ..., ἡ ὁποία λέγεται ὅτι περιπατεῖ εἰς αὐτὸν τὸν πρόδομον ... Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς βοηθήσῃ ! »

— « Σταθῆτε, βασιλεῦ ! » ἐφώναξε καὶ ὁ κόμης. « Δὲν ἀκούετε τὴν βοὴν ἡ ὁποία ἔρχεται ἀπὸ τὴν αἴθουσαν ; Τίς ἠξεύρει εἰς ποίους κινδύνους θὰ ἐκτεθῇ ἡ Μεγαλειότης Σας ; »

— « Βασιλεῦ, » ἔλεγεν ὁ Βάουμγέρτεν, τοῦ ὁποίου τὸ κηρίον εἶχε σβύσει ὁ ἄνεμος, « δότε με τοὐλάχιστον τὴν ἄδειαν νὰ φέρω καμμίαν εἰκοσαρίαν ἀπὸ τοὺς σωματοφύλακάς Σας. »

— « Ἂς ἐμβῶμεν, » ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς μὲ φωνὴν ἔντονον, σταθεὶς παρὰ τὴν θύραν τῆς μεγάλης αἰθούσης· « καὶ σὺ, θυρωρὲ, ἄνοιξε ἀμέσως αὐτὴν τὴν θύραν. » Τὴν ἔκρουσε μὲ τὸν πόδα του, καὶ ὁ κρότος, ἐπαναληφθεὶς ἀπὸ τοῦ θόλου τὴν ἠχώ, ἀντήχησεν εἰς τὸν πρόδομον ὡς βολὴ τηλεβόλου.

Ἀλλ' ὁ θυρωρὸς τοσοῦτον ἔτρεμεν, ὥστε τὸ κλειδίον ἐκτύπα τὴν κλειδαρίαν χωρὶς νὰ κατορθώσῃ νὰ τὸ ἐμβάλῃ. — « Παλαιὸς γρατιώτης, καὶ νὰ τρέμῃ ! » εἶπεν ὁ Κάρολος ἀνασηκώσας τοὺς ὤμους του. « Ἔλα, κόμη, ἄνοιξέ μας αὐτὴν τὴν θύραν. »

— « Βασιλεῦ ! » ἀπεκρίθη ὀπισθοχωρήσας ὁ κόμης· « ἂς μὲ προστάξῃ ἡ Μεγαλειότης Σας νὰ ὑπάγω ἐμπρὸς τοῦ στομίου δανικοῦ ἢ γερμανικοῦ τηλεβόλου, καὶ προθύμως ὑπακούω· ἀλλὰ θέλετε νὰ καταφρονήσω τὸν ἅδην ! »

Ὁ βασιλεὺς ἥρπασε τὸ κλειδίον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ θυρωροῦ.

— « Βλέπω, » εἶπε περιφρονητικῶς, « ὅτι ἐγὼ μόνος πρέπει νὰ τὴν ἀνοίξω. » Καὶ πρὶν προφθάσωσι νὰ τὸν ἐμποδίσωσιν οἱ ἀκόλουθοί του, ἤνοιξε τὴν δρυοπαγῆ χονδρὴν θύραν, καὶ ἐμβῆκεν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν, εἰπών· « Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. » Οἱ τρεῖς του ὀπαδοὶ, ὁρμώμενοι μᾶλλον ἀπὸ περιέργειαν ἰσχυροτέραν ἀπὸ τὸν φόβον, καὶ ἐντρεπόμενοι ἴσως νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸν βασιλέα των, ἐμβῆκαν μετ' αὐτοῦ.

Ἡ μεγάλη αἴθουσα ἐφωτίζετο ἀπὸ πλῆθος λαμπάδων. Μαῦρα περίῤῥαπτα κατεῖχαν τὴν θέσιν τῶν προηγουμένων ἐφ' ὧν ἦσαν ζωγραφισμέναι ἀνθρώπων εἰκόνες. Ἀπὸ τὴν μίαν ἕως τὴν ἄλλην ἄκραν τῶν τοίχων ἐκρέμαντο ὡς πάντοτε κατὰ τάξιν, σημαῖαι γερμανικαὶ, δανικαὶ ἢ ρωσικαὶ, τρόπαια τῶν στρατιωτῶν τοῦ Γουστάβου-Ἀδόλφου. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ αὐτῶν ἦσαν σημαῖαι σουηδικαὶ, σκεπασμέναι μὲ πένθιμα ὑφάσματα.

Μέγα πλῆθος ἀνθρώπων ἐκάθηντο ἐπὶ τῶν σκαμνίων. Αἱ τέσσαρες Τάξεις τοῦ Κράτους, ἡ τῶν εὐγενῶν, ἡ τῶν κληρικῶν, ἡ μέση τάξις καὶ ἡ τῶν χωρικῶν, κατεῖχον ἑκάστη τὴν ἰδίαν θέσιν· ὅλοι ἐφόρουν μαῦρα· καὶ τὸ ἀμήνος ἐκεῖνο τῶν ἀνθρωπίνων προσώπων τὰ ὁποῖα ἐφαίνοντο φωτεινὰ ἐν τῷ μέσῳ μελαίνων περιπετασμάτων καὶ ἐνδυμάτων, ἐθάμβοναν τοιουτοτρόπως τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὥστε κανεὶς ἀπὸ τοὺς τέσσαρας αὐτόπτας τῆς σκηνῆς ἐκείνης δὲν κατώρθωσε νὰ ἀναγνωρίσῃ μεταξὺ τοσούτου πλήθους, οὔτ' ἕν πρόσωπον γνώριμον. Οὕτω καὶ τῶν δραμάτων οἱ ὑποκριταὶ, παριστάμενοι ἐνώπιον πολυαρίθμου ἀκροατηρίου, δὲν βλέπουσιν εἰμὴ σωρὸν συγκεχυμένον, χωρὶς νὰ διακρίνωσιν οἱ ὀφθαλμοί των κανὲν ἄτομον.

Ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ θρόνου ὅθεν ὁ βασιλεὺς συνείθιζε ν' ἀγορεύῃ ἐπὶ συνελεύσεως, εἶδον πτῶμα καθημαγμένον, φέρον τῆς βασιλείας τὰ ἐμβλήματα. Ἐκ δεξιῶν, παιδίον ὀρθὸν καὶ μὲ διάδημα ἐπὶ κεφαλῆς, ἐκράτει σκῆπτρον εἰς τὴν χεῖρα· πρὸς ἀριστερὰν, ἄνθρωπός τις ἠλικιωμένος, ἢ μᾶλλον ἄλλο φάντασμα, ἐζηρίζετο ἐπὶ τοῦ θρόνου. Ἐφόρει τὸν ἐπίσημον μανδύαν τῶν παλαιῶν Κυβερνητῶν τῆς Σουηδίας, πρὶν καταστεθῇ βασίλειον ἀπὸ τὸν Βάζαν. Κατέναντι τοῦ θρόνου, πολλοὶ αὐστηροῦ καὶ ἐμβριθοῦς ἤθους, φοροῦντες μέλανας ἐπενδύτας ποδήρεις, καὶ φαινόμενοι δικασταί, ἐκάθηντο ἐνώπιον τραπέζης, ἐφ' ἧς ἔκειντο μεγάλα βιβλία καὶ περγαμηναί. Μεταξὺ δὲ τοῦ θρόνου καὶ τῶν καθισμάτων τῆς συνελεύσεως ὑπῆρχε κορμὸς σκεπασμένος μὲ μαῦρον ὕφασμα, καὶ πέλεκυς παρ' αὐτῷ.

Οὐδεὶς ἐκ τῶν συγκροτούντων τὴν ὑπεράνθρωπον ἐκείνην ὀμήγυριν δὲν ἔδειξεν ὅτι παρετήρησε τὴν παρουσίαν τοῦ Καρόλου καὶ τῶν τριῶν ἀκολούθων του. Ὅταν εἰσῆλθαν, δὲν ἤκουσαν ἐν πρώτοις εἰμὴ ψιθυρισμοὺς συγκεχυμένους, χωρὶς νὰ ἐννοήσωσιν οὔτε λέξιν. Μετὰ ταῦτα ὁ πρεσβύτερος τῶν μελανειμόνων δικαστῶν, ἐκεῖνος ὅστις ἐφαίνετο ὅτι ἐξεπλήρου προέδρου καθήκοντα, ἠγέρθη καὶ ἐκτύπησε τρὶς μὲ τὴν χεῖρα βιβλίον μέγιστον ἀνεωγμένον· καὶ παρευθὺς ἐγένετο σιωπή. Νέοι τινὲς εὐειδεῖς, πλουσίως ἐνδεδυμένοι, μὲ τὰς χεῖρας δεδεμένας ὀπισθάγκωνα, εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν διὰ θύρας ἀντικειμένης εἰς ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἤνοιξε Κάρολος ὁ ΙΑ'. Ἐβάδιζον μὲ κεφαλὴν ἀνυψωμένην καὶ μὲ βλέμμα ἀτάραχον. Ὄπισθεν αὐτῶν ἄνθρωπός τις ῥωμαλέος, φορῶν ἱμάτιον ἐκ δέρματος ψαροῦ, ἐκράτει τὰς ἄκρας τῶν σχοινίων δι' ὧν ἦσαν δεδεμέναι αἱ χεῖρές των. Ὁ βαδίζων πρῶτος, ὅστις ἐφαίνετο ὁ ἐγκριτώτερος τῶν αἰχμαλώτων, ἐστάθη ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης, πρὸ τοῦ κορμοῦ, καὶ τὸν παρετήρησε μὲ ὑπερήφανον καταφρόνησιν. Ταυτοχρόνως, τὸ πτῶμα ἐφάνη σπασμωδικῶς συνταραχθὲν, καὶ αἷμα ζεστὸν καὶ κόκκινον ἔτρεξεν ἀπὸ τὴν πληγήν του. Ὁ νέος ἐγονάτισε, ἐπρότεινε τὴν κεφαλήν· ὁ πέλεκυς ἠκτινοβόλησεν εἰς τὸν ἀέρα, καὶ κατέπεσεν ἐν ἀκαρεῖ μετὰ κρότου· τὸ αἷμα ἔρευσε ποταμηδὸν ἐπὶ τοῦ βήματος καὶ ἀνεμίχθη μὲ τὸ τοῦ πτώματος· ἡ δὲ κεφαλὴ, ἀναπηδήσασα πολλάκις ἐπὶ τοῦ κοκκινισαντος ἐδάφους, ἐκύλισε μέχρι τῶν ποδῶν τοῦ Καρόλου καὶ τὸν ἠμάτωσε.

Μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὸ θάμβος δὲν τὸν εἶχε συγχωρήσει νὰ ὁμιλήσῃ· ἀλλ' ὅταν εἶδε τὸ φρικτὸν ἐκεῖνο θέαμα, « ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώττης αὐτοῦ, » ἐπροχώρησεν ὀλίγον πρὸς τὸ βῆμα, καὶ ἀποταθεὶς πρὸς τὸ φάντασμα τὸ φοροῦν τὸν ἐπίσημον μανδύαν τῶν Κυβερνητῶν, ἐπρόφερε θαῤῥαλέως τὸ γνωστὸν τοῦτο ῥητόν· « Εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἦ, λάλησον· εἰ δὲ ἐκ τοῦ ἑτέρου, ἄφες ἡμᾶς ἐν εἰρήνῃ. »

Τὸ φάντασμα ἀπεκρίθη βραδέως καὶ μὲ τόνον φωνῆς ἐπίσημον· « ΚΑΡΟΛΕ ΒΑΣΙΛΕΥ ! τὸ αἷμα τοῦτο δὲν θέλει τρέξει ἐπὶ τῆς βασιλείας Σου ... (ἡ φωνή του ἔγεινεν ἐνταῦθα ὀλιγώτερον εὐκρινὴς) ἀλλὰ μετὰ πέντε βασιλείας. Συμφορὰ, συμφορὰ, συμφορὰ, εἰς τὸ αἷμα τοῦ Βάζα ! »

Καὶ εὐθὺς ἡ μορφὴ τῶν πολυαρίθμων μελῶν τῆς τεραστείου ἐκείνης συνελεύσεως ἤρχισε νὰ γίνεται ὀλιγώτερον εὐδιάκριτος, καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐφαίνοντο ὡς σκιαὶ χρωματισμέναι· μετ' ὀλίγον δὲ ἠφανίσθησαν ἐξ ὁλοκλήρου· αἱ φαντασιώδεις λαμπάδες ἐσβέσθησαν, αἱ δὲ τοῦ Καρόλου καὶ τῶν ὀπαδῶν του δὲν ἔρεγγον εἰμὴ τὰ παλαιὰ περίῤῥαπτα, ἐλαφρῶς σαλευόμενα ἀπὸ τὸν ἄνεμον. Ἠκούετο εἰσέτι, ἐπί τινα καιρὸν, θόρυβος ἐναρμόνιος, τὸν ὁποῖον εἰς ἐκ τῶν μαρτύρων ἐσύγκρινε μὲ τὸ ψιθύρισμα τοῦ ἀνέμου σείοντος τὰ φύλλα, καὶ ἄλλος μὲ τὸν ἦχον τὸν ὁποῖον ἐκβάλλουσιν αἱ χορδαὶ τῆς κιθάρας ὅταν κόπτωνται ἐνῷ τανύονται. Ὅλοι δὲ ἐβεβαίουν ἐκ συμφώνου ὅτι ἡ ὀπτασία διήρκεσε περὶ τὰ δέκα λεπτά.

Τὰ μαῦρα περιπετάσματα, ἡ κοπεῖσα κεφαλὴ, τὰ κατακλύσαντα τὸ ἔδαφος αἵματα, ὅλα ταῦτα ἔγειναν ἄφαντα ὁμοῦ μὲ τὰ φαντάσματα· τὸ πέδιλον μόνον τοῦ Καρόλου διετήρησε τὴν ἐρυθρᾶν κηλίδα, ἥτις μόνη ἤρκει εἰς τὸ νὰ τὸν ἀνενθυμίσῃ τὰς σκηνὰς τῆς νυκτὸς ἐκείνης, ἐάν ποτε δὲν ἤθελον ἐγχαραχθῆ καλῶς εἰς τὴν μνήμην του.

Ἐπανελθὼν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἔγραψε τὴν ἔκθεσιν τῶν ὅσα εἶδε, τὴν ὑπέγραψαν οἱ ἀκόλουθοί του, καὶ τὴν ὑπέγραψε καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος. Μὲ ὅλην δὲ τὴν προσοχὴν τὴν ὁποίαν κατέβαλον εἰς τὸ νὰ μὴ κοινολογηθῇ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐκθέσεως ταύτης, ἔγεινε γνωστὸν ζῶντος ἔτι Καρόλου τοῦ ΙΑ'. Αὕτη σώζεται καὶ σήμερον, καὶ κανεὶς ἄχρι τοῦδε δὲν ἐφαντάσθη νὰ ἐξελέγξῃ αὐτὴν ὡς ψευδῆ. Τὸ τέλος της εἶναι ἄξιον σημειώσεως· « Καὶ ἐὰν, λέγει ὁ βασιλεὺς, ὅ,τι ἐξέθεσα δὲν εἶναι αὐτόχρημα ἀλήθεια, ἀποβάλλω τὴν ἐλπίδα μελλούσης εὐτυχεστέρας ζωῆς, τῆς ὁποίας κατέστην ἴσως ἄξιος διά τινα ἀγαθὰ ἔργα, καὶ μάλιστα διὰ τὸν περὶ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ λαοῦ μου ἄοκνον ζῆλόν μου, καὶ διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν συμφερόντων εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων μου. »

Ἐὰν σήμερον ἐνθυμηθῶμεν τὸν θάνατον Γουστάβου τοῦ Γ' καὶ τὴν δίκην τοῦ δολοφόνου του Ἀγκαρστρόεμ, θέλομεν ἀνευρεῖ πολλὴν ὁμοιότητα μεταξὺ τοῦ συμβεβηκότος τούτου καὶ τῶν περιστάσεων τῆς παραδόξου προφητείας.

Ὁ ἀποκεφαλισθεὶς ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως τῶν Τάξεων νέος ἐσήμαινε τὸν Ἀγκαρστρόεμ·

Τὸ ἐστεμμένον πτῶμα, Γουστάβον τὸν Γ'·

Τὸ παιδίον, τὸν υἱὸν καὶ διάδοχόν του, Γουστάβον-Ἀδόλφον τὸν Δ'.

Καὶ ὁ γέρων, ἐπὶ τέλους, τὸν δοῦκα τῆς Σουδερμάνης, θεῖον Γουστάβου τοῦ Δ', χρηματίσαντα τὸ πρῶτον μὲν ἀντιβασιλέα, ἔπειτα δὲ βασιλέα μετὰ τὴν καθαίρεσιν τοῦ ἀνεψιοῦ του.

Ξ. Μ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΕΣΜΕΡΙΣΜΟΥ Η ΖΩΙΚΟΥ ΜΑΓΝΗΤΙΣΜΟΥ.

Ὁ μαγνήτης ἐθεωρεῖτο ἔκπαλαι ὡς φάρμακον ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους, τοὺς Πέρσας καὶ τοὺς Ἰνδούς, οἵτινες ἔφερον αὐτὸν ὡς περίαπτον (χαϊμαλὶ) μόνον. Ὁ δὲ Γαληνὸς καὶ Διοσκουρίδης ἐθεώρουν αὐτὸν ὡς ἱδραγωγὸν, διδόμενον ἐσωτερικῶς. Ἐκ τῶν ἐφαρμογῶν τούτων, πλὴν τῶν ἄλλων αὐτοῦ χρήσεων, προέβησαν καὶ εἰς τὸν ζωϊκὸν μαγνητισμόν.

Ὁ Μέσμερος, ἰατρὸς τῆς Σοαβίας ἐν Γερμανίᾳ, ἐνασχολούμενος εἰς τὰς διὰ τοῦ μαγνήτου θεραπείας, καὶ πειραθεὶς νὰ ἐξηγήσῃ ταύτας διὰ τῆς ἐπιῤῥοῆς τῶν ἀστέρων, θεωρεῖται καὶ εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Μεσμερισμοῦ. Παραιτήσας δὲ ἀκολούθως τὸν μαγνήτην, κατέφυγεν εἰς τὰς ἀνατρίψεις, παρακινηθεὶς, ὡς λέγει, ἐκ τῆς γνώσεως τοῦ ὅτι οἱ φυσικοὶ, ὅπως μαγνητίσωσι τὸν σίδηρον, ἐπισύρουσιν ἄνωθεν τούτου τὸν φυσικὸν μαγνήτην, καὶ διὰ τῆς κινήσεως ταύτης ἀνακτύσσονται τὰ τοῦ βορείου καὶ νοτείου πόλου ῥευστά· καὶ τὸ τοιοῦτον τοῦ μαγνητισμοῦ εἶδος ἐφάνη χρησιμεῦον εἰς διάφορα νευρικὰ νοσήματα.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὸν ζωϊκὸν μαγνητισμὸν, ὁ Μέσμερος ἐπρέσβευεν ὅτι, δι' ὅλου τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, διαχωρεῖ λεπτόν τι ῥευστὸν, ὥσπερ ὁ αἰθὴρ, θεωρῶν τοῦτο ὅμοιον μὲ τὸ ἠλεκτρικὸν ῥευστόν. Ἐδόξαζε προσέτι ὅτι τὸ παθαίνεσθαι τινὰ μαγνητικῶς ἐκφαίνεται περισσότερον ἐπὶ τῆς νοσερᾶς καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἧττον ἐνδεικνύμενον εἰς τὴν ὑγειᾶ κατάστασιν.

Προτιθέμενοι νὰ δώσωμεν μόνον γενικήν τινα ἰδέαν περὶ τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ, καὶ παραλείποντες τὰς πλείστας αὐτοῦ θαυματουργοὺς ἐνεργείας, ἐμβαίνομεν εἰς αὐτὴν τοῦ πράγματος τὴν ἔκθεσιν.

Κατὰ τὸν Μέσμερον. ἕκαστος ἄνθρωπος δύναται νὰ μαγνητίσῃ ἕτερον, ἀρκεῖ, ὡς λέγει, νὰ ἔχῃ ὁ μαγνητιστὴς τὰς ἀκολούθους ἰδιότητας·

Α'. Ὁ μαγνητιστὴς ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ τινὰ διάθεσιν πρὸς τὸν μαγνητισμὸν, καὶ πίστιν ἀκράδαντον εἰς τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ·

Β'. Νὰ ὑπερτερῇ τὸν μαγνητιζόμενον κατά τε τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὰ τῆς φύσεως πλεονεκτήματα, τοὐτέστιν ἂν ὁ μαγνητιζόμενος ἦναι πεπαιδευμένος, πλούσιος, ὡραῖος, ὁ μαγνητιστὴς ἔτι περισσότερον· πλὴν τούτων ὁ Μέσμερος προσθέτει ὅτι αἱ γυναῖκες, εἰς ἃς τὸ νευρικὸν σύστημα εἶναι μᾶλλον ἀνεπτυγμένον, μαγνητίζονται εὐκολώτερον ἢ οἱ ἄνδρες.

Ἰδοὺ δὲ τίνι τρόπῳ ὁ Μέσμερος ἐμαγνήτιζεν. Ὁ μέλλων νὰ μαγνητισθῇ καθήζεται ἀντικρὺς τοῦ μαγνητιστοῦ, ὅστις ἐγγίζει τὰ γόνατα καὶ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν του πρὸς τὰ τοῦ ἄλλου. Λαμβάνων ἔπειτα ὁ μαγνητιστὴς τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων τῆς χειρὸς κρατεῖ αὐτὰ, ἕως ἂν ἰσορροπήσῃ ἡ θερμοκρασία ἀμφοτέρων. Φέρει ἀκολούθως τοὺς δακτύλους εἰς τοὺς ὤμους, καταβιβάζει αὐτοὺς ἔπειτα, τὴν τῶν νεύρων ἀκολουθῶν διεύθυνσιν, καὶ φθάσας εἰς τὰ ἄκρα ἀνυψοῖ τὰς χεῖράς του, καὶ ἐπιστρέφει πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. Τὸ αὐτὸ πράττει ὁ μαγνητιστὴς καὶ εἰς τὰ κάτω ἄκρα τοῦ σώματος. Τῶν κινήσεων

τούτων πολλάκις ἐπαναληφθεισῶν, φέρει ὁ μαγνητιστὴς τὰς χεῖράς του εἰς τὸ ἐπιγάστριον τοῦ μαγνητιζομένου. Τούτων γενομένων, ἄρχονται τὰ ἀκόλουθα νὰ φαίνωνται συμπτώματα.

Ὁ μαγνητιζόμενος ἀνασκορδινᾶται, καταφέρεται εἰς ὕπνον, ἡ ἔμφυτος τοῦ σώματος θερμότης αὔξεται, τὸ πρόσωπον αὐτοῦ γίνεται ἐρυθρότερον, καὶ τὸ δέρμα του νωτίζεται· καὶ ταῦτα μὲν, ἂν ὁ μαγνητιστὴς μετρίως ἐπενεργήσῃ· ἂν δὲ εἰς ἀνώτερον βαθμὸν, ὁ μαγνητιζόμενος βυθίζεται εἰς ὕπνον βαθύτατον, ἀναισθητεῖ εἰς τὰς ἐκτὸς αὐτοῦ ἐνεργείας, οὐδεμίαν πλέον ἔχων κοινωνίαν μὲ τὰ ἐκτὸς αὐτοῦ γινόμενα, καὶ οὕτω διακείμενος ἄγεται καὶ φέρεται κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ μαγνητιστοῦ, ὅστις καὶ μόνος δύναται νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς ἐγρήγορον, ἐπιθέτων τὴν χεῖρά του εἰς τὸ ἐπιγάστριον τοῦ μαγνητιζομένου, ἔνθα, λέγει, συλλέγεται, ὡς εἰς λουγδουνικὴν λάγηνον, τὸ μαγνητικὸν ρευστόν. Ἀφοῦ τοιουτοτρόπως ἀποκοιμίσῃ καὶ ἐγείρῃ αὖθις τὸ μαγνητιζόμενον πολλάκις, ἀφοῦ ἐν ἄλλαις λέξεσι συνειθίσῃ καὶ ἐξοικειώσῃ αὐτὸν μὲ τὸν μαγνητισμὸν, τότε ἐρωτᾷ τὸν μαγνητιζόμενον περὶ οὗ τινος θέλει, λόγου χάριν περὶ τῆς ὁποίας πάσχει, ἂν τυχὸν νοσῇ, νόσου καὶ τοῦ καταλλήλου πρὸς θεραπείαν του φαρμάκου, ἢ περί τινος μακρὰν αὐτοῦ πραττομένου συμβάντος, οὐχὶ δὲ καὶ, ὡς θέλουσί τινες, καὶ περὶ τῶν μελλόντων γενήσεσθαι, καὶ ὁ μαγνητιζόμενος ἀποκρίνεται.

Ἡ διεγειρομένη μαγνητικὴ ἢ νευρικὴ ἀτμοσφαῖρα ἐπιῤῥεάζει μόνον τόν τε μαγνητιστὴν καὶ μαγνητιζόμενον, διότι πᾶς ἄλλος ἐρωτῶν οὐδεμίαν λαμβάνει ἀπάντησιν. Συγχέονται λοιπὸν ἀμφότεροι, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκονται νευρικὴν ἀτμοσφαῖραν, καὶ ὅ,τι μόνον ὁ μαγνητιστὴς ἐπιθυμεῖ, τοῦτο καὶ ὁ μαγνητιζόμενος πράττει. Ἐν ἑνὶ λόγῳ ὁ μαγνητιζόμενος καθίσταται αἰχμάλωτος τοῦ μαγνητιστοῦ.

Ἂν καὶ ἡ ἐξήγησις τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ συνδέεται μὲ πολλὰς δυσκολίας, μεταφυσικῆς καταντώσης τῆς λύσεως, μολαταῦτα ἐνομίσαμεν καλὸν νὰ ῥίψωμεν ἐν τῷ μέσῳ συμπεράσματα τινὰ, ἀρχάς τινάς, σχετιζομένας πρὸς τὸ πρᾶγμα.

Ὁ ὕπνος, ὡς γνωστὸν, προκαλεῖται διὰ πολλῶν φυσικῶν μέσων, ὡς διὰ τοῦ ὀπίου, πρὸς δὲ καὶ διὰ τῶν κατὰ σάρκα ἐντρίψεων. Πολλοὶ δὲ τῶν ἀνθρώπων εἶναι διατεθειμένοι νὰ ὁμιλῶσι καθ' ὕπνον· οἱ ὑπνοβάται πράττουσι ὑπνώττοντες ἐντελέστερον τὰ ἑαυτῶν ἔργα ἢ ἐγρηγοροῦντες. Εἶδον δὲ καὶ ὑπνοβάτην, ὅστις, κατὰ τὸν παροξυσμὸν τῆς ὑπνοβασίας του, προέλεγε τινὰ πράγματα. Ὑπάρχει δὲ ὁ τοιοῦτος σήμερον στρατιώτης τῆς γραμμῆς. Τούτων δοθέντων, τὰ λοιπὰ τοῦ μαγνητισμοῦ φαινόμενα παρέπονται· καὶ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι, ἐν τοιαύτῃ καταστάσει, ἡ ψυχὴ συγκεντρουμένη ἐν ἑαυτῇ, καὶ μὴ παρεμποδιζομένη ὑπὸ τῶν ἔξωθεν αἰσθητῶν ὄντων, ἀναλαμβάνουσα ὅλην αὐτῆς τὴν ἐνεργητικότητα καὶ ἔντασιν διορᾷ βαθύτερον καὶ εὐκρινέστερον τὰ γιγνόμενα καὶ γενησόμενα, ὡς ὁ ὀφθαλμὸς εἰς ἀνέφελον ὁρίζοντα.

Εὐάγγελος.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

Ἀθῆναι, τῇ 28 Μαρτίου 1849.

Ἀνερρίφθω κύβος. — Ἰούλιος Καῖσαρ. — Κάρολος Ἀλβέρτος καὶ Ἰταλία. — Αὐστρία. — Βενδιγραῖτζ καὶ Οὐγγαρία. — Μπὲμ καὶ Τρασιλβανία. — Γερμανία καὶ Ῥωσσία. — Ἀνατολή. — Ἑλλάς. — Ἡ Ἄνοιξις.—Θάνατος καὶ Ὑμέναιος. — Δάκρυα ἐπικήδεια καὶ ἄνθη νυμφικά. — Ὁ ποιητὴς καὶ ἡ μελλόνυμφος.— Κ ΚΕ'. Μαρτίου. — Ἡ ἄπιστος σύζυγος. — Ἡ φρικώδης ἀπάνη.

Alea jacta est! *Ἀνερρίφθω κύβος!* Τοιαῦτα ἐπεφώνησεν ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ, ὅταν, διστάσας πρὸς στιγμὴν, ἀπεφάσισε νὰ διαβῇ τὸν Ρουβίκωνα ποταμὸν διὰ νὰ εἰσπέσῃ εἰς τὴν Ῥώμην τοὺς ἐχθρούς του τιμωρήσων. Ἐπρόκειτο τότε δι' αὐτῶν περὶ τῶν ὅλων, διὰ τοῦτο, « ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν ὁρίζοντα ... καὶ « λογισμὸς, λέγει ὁ Πλούταρχος, αὐτὸν εἰσῄει μᾶλ- « λον ἐγγίζοντα τῷ δεινῷ καὶ περιφερόμενον τῷ με- « γέθει τῶν τολμωμένων, ἔσχετο δρόμου ... Τέλος « δὲ μετὰ θυμοῦ τινος, ὥσπερ ἀφεὶς ἑαυτὸν ἐκ τοῦ « λογισμοῦ πρὸς τὸ μέλλον, καὶ τοῦτο δὴ τὸ κοινὸν « τοῖς εἰς τύχας ἐμβαίνουσιν ἀπόρους καὶ τόλμας « προοίμιον ὑπειπὼν « Ἀνερρίφθω κύβος. » ὥρμησε « πρὸς τὴν διάβασιν ... »

Καὶ ἡ παροῦσα κατάστασις τῶν λαῶν τοιαύτην τινὰ περίστασιν ἀκμὴν καὶ αἱ μόρισμοι ἐκεῖναι λέξεις « ἀνερρίφθω κύβος· » ἃς ὁ Λαμαρτίνος προφητικῶς πως ἀπὸ τοῦ βουλευτικοῦ βήματος ἔῤῥιψεν, ἐγένοντο, οὕτως εἰπεῖν, τὸ σύνθημα καὶ τὸ ἔμβλημα τῆς παρούσης ἐποχῆς.

Σοβαρὰ καὶ μεγάλη ἐποχή!

Ἀπὸ ἑνὸς ἤδη ἔτους οἱ λαοὶ ἀναῤῥίπτουσιν ἀλληλοδιαδόχως τοὺς κύβους, καὶ ὅμως οὐδεὶς αὐτῶν δύναται νὰ εἰπῇ, ὡς ὁ Καῖσαρ, ὅτι « ἐν ἡμέραις ἑξήκοντα πάσης ἀναιμωτὶ τῆς Ἰταλίας κύριος ἐγένετο· » διότι τὰ πάντα ἐσαλεύθησαν ἐκ βάθρων καὶ οὐδὲν νέον ἐθεμελιώθη ... ἄδηλον δὲ τὸ μέλλον καὶ ἀόριστον.

Καὶ ὁ Κάρολος Ἀλβέρτος, βασιλεὺς τῆς Σαρδηνίας, ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τῆς βουλῆς τοῦ ἔθνους του νὰ δράξῃ τὰ ὅπλα κατὰ τῆς Αὐστρίας, ἀπεῖπε τὴν 10 ἢ 12 μαρτίου (ἔ. ν.) εἰς τὸν στρατάρχην Ῥαδέσκην τὴν ἀνακωχὴν, ἀλλὰ μόλις συνεκροτήθησαν δύω μάχαι, τοῦ Ῥαδέσκη εἰσπεσόντος εἰς τὸ Σαρδικὸν ἔδαφος, καὶ ὁ στρατὸς τῶν Πεδεμοντίων ἡττήθη, καὶ οὗτοι μὲν ἠναγκάσθησαν νὰ δεχθῶσι τὰς ἐπιβληθείσας αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ γηραιοῦ στρατάρχου, ἐνώπιον τῆς πρωτευούσης της καὶ τοῦ Ταυρίνου, συνθήκας, ὁ δὲ Κάρολος Ἀλβέρτος ν' ἀποθέσῃ τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ του, δουκὸς τῆς Σαβοΐας καὶ νὰ φύγῃ μακρὰν, εἰς τὴν Πορτογαλλίαν.

Ὁ κύπος οὗτος βεβαίως δύναται νὰ ἔχῃ πολλὴν ῥοπὴν εἰς τὰς τύχας τῶν νεωσυσταθεισῶν δημοκρατιῶν τῆς Ῥώμης καὶ Τοσκάνης· τῆς δὲ Λομβαρδίας νέας συλλαβούσης ἐλπίδας ἀπελευθερώσεως, ἴσως ἀπεφασίσθη ἡ τύχη! ἴσως δὲ καὶ αἱ ἐλπίδες αὗται ματαιωθῶσιν ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Εἰς Αὐστρίαν δὲ, ἐνῷ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις τοῦ Κρεμσὴρ μακρὰς ἠργάζετο λογομαχίας περὶ τῆς κυριαρχίας τοῦ λαοῦ καὶ τῶν θεμελιωδῶν τοῦ αὐστριακοῦ λαοῦ δικαιωμάτων, ὁ Αὐτοκράτωρ αἴφνης διαλύει αὐτὴν καὶ χορηγεῖ οἴκοθεν Σύνταγμα.

« Ἡ Ἐθνοσυνέλευσις, εἶπεν ὁ Αὐτοκράτωρ ἐν τῇ προκηρύξει του, ἀντὶ τοῦ νὰ φροντίσῃ νὰ τελειώσῃ ταχύτατα τὸν θεμελειώδη τῆς αὐτοκρατορίας νόμον, ἐδαπάνα τὸν χρόνον αὐτῆς εἰς ἀνωφελεῖς καὶ ματαίας συζητήσεις, ὑποθάλπουσα τοιουτοτρόπως τὴν ἐπαναστατικὴν τῶν ἐπικρατειῶν μας κατάστασιν, ἥτις ἠδύνατο ἐπὶ τέλους νὰ προξενήσῃ τὸν ὄλεθρον τῶν λαῶν τῆς Αὐτοκρατορίας μας. Ἔγνωμεν δὲ, τὴν μὲν ταραχοποιὸν ἐκείνην Συνέλευσιν νὰ διαλύσωμεν, εἰς δὲ τοὺς λαούς μας νὰ χορηγήσωμεν ἡμεῖς αὐτοὶ Σύνταγμα, σύμφωνον μὲ τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἐπιθυμίας του. »

Καὶ τὸ Σύνταγμα ἐδόθη, ἡ δὲ Συνέλευσις διελύθη, συλληφθέντων καὶ πολλῶν ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων, κατὰ τῶν ὁποίων ὑπῆρχον ὑποψίαι ἐνοχοποιήσεως, εἰς τὴν τελευταίαν ἐπανάστασιν τῆς Βιέννης.

Ὁ μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Οὐγγρων πόλεμος ἐξακολουθεῖ πεισματώδης, καὶ μέχρι τινὸς μὲν νικηφοροῦντες ἐφαίνοντο οἱ Αὐστριακοί· ἀλλ ἐτράπησαν ἔπειτα αἱ τύχαι τοῦ πολέμου, καὶ οἱ Οὔγγροι πολλὰς ἔλαβον νίκας κατὰ τῶν πολεμίων.

Ὁ ἀήττητος μέχρι τινὸς καὶ ὡμὼς τῆς Πράγας καὶ Βιέννης νικητὴς, ὁ Βενδιγραῖτζ, ἠναγκάσθη δὶς νὰ τραπῇ εἰς φυγὴν ἐνώπιον τῶν ὀρεσειβίων πολεμιστῶν τῆς Οὐγγαρίας καὶ ὁ λελωβημένην ἔχων τὴν χεῖρα ἤδη Οὔγγρος στρατηγὸς Μπὲμ καὶ τοὺς Αὐστριακοὺς κατέλαβεν ἐν Τρασιλβανίᾳ, τὰς δύω ἁλοῦς αὐτῆς πδωτευούσας καὶ τὴν ἑτέραν εἰς διαπραγὴν καὶ εἰς πῦρ παροδοὺς, καὶ τὸν Ῥωσσικὸν στρατὸν ἔτρεψεν εἰς φυγήν. Οἱ Ῥῶσοι θέλουν συγκεντρωθῆ καὶ ὡρμήσει βεβαίως ἰσχυρότεροι εἰς Τρασυλβανίαν διὰ νὰ ἐκδικήσωσι τὴν ἧτταν των, καὶ ἂν ὡς δὲ ἀμφιβάλλεται, νικηθοῦν αἱ Οὐγγρικαὶ φάλαγγες, τίς δὲν προβλέπει, ὁποία περιμένει καταστροφὴ τὴν καλὴν ἐκείνην χώραν, γενησομένην παλαίστραν πεισματώδους καὶ καταστρεπτικοῦ πολέμου.

Καθ' ἃς ἔχομεν τελευταίας εἰδήσεις, φαίνεται ὅτι ἐπίκειται πόλεμος καὶ μεταξὺ τῆς Ῥωσίας καὶ ἁπάσης τῆς Γερμανίας· τοιαύτη λέγεται ὅτι διεδηλώθη κήρυξις ἀπὸ τῆς ἐν Φραγκφόρτῃ συνεδριαζούσης εἰσέτι Γερμανικῆς Ἐθνοσυνελεύσεως· ὥστε τὰ πάντα προαγγέλλουσιν ἤδη ἐπικείμενον γενικόν τινα πόλεμον, τὸν ὁποῖον φαίνεται ἀδύνατον ν' ἀποφύγῃ ἡ πολυτάραχος Εὐρώπη. « Πάθη γὰρ ἀντίπαλα, καὶ βίαια κατέχει κινήματα πάντα τόπον » κατὰ τὸν πλουταρχικὸν δὴ τοῦτο.

Ἡ δὲ Ἀνατολή; Ἐνταῦθα φαίνονται διεσκεδασμένα κατὰ τὸ παρὸν τὰ συμπυκνωθέντα πρὸ μικροῦ νέφη. Τῆς Δύσεως τὰ συμβάντα θέλουν ἀντιπερισπάσει τὰς ἐγερθείσας δυσκολίας. Ἡ δὲ λύσις τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος δὲν ἐπέστη εἰσέτι, καὶ τὸ ὡραῖον τοῦτο τῆς Εὐρώπης μέρος θέλει μείνει ἀτάραχον βεβαίως, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ προβῇ εἰς τὸ στάδιον τοῦ πολιτισμοῦ, εἰς ὃ πρὸ ὀλίγου εἰσῆλθε.

Προμαντεύομεν τοῦτο καὶ διὰ τὴν Τουρκίαν καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα, διότι εἰς μὲν τὴν Τουρκίαν εὑρεθέντων ἄντικρυ τῶν δύω στοιχείων, τοῦ τῆς προόδου καὶ τοῦ τῆς στασιμότητος, ἐνίκησε τὸ πρῶτον, ἐν δὲ τῇ Ἑλλάδι σοβαρὰ ἐλήφθησαν ἐσχάτως μέτρα κατὰ τῆς ἀταξίας καὶ κακουργίας, ἡ σύστασις τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ, καὶ ἡ κατὰ τῶν λῃστῶν δραστηρία καὶ ἐπιτυχὴς καταδίωξις, ὥστε ἀπὸ τοῦδε δυνάμεθα νὰ ἀναγγείλωμεν εἰς πάντας, ὅτι καὶ ἀσφάλεια ἐντελὴς καὶ ἡσυχία ἀδιάσειστος θέλει ἐπικρατήσει εἰς τὴν προσφιλῆ ταύτην τῶν Θεῶν χώραν.

Ναὶ, εἶναι προσφιλὴς ἡ Ἑλληνὶς χώρα εἰς τοὺς ἀρχαίους θεούς της, ἀλλὰ φοβοῦμαι μὴ αἱ Θεαὶ αὐτῆς τὴν ἔχουσι δι' ὀργὴν, διότι καὶ αἱ Μοῦσαι καὶ αἱ Χάριτες καὶ ἡ Ἀφροδίτη ἀπόδημοι αὐτῆς διάγουσιν, ὡς μὴ θέλουσαι τὴν παλαιὰν αὐτῶν νὰ ἀναγνωρίσωσι πατρίδα εἰς τὴν παροῦσαν . . . . ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ περικαλλὴς Θεὰ τῆς Ἀνοίξεως, ἡ πιστὴ ἀείποτε φίλη τῆς Ἑλλάδος βραδυποροῦσα καὶ οἰωνεὶ ἄκουσα ἐφέτος προβαίνει. Ὀργίσθη ἄραγε διότι ὁ ἀδελφός της Χειμὼν δρυμὺ εἶδε ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἐμπλήσας καὶ τὰ ὄρη καὶ τὰς πεδιάδας αὐτῆς χιόνος;

Ἐπεθυμοῦμεν, τῇ ἀληθείᾳ, ἂν καὶ διὰ τοῦ ἀσθενοῦς καὶ ἥκιστα ποιητικοῦ καλάμου μας, νὰ περιγράψωμεν τὰς ἀφάτους καλλονὰς τῆς ἑλληνικῆς ἀνοίξεως, τῆς τοσοῦτον τερπνῆς, ἀλλὰ τὸν ἥλιον ζοφερὰ καλύπτουσι νέφη, μόλις ἤδη σταγόνας τινὰς κομίσαντα ζωηρόρου ὑετοῦ, καὶ ἄνεμοι ἀπαρκτίαι βοΐζουσιν ἐπὶ τοῦ πόντου ... καλύπτει μὲν χλόη τὰς πεδιάδας, ἀλλ' ἐλλείπουσιν αἱ ὀσμαὶ καὶ αἱ αὖραι τῆς ἀνοίξεως, καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων βραδέως ἀναθάλλουσι τὰ νεογνὰ φύλλα ...

Εἶναι δυνατὸν τὰ πάντα νὰ μεταβληθοῦν ἐν Ἑλλάδι τοσοῦτον! καὶ ἡ ἄνθρωποι καὶ ἡ φύσις.

Ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς Ἔρως πτερόεις φεύγει τὴν προσφιλῆ πατρίδα του, καὶ ἂν ἔλθῃ ποτὲ ἐν αὐτῇ, ἔρχεται ἔκφυλος καὶ παροδικός.

Τὰ *Ἔργα* καὶ αἱ *Ἡμέραι* δὲν δύνανται, οὐαί! νὰ τύχωσι σήμερον ἀντικειμένου τοιούτου, καὶ μόλις εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Ὑμεναίου ἐνίοτε ἄνθη τινὰ ἔχουν νὰ ῥίψωσι, καὶ ἔτι συχνότερα δάκρυα ἐπὶ τοῦ τάφου ἀνδρὸς τινὸς ἢ γυναικὸς Ἑλληνίδος διασήμων.

Ἀνὴρ ἐνάρετος καὶ ἀδέκαστος, ὁ Κλονάρης, Γερουσιαστὴς ἀνεξάρτητος, καὶ Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου δέκα ἓξ ἔτη, ἀπεβίωσε πρό τινων ἡμερῶν ἀπὸ αἰρνίδιον θάνατον, καὶ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἀπήγγειλε λόγον σύντομον καὶ εὐφραδῆ ἀρχαῖος του συναδελφὸς καὶ φίλος, ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου Κ. Πολυζωΐδης. Πρὸ αὐτοῦ δὲ μετέβη εἰς οὐρανὸν, γυνὴ προσφιλὴς εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ χήρα ἀειμνήστου ἀνδρὸς, τοῦ ἥρωος τοῦ Σέκου Γεωργίου τοῦ Ὀλυμπίου.

Ἀλλ' ὁ Ὑμέναιος! Ὦ! τούτου τὰ ἔργα εἶναι τοῖς πᾶσιν ἀρεστὰ, ἐκτὸς τοῖς Ζακυνθίοις, οἵτινες διαμαρτύρονται διὰ τῶν ἐφημερίδων των, διότι Ἕλληνες ἐξ Ἑλλάδος ἀφαιροῦσιν αὐτοῖς τὰς Ζακυνθίους Ἑλληνίδας, ὡς νὰ μετέβαινον αὗται εἰς ξένην γῆν, ὡς' νὰ μὴν ἐκήρυττον οἱ ἴδιοι, ὅτι Ἑπτάνησος καὶ Ἑλλὰς εἶναι ἀχώριστοι καὶ προσφιλεῖς ἀδελφαί! Καὶ μὴ εἶναι

οἱ νύμφιοι ἐκ τῶν τυχόντων; Μήπως τὰ παρθενικὰ αὐτῶν ἄνθη δὲν δρέπουσι ποιητικαὶ χεῖρες; Τοῦ Σολωμοῦ τὴν πατρίδα ἐπεσκέφθη ἕτερος ἔξοχος ποιητής, καὶ ἐκ τῶν κήπων της ἐξελέξατο ἓν ῥόδον εὐανθές, μίαν νεάνιδα μειδιάσασαν ἠδὺ τῷ ὁρίζοντι τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ δὲ μελλόνυμφος τίνα μὲν δὲν τῇ προκτοίμασε ὑποδοχήν, τίνα δὲ τέρψιν; Τὰ κασεμέρια, ὁ χρυσὸς, οἱ ἀδάμαντες, τὰ μῦρα, οἱ τάπητες τῆς Ἀσίας ἐχύθησαν ἀφειδῶς εἰς τοὺς πόδας τῆς Νύμφης, καὶ ἡ διάπυρος καὶ ποιητικὴ καρδία τοῦ νυμφίου διεχύθη ὅλη εἰς μελῳδίας. Εὐτυχὴς ὁ ποιητής! εὐτυχὴς καὶ ἡ κόρη!

Ἀλλ' ἤδη καιρὸς νὰ μεταβῶμεν εἰς πεζικώτερα ἀντικείμενα. Ἰδοὺ πρώτην φορὰν ἀπό τινων μηνῶν, δὲν ἔχομεν ν' ἀναγγείλωμεν μηνιαίαν ὑπουργικὴν τροποποίησιν, ἥτις βεβαίως ἤθελε συμβῇ, ἂν δὲν ἐμεσολάβουν αἱ ἅγιαι αὗται ἡμέραι, καὶ μάλιστα ἡ μεγάλη τῆς Ἑλλάδος ἑορτὴ τῆς 25 ΜΑΡΤΙΟΥ.

Ἡ ἡμέρα αὕτη ἑωρτάσθη ὡς τὸ σύνηθες μετὰ μεγάλης παρατάξεως. Ὁ προσφιλὴς ἡμῶν Ἄναξ μετὰ τῆς χαριτοβρύτου βασιλίσσης μας, τὴν ἐθνικὴν ἀμφότεροι ἠμφιεσμένοι ἐνδυμασίαν, ἐπὶ ἁμάξης χρυσοστολίστου καὶ συρομένης ὑπὸ ἓξ ἵππων, προσῆλθον ἀπὸ πρωΐας εἰς τὸν Ναὸν ἵν' ἀκούσωσι τὴν δοξολογίαν. Ἓξ ἕτεραι ἅμαξαι τὰς κυρίας τῆς αὐλῆς καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς φέρουσαι, ἐπορεύοντο ὄπισθεν, ἡν δὲ ἑκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ παρατεταγμένος στρατὸς καὶ μουσική· εἰς δὲ τὴν εἴσοδον τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος ἄψις ἠγείρετο θριαμβευτικὴ μὲ κλάδους μύρτου καὶ φοινίκων κεκοσμημένη, καὶ διαφόρους φέρουσα ἐπιγραφὰς, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἡ βασιλικὴ συνοδεία διέβη. Μετὰ τὸ τέλος τῆς δοξολογίας, τὸ βασιλικὸν ζεῦγος ἐπέστρεψεν εἰς τ' ἀνάκτορα ὑπὸ ἐνθουσιωδῶν προπομπευόμενον ζητογραυγῶν, καὶ ὁ στρατὸς συμποσούμενος εἰς ἄνδρας ὑπὲρ τοὺς χιλίους, συνάμα τῷ ἱππικῷ καὶ τῷ πυροβολικῷ, παρήλλαξεν ἐνώπιον τῶν ἀνακτόρων.

Ἂν καὶ ἡ ἡμέρα ἦτο ζοφερὰ καὶ κατηφὴς, πολὺς ὅμως ἦν ὁ περινοστῶν ὄχλος, τὴν ἐθνικὴν ταύτην ἡμέραν πανηγυρίζων, ἀλλ' ἄνευ ἐνθουσιασμοῦ...

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς μικρᾶς μας Ἑλλάδος. Περὶ δὲ Γαλλίας οὐδὲν ἠθέλομεν ἔχει τὰν φορὰν ταύτην νὰ εἴπωμεν, διότι ἤδη αὐτοῦ τὰ πάντα ἡσυχάζουσι καὶ τὴν τακτικὴν ἔλαβον πορείαν, ἂν εἰς τὰς ἐφημερίδας αὐτῆς δὲν ἀνεγινώσκομεν τραγικώτατόν τι συμβάν, ὅπερ καὶ ἡμεῖς θέλομεν διηγηθῆ χάριν τῶν ἀναγνωστῶν μας.

Σύζυγός τις πρὸ καιροῦ ἰσχυρὰς εἶχε συλλάβει ὑπονοίας περὶ τῆς πίστεως τῆς γυναικός του, ἂν καὶ τεσσαρακοντούτιδος καὶ μητρὸς τεσσάρων τέκνων. Διὰ νὰ βεβαιωθῆ δὲ, ἂν ἦσαν ἀληθεῖς αἱ ὑποψίαι του, καταφεύγει εἰς τὸ σύνηθες παρὰ τοῖς προδιδομένοις συζύγοις στρατήγημα. Μιᾷ ἡμέρᾳ, ἀναγγέλλει ὅτι ὑπόθεσίς του τις τὸν καλεῖ διά τινας ἡμέρας ἐκτὸς τῶν Παρισίων καὶ τὴν αὐτὴν ἑσπέραν ἀναχωρεῖ.

Ἔρχεται ἡ ἑσπέρα καὶ ὁ σύζυγος λείπει· ἡ δὲ κυρία μένει ἐλεύθερος. Ἀλλὰ περὶ τὸ μεσονύκτιον αἴφνης ἡ θύρα τοῦ κοιτῶνός της κρούει, καὶ ὁ κρούων εἶναι ὁ σύζυγος, τῷ ὁποίῳ δὲν ἀνοίγεται. Τότε, ἔχων οὗτος μεθ' ἑαυτοῦ καὶ δύω του ἀδελφοὺς, τρέχει εἰς τὸν ἐξώστην, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπῆρχε θύρα φέρουσα εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς γυναικὸς, συντρίβει τὴν θύραν καὶ εἰσέρχεται... Ὁ ἐραστὴς ἦτο μετὰ τῆς γυναικὸς τοῦ δυστυχοῦς συζύγου... Τί συνέβη εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦτον οὐδεὶς γνωρίζει, ἀλλὰ δύο πυροβολισμοὶ ἠκούσθησαν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξέρχεται παράφορος καὶ πληγωμένος ὁ ἀνὴρ διὰ νὰ εἰδοποιήσῃ καὶ ἄλλους. Ἐν τούτοις ἡ γυνὴ, ἥτις εἰς τὴν σκηνὴν ταύτην προσεποιήθη τὴν λειποθυμημένην, δραπετεύει μετὰ τοῦ ἐραστοῦ της εἰς τὴν οἰκίαν τούτου, γειτνιάζουσαν καὶ ἔχουσαν διὰ τοῦ ἐξώστου συγκοινωνίαν μετὰ τῆς ἑτέρας, ἄγνωστον εἰς τὸν ἄνδρα.

Ἐπιστρέφει ὁ ἀνὴρ μετ' ὀλίγον, ἀλλ' εἰς τὸν κοιτῶνα οὐδένα εὑρίσκει. Τρέχει λοιπὸν πρὸς τὴν ἔξω θύραν τῆς οἰκίας διὰ νὰ συλλάβῃ ἐκεῖνον, ὅστις ἀφοῦ τὸν ἠτίμασε, ἠθέλησε καὶ νὰ τὸν φονεύσῃ.

Τὴν ἑσπέραν ἐκείνην εἰς ἄλλην τινὰ τῆς αὐτῆς οἰκίας ὀροφὴν ἐγίνετο χορός. Εἷς δὲ τῶν προσκεκλημένων, κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἔτυχε ν' ἀναχωρῇ τῆς συναναστροφῆς, καὶ τοῦτον ἀπαντήσας ἐπὶ τῆς κλίμακος ὁ ἔξω φρενῶν σύζυγος καὶ διὰ τὸν ἐραστὴν τῆς γυναικός του ὑπολαβών, ἐκραύγασε νὰ τὸν συλλάβωσι, καὶ διὰ τοῦ πιστολίου του πυροβολήσας τὸν ἔρριψεν αἱματόφυρτον κατὰ γῆς.

Τότε παράξενον ὤφθη θέαμα. Οἱ ἐν χορῷ ἅπαντες ἄνδρες, γυναῖκες τὸν πυροβολισμὸν ἀκούσαννες ἔτρεξαν ἔξω μὲ τοὺς πρὸς χορὸν στολισμοὺς των κραυγάζοντες καὶ φρίττοντες, τὸν δὲ δυστυχῆ ἐκεῖνον νέον, καί τοι λέγοντα τὴν ἀθωότητά του, ἡ ἀστυνομία κατὰ παρακίνησιν τοῦ ἀνδρὸς, ὡς εἶχεν αἱματωμένον καὶ εἰς κάθυγρον νύκτα, ἔσυρεν εἰς τὴν πολιτοφυλακήν.

Μόλις τὴν ἐπιοῦσαν ἐγνώσθη ἡ ἀπάτη! Ἀλλ' ἂν ἐκ τῆς ἀπάτης ταύτης ὁ νέος, ὅστις μόλις ἦτον 27 ἐτῶν ἡλικίας καὶ ἐτμηματάρχει παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τοῦ ἐμπορίου, δὲν ἀπώλεσε τὴν ζωήν του, θέλει ὅμως μένει διὰ βίου ἄμορφος, διότι τὸ πιστόλιον τῷ ἀφήρεσεν ὅλην τὴν κάτω σιαγόνα. Καὶ ὁ νέος οὗτος ἦν ἐραστὴς καὶ μνηστὴρ περικαλλοῦς καὶ πλουσίας νέας, ἦν ἔμελλε μετ' οὐ πολὺ νὰ συζευχθῇ!... Ἕκαστος δύναται νὰ συμπεράνῃ τὴν ἀπόγνωσιν τῆς ἀτυχοῦς ἐκείνης κόρης, μαθούσης τὸ τρομερὸν τοῦ μνηστήρός της συμβάν. Καὶ ὅλα ταῦτα ὀφείλονται, εἰς τὴν πρὸς τὸν σύζυγόν της ἀπιστίαν μιᾶς γυναικός! Συνελήφθη μὲν καὶ αὕτη καὶ ὁ ἐραστής της, ἀλλὰ δὲν θέλει ἰατρεύσει τοῦτο τὸν δυστυχῆ νέον, οὐδὲ τὴν τεθραυσμένην καρδίαν τῆς νέας θέλει παρηγορήσει.

Τὸ τρομερὸν τοῦτο συμβὰν μᾶς ἐνθυμίζει τὸ τρομερώτερον ἐκεῖνο τῆς δουκίσσης Πραλὲν, τὴν ὁποίαν ὁ θηριώδης σύζυγός της ἰδίᾳ χειρὶ ἔσφαξε πρὸς χάριν τῆς ἑταίρας του. Εὐτυχῆς κατὰ τοῦτο κἂν ἡ ἡμετέρα κοινωνία, ὅτι δὲν διαδραματίζονται, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διαδραματισθῶσιν ἀπαίσια τοιαῦτα δράματα, καὶ ἂν που συμβαίνῃ συζυγικὴ ἀπιστία, τὸ δράμα λαμβάνει τὴν λύσιν του ἐν τοῖς . . .

ΓΟΡΓΙΑΣ